

24. Verplaatsingsvergoeding voor de leden van het bureau

° Het bedrag van de vergoeding is door de Vlaamse Regering vastgesteld op 0,2841 euro per kilometer.

⇒ De leden van het stembureau hebben recht op een verplaatsingsvergoeding als ze zitting hebben in een gemeente waar ze niet zijn ingeschreven in het bevolkingsregister en er niet op de kiezerslijst staan.

⇒ De voorzitter of bijzitter heeft recht op een vergoeding voor zijn verplaatsing die hem worden opgelegd en die hij met zijn eigen middelen uitvoerde.

° De schuldvordering moet opgestuurd te worden naar het adres vermeld op dit formulier, binnen de 3 maanden na de verkiezingen.

III. Slotbepalingen

Ik verzoek de provinciegouverneurs in het volgende nummer van het bestuursmemoriaal de datum van publicatie van die onderrichting in het *Belgisch Staatsblad* te vermelden.

Ik bezorg die omzendbrief ook rechtstreeks aan alle geadresseerden.

Die onderrichting kan ook geraadpleegd worden via het internet op het volgende adres : <http://www.vlaanderenkiest.be>.

Brussel, 26 juli 2006.

M. KEULEN,

Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering

VLAAMSE OVERHEID

[C – 2006/36234]

**26 JULI 2006. — Omzendbrief BB - 2006/13 betreffende de verkiezingen van 8 oktober 2006
Onderrichtingen voor de voorzitters van de gemeentelijke hoofdbureaus bij de gemeenteraadsverkiezingen**

Aan de voorzitters van de gemeentelijke hoofdbureaus bij de gemeenteraadsverkiezingen ter kennisgeving aan :

de provinciegouverneurs

de leden van de deputaties

de colleges van burgemeester en schepenen

Inhoud van deze onderrichting

I. Gemeenschappelijk en algemene bepalingen

1. Wetgeving

1.1. Toepasselijke regelgeving

1.2. Uitvoeringsbesluiten, modellen en formulieren

2. Taalgebruik bij de verkiezingen van 8 oktober 2006

2.1. Stembiljetten en schermen op de stemcomputers

2.2. Formulieren die bij de verkiezingen worden gebruikt

2.3. Kiesbureaus

2.4. Oproepingsbrieven

3. Vrijstelling van portkosten en vorm van kiesdrukkerwerk

3.1. Vrij vespuren van briefwisseling

3.2. Verkiezingsdrukkerwerk

4. Presentiegeld, reisvergoeding en verzekering voor de leden van de kiesbureaus

4.1. Kostenverdeling ter uitvoering van artikel 8 van de Provinciekieswet

4.2. Presentiegeld

4.3. Reisvergoeding

4.4. Verzekeringspolis

4.5. Omslag van de kosten tussen de provincie en de gemeente

5. Kiesrecht en oproeping van de kiezers

5.1. Actief en passief kiesrecht

5.2. Opmaak en afgifte van exemplaren van de kiezerslijst

5.3. Oproeping van de kiezers

5.4. Stemverrichtingen

6. Specifieke bepalingen voor de verkiezingen in de Vlaamse Rand en in Voeren

6.1. Te verkiezen schepenen, OCMW-raadsleden en leden van het vast bureau

6.2. Toepassing van de federale regelgeving

6.3. Andere specifieke regels met betrekking tot de schepenen en de OCMW-raden

7. Specifieke bepalingen voor de districtsraadsverkiezingen in de stad Antwerpen

II. Onderrichtingen voor het gemeentelijk hoofdbureau

1. Opdracht en samenstelling van het gemeentelijk hoofdbureau

2. Kandidaatstellingen en software voor het ingeven van de kandidaten

2.1. Software voor het ingeven van de kandidaten en ondersteuning van de controle via het Rijksregister

2.2. Ingavetoe passing voor de partijen

2.3. Aanmaken van de lijsten met behulp van de toepassing

3. In ontvangst nemen van de akten van voordracht van kandidaten en aanwijzing van de getuigen

3.1. Bericht van de voorzitters van het gemeentelijk hoofdbureau aan de kiezers betreffende het indienen van de akte van voordracht

- 3.2. De voordracht
- 3.3. Eventuele bijlage bij de voordrachtsakte : akte van fractievorming
4. Voorlopige afsluiting van de kandidatenlijst
 - 4.1. Onderzoek van de regelmatigheid van de voordrachtsakten
 - 4.2. Onderzoek van de verkiesbaarheid van de kandidaten
5. Bezwaarschriften en verbeteringsakten na de voorlopige afsluiting van de kandidatenlijsten
6. Definitieve afsluiting van de kandidatenlijst (art. 13 en art. 14 PKW)
 - 6.1. Definitieve afsluiting en eventueel beroep
 - 6.2. Nummering van de lijsten (art. 30 GKW)
 - 6.3. Opmaak van de stembiljetten en het aanplakbiljet (art. 29 en 30 GKW)
7. Zonder stemming geëindigde verkiezing
 - 7.1. Plaatsvervangende kandidaten
 - 7.2. Proces-verbaal van de verkiezing zonder stemming
8. Organisatie van de stemopnemingsbureaus in de gemeenten met manuele stemming
 - 8.1. Opdracht van de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau
 - 8.2. Samenstelling van de stemopnemingsbureaus
9. Algemene stemmentelling : onderscheid manuele en geautomatiseerde verkiezingen
10. Verrichtingen na de stemming in de gemeenten met manuele stemming
 - 10.1. Opneming van de stemmen
 - 10.2. Tabel met de resultaten
 - 10.3. Digitale ingave en doorsturen van de resultaten in geval van manuele stemming
 - 10.4. Zetelberekening en proces-verbaal
 - 10.5. Berekening van de zetels en aanwijzing van de gekozenen
 - 10.6. Praktische modaliteiten inzake levering en ophaling van de specifieke laptops
11. Verrichtingen in de gemeenten met elektronische stemming
 - 11.1. Stemapparatuur
 - 11.2. Belangrijke vernieuwing : samen zetelen van de gemeentelijke en kantonhoofdbureaus van geautomatiseerde kiesomschrijvingen – totalisatie van de stemmen
 - 11.3. Totaliseren en doorsturen van de stemresultaten bij geautomatiseerde stemming
 - 11.4. Zetelberekening en proces-verbaal
 - 11.5. Praktische aanwijzingen inzake levering en ophaling van de specifieke laptops
12. Afsluitende verrichtingen na de totalisatieverrichtingen
- III. Parlementaire controle van de geautomatiseerde stemming
- IV. Aangifte van verkiezingsuitgaven
- V. Specifieke bepalingen voor de zes randgemeenten en Voeren
 1. Verkiezing van de schepenen
 2. Verkiezing van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn
 - 2.1. Bericht van de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau (art. 22, 3e lid van de Gemeentekieswet)
 - 2.2. Aanwijzing van getuigen
 - 2.3. Voordracht van de kandidaten
 - 2.4. Verkiezing van de leden van het vast bureau voor maatschappelijk welzijn
- VI. Districtsraadsverkiezingen in de stad Antwerpen
 1. Basisregels
 2. Organisatie van de districtsraadsverkiezingen
 - 2.1. Belangrijk - Samen zetelen van de hoofdbureaus
 - 2.2. Kiezers en kiezerslijst
 - 2.3. Voordracht van de kandidaten en kiesverrichtingen
- VII. Slotbepalingen

Geachte Voorzitter,

Op 8 oktober 2006 hebben de gemeente- en provincieverkiezingen plaats. Het gaat om vier verschillende verkiezingen, namelijk voor :

- 308 gemeenteraden;
- 5 provincieraden;
- 9 districtsraden in Antwerpen;
- 7 OCMW-raden (die rechtstreeks verkozen worden in de zes Vlaamse randgemeenten en in Voeren).

In de gemeenten van de Vlaamse rand worden ook de schepenen en de leden van het vast bureau van het OCMW rechtstreeks verkozen.

Met toepassing van de kieswetgeving bent u aangewezen tot voorzitter van een gemeentelijk hoofdbureau bij de organisatie van de gemeenteraadsverkiezingen. U vindt hierbij de onderrichtingen voor de verrichtingen van dat hoofdbureau.

De Vlaamse overheid is voor het eerst belast met de organisatie van de lokale en de provinciale verkiezingen, die door de Lambermontwet van 13 juli 2001 overgedragen is aan de Gewesten. Zoals u weet, heeft het Vlaams Parlement een aantal wijzigingen aangebracht aan de kieswetgeving. De Vlaamse overheid heeft de officieus gecoördineerde regelgeving, de onderrichtingen, formulieren en informatie die verband houden met die verkiezingen samengebracht op de website van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur met adres www.vlaanderenkiest.be.

Vroegere omzendbrieven

In de omzendbrief van 19 april 2006 (*Belgisch Staatsblad* van 8 mei 2006) heb ik al belangrijke informatie verstrekt in verband met de organisatie van de verkiezingen van 8 oktober 2006, meer in het bijzonder inzake het ruime gebruik van de informaticatechnologie bij de organisatie van die verkiezingen, zowel in de kantons waar het stemmen per computer gebeurt als in de kantons met een stemming op papier.

Ik legde toen al de nadruk op de noodzaak dat de voorzitters van de hoofdbureaus voor het uitvoeren van hun taken noodzakelijkerwijze moeten beschikken over een elektronische identiteitskaart. Dat is zowel het geval in de kieskantons waar elektronisch wordt gestemd als daar waar het stemmen op papier gebeurt. Het gebruik van de e-ID is dermate cruciaal dat ik u verzoek om ook aan één of meer vertrouwenspersonen die u in uw taak op het hoofdbureau ondersteunen, delegatie te verlenen voor het gebruik van de toepassing door middel van de elektronische identiteitskaart. Ook die personen moeten natuurlijk beschikken over een e-ID. Uzelf en de personen aan wie u delegatie verleent, zullen zich vooraf moeten aanmelden op het informaticasysteem.

In de omzendbrief van 6 juli 2006 gaf ik nadere toelichtingen bij een aantal specifieke aspecten, zoals de kostenverdeling, de presentiegelden voor de kiesbureaus, de reisvergoedingen, de verzekeringspolissen die de provincies moeten afsluiten, het kiesrecht en de kiezerslijsten, de pariteitsregeling voor de kandidaatstellingen, de oproepingsbrieven voor de kiezers en de taal waarin die krachtens de wet moeten worden verzonden, de samenstelling van de kiesbureaus, de inrichting van de stembureaus en stemopnemingsbureaus.

Ik verzoek u om opnieuw kennis te nemen van die omzendbrieven en deze onderrichting te lezen in samenhang met de eerder al meegedeelde omzendbrieven. Als dat nodig is voor een goed begrip, zal ik sommige elementen uit die eerdere omzendbrieven hernemen in deze onderrichting. Deze zijn terug te vinden op de website www.vlaanderenkiest.be.

I. GEMEENSCHAPPELIJKE EN ALGEMENE BEPALINGEN

1. Wetgeving

Het beginsel van de rechtstreekse verkiezing van de leden van de provincieraden en gemeenteraden is vastgelegd in artikel 162, tweede lid, 1°, van de Grondwet. De regeling van die rechtstreekse verkiezingen wordt overgelaten aan de wetgever. De bijzondere wet van 13 juli 2001 heeft de organisatie van de provincie- en gemeenteraadsverkiezingen aan de Gewesten toevertrouwd. In dat verband verwijst ik naar artikel 6 van het Gemeentedecreet en artikel 7 van de Gemeentekieswet.

Bij de grondwetsherziening in 1993 is in artikel 274 van de gewone wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur bepaald dat de gewone vernieuwing van de provincieraden op dezelfde dag plaats heeft als de vernieuwing van de gemeenteraden. Die gelijktijdigheid is ook opgenomen in artikel 29 van de Provinciekieswet. Artikelen 37bis tot en met 37sexies van die wet bevatten de bijzondere bepalingen in dat verband.

Ingevolge artikel 7, eerste lid, van de Gemeentekieswet, hebben de gemeenteraadsverkiezingen van rechtswege plaats om de zes jaar, op de tweede zondag van oktober, in casu op 8 oktober 2006.

1.1. Toepasselijke regelgeving

Voor de uitvoering van uw opdracht als voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau zijn onder meer de volgende wetten van toepassing :

1° de Gemeentekieswet (afgekort GKW) gecoördineerd op 4 augustus 1932. Met het oog op de verkiezingen van 8 oktober 2006 werd de Gemeentekieswet gewijzigd bij decreten van 10 februari 2006 en van 7 juli 2006;

2° de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen (afgekort PKW) ook gewijzigd bij decreten van 10 februari 2006 en van 7 juli 2006;

3° het Algemeen Kieswetboek (afgekort KWB), waarvan sommige bepalingen door de Gemeentekieswet of Provinciekieswet toepasselijk zijn gemaakt;

4° de wet van 11 april 1994 tot organisatie van de geautomatiseerde stemming en gewijzigd bij decreten van 10 februari 2006 en van 7 juli 2006;

5° de wet van 11 april 1994 betreffende de verplichte vermeldingen op bepaalde verkiezingsdocumenten;

6° de bijzondere wet van 13 juli 2001 houdende overdracht van diverse bevoegdheden aan de Gemeenschappen;

7° de wet van 19 maart 2004 tot toekenning van het actief kiesrecht bij de gemeenteraadsverkiezingen aan vreemdelingen, gewijzigd bij de wet van 23 december 2005;

8° het decreet van 18 mei 1994 houdende regeling van het taalgebruik bij de verkiezingen, gewijzigd bij het decreet van 10 februari 2006;

9° het decreet van 7 mei 2004 houdende regeling van de controle van de verkiezingsuitgaven en de herkomst van geldmiddelen voor de verkiezing van het Vlaams Parlement, de provincieraden, de gemeenteraden en de districtsraden, gewijzigd bij decreet van 10 februari 2006.

1.2. Uitvoeringsbesluiten, modellen en formulieren

Met toepassing van de kieswetgeving heeft de Vlaamse Regering een aantal aanvullende regels opgenomen in uitvoeringsbesluiten. Waar nuttig verwijzen die onderrichtingen daarnaar. Bij besluit van 10 maart 2006 (*Belgisch Staatsblad* van 20 april 2006) heeft de Vlaamse Regering ook een aantal bevoegdheden gedelegeerd aan de Vlaamse minister, bevoegd voor de Binnenlandse Aangelegenheden. Dat is onder meer het geval voor het vaststellen van modellen en formulieren die bij de verkiezingen moeten worden gebruikt. Krachtens de kieswetten zelf zijn die modellen verplicht bij de verkiezingen.

De nummers van de formulieren voor de gemeenteraadsverkiezingen beginnen met een G, gevolgd door een volgnummer. De formulieren voor de provincieraadsverkiezingen beginnen met een P, die voor de districtsraadsverkiezingen in Antwerpen met een D en die voor de OCMW-raadsverkiezingen in de Vlaamse Rand en in Voeren tenslotte met een O. Formulieren die van toepassing zijn bij meerdere verkiezingen dragen de kenletter A.

Zoals al gemeld in de aanhef van die omzendbrief zijn al die relevante regelgevingen terug te vinden op de website www.vlaanderenkiest.be onder het item « Basiswetgeving ».

2. Taalgebruik bij de verkiezingen van 8 oktober 2006

Ik vestig uw bijzondere aandacht op artikel 1, § 1, 5°, van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik der talen in bestuurszaken (*Belgisch Staatsblad* van 2 augustus 1966). De taalwetgeving is vanzelfsprekend onverkort van toepassing op de verrichtingen bij de gemeente- en provincieraadsverkiezingen.

2.1. Stembiljetten en schermen op de stemcomputers

In de gemeenten van het Vlaams Gewest zijn de stembiljetten en de schermen op de stemcomputers uitsluitend in het Nederlands opgesteld.

In de faciliteitengemeenten geldt een uitzondering op die algemene regel. Zoals blijkt uit een advies van de vaste commissie voor taaltoezicht (nummer 1117 van 18 maart 1965) moeten stembiljetten beschouwd worden als « berichten en mededelingen aan het publiek die uitgaan van de Gewestelijke diensten en tot het publiek gericht zijn door bemiddeling van de plaatselijke diensten ».

Dat betekent dat ze overeenkomstig artikel 24 van de samengevoegde wetten over het gebruik van talen in Bestuurszaken (afgekort SWT) in de zes Vlaamse randgemeenten (Drogenbos, Kraainem, Linkebeek, Sint-Genesius-Rode, Wemmel, Wezembeek-Oppeem), de gemeente Voeren en in de taalgrensgemeenten (Mesen, Spiere-Helkijn, Bever, Ronse, Herstappe) tweetalig zijn, met voorrang voor het Nederlands.

De modellen van de stembiljetten die ter uitvoering van de Gemeentekieswet en de Provinciekieswet bij ministerieel besluit werden vastgesteld, houden rekening met de taalwetgeving.

Ook de computerschermen zijn uiteraard opgemaakt in overeenstemming met de taalregeling.

2.2. Formulieren die bij de verkiezingen worden gebruikt

Bij elke verkiezing moet een belangrijk aantal formulieren worden gebruikt. Ook de modelformulieren werden bij ministerieel besluit vastgesteld. Zij zijn verplicht te gebruiken. De kieswetgeving, zoals gewijzigd bij het decreet van 10 februari 2006, bepaalt immers in diverse artikelen dat de formulieren door de Vlaamse Regering worden vastgesteld. Bij het besluit van 10 maart 2006 heeft de Vlaamse Regering hiervoor delegatie verleend aan de Vlaamse minister, bevoegd voor de Binnenlandse Aangelegenheden (*Belgisch Staatsblad* 20 april 2006).

Als algemene regel geldt ook hier dat de formulieren uitsluitend in het Nederlands zijn opgemaakt.

Maar ook hier voorziet de taalwetgeving in een uitzonderingsregeling voor de faciliteitengemeenten. Inwoners van die gemeenten hebben het recht om aan hun gemeentebestuur een Franstalig exemplaar te vragen van een formulier dat zij nodig hebben voor de verkiezingen. Vanzelfsprekend geldt die mogelijkheid uitsluitend voor de burgers die in een van de faciliteitengemeenten wonen.

Het gaat in concreto om :

- voordrachts- en verbeteringsakten voor kandidaatstellingen in die gemeenten die ondertekend worden door de kiezers of door uittredende raadsleden;
- het volmachtformulier en de daarbij behorende attesten van de burgemeester die de Vlaamse regering heeft vastgesteld;
- de aanstellingsbrieven van de bijzitters, plaatsvervangende bijzitters en de secretarissen van de verschillende kiesbureaus.

De Vlaamse Regering zal een diskette met de Franstalige versie van die formulieren aan de faciliteitengemeenten bezorgen. De gemeenten hebben zo de mogelijkheid een Franstalig exemplaar uit te printen en aan de burger ter beschikking te stellen, als die er uitdrukkelijk om verzoekt. Ze mogen die formulieren niet zelf op een andere manier verspreiden.

Ik vestig er de bijzondere aandacht op dat de besturen van de faciliteitengemeenten die formulieren alleen in het Frans mogen afleveren aan inwoners die daar uitdrukkelijk om vragen. Ik verwijs voor dat onderwerp naar de omzendingbrieven van 16 december 1997 en 9 februari 1998 van mijn ambtsvoorgangers en naar mijn richtlijn van 8 juli 2005, opgesteld naar aanleiding van de arresten van de Raad van State over die omzendingbrieven. Bij die arresten van 23 december 2004 heeft de Raad van State de verplichting om een dergelijke vraag telkens opnieuw tot het bestuur te richten, uitdrukkelijk bevestigd.

2.3. Kiesbureaus

Voor het taalgebruik in de verschillende kiesbureau, geldt natuurlijk de algemene regel dat de verrichtingen uitsluitend in het Nederlands gebeuren.

Volgens een vaste adviespraktijk van de Vaste Commissie voor taaltoezicht (afgekort VCT), zijn de stembureaus *plaatselijke diensten ad hoc* in de zin van de gecoördineerde taalwetten in bestuurszaken (artikel 9 van het KB van 18 juli 1966). De Raad van State bevestigt dat formeel in zijn advies 39.080/AV/3 van 28 november 2005, nr. 13.3 in verband met de taal waarin de eed in de kiesbureaus moet worden afgelegd: de kiesbureaus verrichten bestuurshandelingen zonder betrekking tussen bestuur en publiek.

Artikel 1, 5°, van de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken is dus van toepassing op alle verrichtingen bij de provincie- en gemeenteraadsverkiezingen. Dat houdt in dat alle verrichtingen in de stembureaus in elke gemeente in het Nederlandse taalgebied effectief in het Nederlands moeten verlopen, met inbegrip van de rand- en de taalgrensgemeenten, vermeld in artikel 7, eerste lid, en artikel 8 van de SWT. Volgens de rechtspraak van de Raad van State en de adviespraktijk van de VCT moeten hieronder onder meer de volgende handelingen worden verstaan: het oproepen van de kiezers om te stemmen, de eedaflegging, het opmaken van de processen-verbaal en andere documenten en formulieren. Alle verrichtingen in de kiesbureaus, zowel die welke voorafgaan aan de verkiezingsdag, als de kiesverrichtingen op de verkiezingszondag zelf verlopen dus in alle gemeenten van het Vlaams Gewest uitsluitend in het Nederlands.

Ik vestig wel de aandacht op artikel 49 van de SWT. In de faciliteitengemeenten (de zes gemeenten van de Vlaamse Rand, in Voeren en de andere al vermelde taalgrensgemeenten) wijzen de voorzitters van de stembureaus een secretaris aan die hen kan bijstaan als ze zelf niet bij machte zijn de kiezers te woord te staan of voor te lichten in de talen die de gecoördineerde wetten op het gebruik der talen in bestuurszaken voorschrijven te gebruiken in de betrekkingen van de plaatselijke diensten met de particulieren. Dat zal bijvoorbeeld het geval zijn als de voorzitter van een stembureau niet voldoende Frans kent om een kiezer, wanneer die daar uitdrukkelijk om vraagt, in die taal te woord te staan om hem toelichtingen te verstrekken bij de kiesverrichtingen.

2.4. Oproepingsbrieven

Volgens de vaste rechtspraak van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht moeten de oproepingsbrieven voor de kiezers beschouwd worden als betrekkingen met particulieren in de zin van de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in Bestuurszaken.

Dat betekent dat de colleges van burgemeester en schepenen in alle gemeenten van het Vlaams Gewest de oproepingsbrieven uitsluitend in het Nederlands aan de kiezers mogen bezorgen. Als een oproepingsbrief niet op de verblijfplaats van de kiezer kan worden bezorgd, dan blijft hij bewaard bij de diensten van de gemeentesecretaris, waar de kiezer hem kan afhalen voor 8 oktober 's middags.

Die verzending van de oproepingsbrieven in het Nederlands moet ook gebeuren in de zes Vlaamse randgemeenten (Drogenbos, Kraainem, Linkebeek, Sint-Genesius-Rode, Wemmel en Wezenbeek-Oppem), de gemeente Voeren en in de taalgrensgemeenten (Mesen, Spiere-Helkijn, Bever, Ronse en Herstappe). In die gemeenten kunnen de personen die dat wensen echter een Franstalige oproepingsbrief verkrijgen bij het gemeentebestuur als zij daar uitdrukkelijk om verzoeken. De gemeentebesturen mogen het Franstalige exemplaar van de oproepingsbrief alleen afgeven in ruil voor het Nederlandstalige exemplaar dat de kiezer al heeft ontvangen. Een kiezer mag immers nooit over twee oproepingsbrieven beschikken omdat dat tot verwarring in het stembureau kan leiden. Als een kiezer een Franstalig exemplaar van zijn oproepingsbrief komt vragen, dan maakt het gemeentebestuur een aantekening op het Nederlandstalige exemplaar dat de kiezer teruggegeven heeft.

Ik herhaal dat die verplichte verzending van de oproepingsbrieven in het Nederlands, eventueel gevolgd door het verstrekken op verzoek van een Franstalig exemplaar in de faciliteitengemeenten, uitdrukkelijk bevestigd is door de Raad van State in zijn arresten van 23 december 2004.

De modellen van de oproepingsbrieven die gebruikt moeten worden bij de verkiezingen van 8 oktober 2006, zijn vastgesteld bij ministerieel besluit.

3. Vrijstelling van portkosten en vorm van het kiesdrukwerk

3.1. Portvrij versturen van briefwisseling

De briefwisseling ter uitvoering van de kieswetten mag u portvrij versturen.

Het gaat om de volgende documenten :

1. de oproepingsbrieven die het college van burgemeester en schepenen aan de kiezers stuurt;
2. De poststukken over de schrapping en de nieuwe inschrijvingen in de kiezerslijst die uitgewisseld worden onder de gemeentebesturen, alsook alle documenten die de gemeentebesturen aan de betrokken kiezers sturen;
3. de berichten die de gemeentebesturen sturen aan sommige kiesgerechtigden die als bijzitter kunnen worden aangewezen (de kandidaat-bijzitters);
4. de briefwisseling tussen de leden van diverse kiesbureaus;
5. de exemplaren of afschriften van de kiezerslijst die de gemeentebesturen versturen;
6. de briefwisseling met betrekking tot de verkiezingen, gestuurd aan of door de voorzitters van de diverse kiesbureaus;
7. de stukken die het Agentschap voor Binnenlands Bestuur verstuurt in het raam van de verkiezingen.

Op de zendingen moeten de volgende aanduidingen vermeld worden :

- voor zendingen, vermeld in punt 1 :

« Kieswet - oproepingsbrief » in de linkerbovenhoek van de adreszijde;

- voor zendingen, vermeld in punt 2 en 5 :

« Kieswet - Kiezerslijst » in de linkerbovenhoek van de adreszijde;

- voor zendingen, vermeld in punt 3, 4, 6 en 7 :

« Kieswet » (gedrukt of geschreven) bovenaan op de adreszijde en bij voorkeur in de linkerbovenhoek. Vermeld in het adres zelf ook de hoedanigheid van de geadresseerde in verkiezingszaken (bijzitter, plaatsvervangend bijzitter, kandidaat-bijzitter).

Bij dringende bestellingen en bestellingen op zaterdag moet naast de term « Kieswet » ook het woord « Expres » worden toegevoegd.

In 1994 werd met De Post een akkoord gesloten dat elke kandidaat-bijzitter (of ander lid) van een kiesbureau aan wie een aangetekende brief wordt geadresseerd en die op zijn woonplaats afwezig is tijdens de postbedeling, gewaarschuwd wordt met een kaart (model 227 - Kieswet). Die kaart wordt in zijn brievenbus gedeponereerd met het verzoek de brief af te halen bij het gemeentebestuur. Die kaart meet 10 cm (hoogte) en 15 cm (breedte).

Die maatregel is bestemd om het absentisme te voorkomen in de stem- en stemopnemingsbureaus, en om die bureaus tijdig samen te stellen. Het is een extra hulpmiddel, maar het sluit niet uit dat de gemeente, na overleg met de plaatselijke hoofdontvanger van het postkantoor, nog andere afspraken maakt.

Dat betekent dat de aanwijzing van de leden van de kiesbureaus ook niet-aangetekend kan gebeuren, als het hoofdbureau en de gemeente dat meer aangewezen achten. Het is noodzakelijk dat de postontvanger op de hoogte gebracht wordt van de gekozen maatregel.

Verkiezingsdrukwerk

De voorwaarden voor verkiezingsdrukwerk kunt u verkrijgen bij de grote kantoren van De Post. Meer informatie vindt u ook op <http://www.depost.be>, (rubriek verkiezingsdrukwerk). De postdiensten zullen een afschrift ervan sturen aan alle politieke partijen en alle betrokkenen die erom vragen. De website www.vlaanderenkiest.be bevat een link naar die informatie.

Ik vestig er de aandacht op dat het laatste verkiezingsdrukwerk uiterlijk de woensdag voor de datum van de verkiezingen afgegeven moet worden : dat is op 4 oktober 2006.

Formaat oproepingsbrieven

Om de postdiensten de mogelijkheid te bieden de oproepingsbrieven zo efficiënt mogelijk te bezorgen, moeten ze aan de onderstaande voorwaarden voldoen.

1° Oproepingsbrieven in een omslag of los verzonden

- Minimumafmetingen : 90 x 140 mm

- Maximumafmetingen : 120 x 235 mm

- Maximumgewicht : 20 gr.

- Maximumdikte : 5 mm

- Plaats van het adres : - evenwijdig met de grootste afmeting van de zending (horizontaal)

- in een zone van 15 mm vanaf de linker-, rechter- en onderrand, en 40 mm vanaf de bovenrand.

- Het adres moet het postnummer van de plaats van bestemming vermelden.

Daarnaast moeten de los verzonden zendingen voldoende stevig en volledig dicht zijn om eventuele beschadiging te voorkomen en de behandeling te vergemakkelijken.

2° Verzending in kaartvorm

Naast de hierboven vermelde voorwaarden, moet het papier waaruit de zendingen vervaardigd zijn, voldoende stevig zijn (140 gr/m²) en moet minstens de rechterhelft van de kaart gereserveerd worden voor het adres van de geadresseerde, de afdruk van de datumstempel en eventuele dienstaanwijzingen.

4. Presentiegeld, reisvergoeding en verzekering voor de leden van de kiesbureaus

4.1. Kostenverdeling ter uitvoering van artikel 8 van de Provinciekieswet

In geval van gelijktijdige vernieuwing van de gemeente- en provincieraden worden de verkiezingsuitgaven met toepassing van artikel 38 van de Gemeentekieswet verdeeld volgens de regels, vastgesteld in artikel 8 van de Provinciekieswet.

Artikel 8 van de Provinciekieswet bepaalt dat de kosten voor het verkiezingspapier voor rekening komen van het Vlaams Gewest. Dat papier is al bezorgd aan de provinciale overheden, die belast zijn met de verdere distributie.

De onderstaande verkiezingsuitgaven komen voor de helft voor rekening van de provincies en voor de helft voor rekening van de gemeenten :

1° het presentiegeld en de reisvergoeding waarop de leden van de kiesbureaus aanspraak kunnen maken, onder de voorwaarden die de Vlaamse Regering bepaalt;

2° de reiskosten van de kiezers die op de dag van de verkiezing niet meer in de gemeente verblijven waar ze als kiezers zijn ingeschreven, onder de voorwaarden die de Vlaamse Regering bepaalt;

3° de verzekeringspremies om de lichamelijke schade te dekken die voortvloeit uit ongevallen die de leden van de kiesbureaus zijn overkomen bij de uitoefening van hun ambt. De Vlaamse Regering bepaalt de regels volgens welke die risico's worden gedekt.

De volgende kosten komen voor rekening van de gemeenten : de stembussen, schotten, lessenaars, enveloppen en potloden die ze leveren. De modellen die hiervoor bestaan worden ook voor de verkiezingen van 8 oktober 2006 behouden.

Alle andere verkiezingsuitgaven komen voor rekening van de gemeenten.

De Vlaamse Regering heeft de uitvoeringsvoorwaarden bepaald met betrekking tot artikel 8 van de Provinciekieswet bij het besluit van 9 juni 2006.

4.2. Presentiegeld

De bedragen voor het presentiegeld zijn als volgt vastgesteld in artikel 1 van het uitvoeringsbesluit van de Vlaamse Regering van 9 juni 2006 :

- 87 euro voor de voorzitters van de centrale arrondissementsbureaus voor de provincieraadsverkiezingen en 62 euro voor de leden en de secretarissen van die bureaus;

- 75 euro voor de voorzitters van de districtshoofdbureaus voor de provincieraadsverkiezingen en voor de voorzitters van de hoofdbureaus voor de gemeenteraadsverkiezingen en 50 euro voor de leden en secretarissen van die bureaus;

- 62 euro voor de voorzitters van de kantonhoofdbureaus en 25 euro voor de leden en secretarissen van die bureaus;

- 15 euro voor de leden van de stembureaus en de stemopnemingsbureaus, voorzitter inbegrepen, in de gemeenten waar manueel wordt gestemd, en 22,50 euro voor de leden van de stembureaus, voorzitter inbegrepen, waar geautomatiseerd wordt gestemd.

Het presentiegeld voor de leden van de hoofdbureaus voor de districtsraadsverkiezingen is gelijk aan het presentiegeld dat is vastgesteld voor de leden van de hoofdbureaus voor de gemeenteraadsverkiezingen.

Het presentiegeld wordt overgeschreven op de financiële rekening van de bureauleden. Daartoe sluit elke provincie een overeenkomst met De Post aan de hand van de formulieren die daarvoor ter beschikking worden gesteld.

De formulieren worden via de voorzitter van het kantonhoofdbureau verzameld.

4.3. Reisvergoeding

1° De leden van de bureaus hebben recht op een reisvergoeding als zij zitting hebben in een gemeente waar zij niet in de bevolkingsregisters zijn ingeschreven. De vergoeding is vastgesteld op 0,2841 euro per afgelegde kilometer (artikel 2 van het voornoemd besluit van 9 juni 2006). Zij sturen hun schuldvordering binnen drie maanden na de verkiezingen naar het bestuur van de provincie waar zij zitting hebben. Zij gebruiken daarvoor het formulier « Schuldvorderingsverklaring voor terugbetaling van de reiskosten van de leden van de bureaus » (Formulier A97).

2° De kiezers die op de dag van de verkiezingen niet meer verblijven in de gemeente waar zij moeten gaan stemmen, de loon- of weddetrekkenden die hun beroep uitoefenen in het buitenland of in een andere gemeente dan die waar zij moeten stemmen, de leden van het gezin van die loon- of weddetrekkenden die met hen samenwonen, de studenten die voor hun studie in een andere gemeente verblijven dan die waar zij moeten stemmen en de personen die in behandeling zijn in een verpleeg- of gezondheidsinrichting in een andere gemeente dan die waar zij moeten stemmen, hebben recht op de terugbetaling van hun reiskosten (artikel 3, § 1, van het besluit van 9 juni 2006).

De kiezers die gebruikmaken van vervoer per trein, hebben recht op een gratis treinbiljet (tweede klasse - heen en terug) op vertoon van hun oproepingsbrief. De Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen factureert de kosten aan de provincie waarin de gemeente gelegen is en waar de kiezer zijn stemplicht moet vervullen. Dat gebeurt aan de hand van de provinciale NMBS-code die vermeld is op de oproepingsbrief van de kiezer.

De kiezers die gebruikmaken van een ander vervoermiddel dan de trein, hebben ook recht op de terugbetaling van hun reiskosten. Het bedrag is beperkt tot het tarief van de NMBS voor de afgelegde afstand. Alleen binnenlandse trajecten komen in aanmerking voor terugbetaling. De kiezers gebruiken het formulier « Schuldvorderingsverklaring voor de terugbetaling van de reiskosten van de kiezers » (A98) en sturen dat naar de provincie waar zij hun stemplicht moeten vervullen.

4.4. Verzekeringpolis

De verzekering van de leden van de diverse bureaus wordt geregeld in artikel 4 tot en met 8 van het ministerieel besluit van 9 juni 2006.

Elke provincie sluit een polis bij een toegelaten verzekeringsonderneming om de schade te vergoeden die voortvloeit uit eventuele ongevallen die de leden van de diverse bureaus zijn overkomen bij de verkiezingen van 8 oktober 2006. Met een toegelaten verzekeringsonderneming wordt bedoeld, een verzekeringsmaatschappij die erkend is door de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assuranciewezen (CBFA).

De verzekeringspolis die gesloten wordt ter uitvoering van artikel 4, dekt de lichamelijke schade die voortvloeit uit ongevallen die de leden van de diverse bureaus zijn overkomen tijdens de uitoefening van hun opdracht of op de heen- en terugweg van hun woonplaats naar de vergaderplaats van hun bureau.

De polis dekt ook de burgerlijke aansprakelijkheid die voortvloeit uit de schade die door hun toedoen of schuld werd toegebracht aan derden bij de uitoefening van hun opdracht of op de heen- en terugweg van hun woonplaats naar de vergaderplaats van hun bureau.

De verzekerden worden ten opzichte van elkaar als derden beschouwd.

Voor de inhoud van het begrip heen- en terugweg van de woonplaats van de verzekerde naar de vergaderplaats van zijn bureau wordt verwezen naar artikel 8 van de Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971, gewijzigd bij de wet van 12 juli 1991.

Onder verzekerden moet worden verstaan :

1° de leden van de centrale arrondissementsbureaus, de districtshoofdbureaus, de kantonhoofdbureaus, de gemeentelijke hoofdbureaus en de hoofdbureaus voor de districtsraden, alsook de stembureaus en de stemopnemingsbureaus, met uitsluiting van de getuigen, maar met inbegrip van de plaatsvervangende bijzitters die speciaal werden opgeroepen door de voorzitter van het bureau waarvoor ze werden aangewezen;

2° voor de dekking van het risico, vermeld in artikel 5, tweede lid, van het besluit, de personen, vermeld in 1°, alsmede de ambtenaren van de Vlaamse administratie, de provincies en gemeenten die taken vervullen naar aanleiding van de verkiezingen van 8 oktober 2006.

De leden van de bureaus die vallen onder de wet van 3 juli 1967 betreffende de preventie van of de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor de beroepsziekten in de overheidssector, worden uitgesloten van de dekking, vermeld in artikel 5, eerste lid, van het besluit.

Als een of meer verzekeringen geheel of gedeeltelijk dezelfde risico's dekken als de polis, vermeld in artikel 5 van het besluit, dan vormt de verzekeringspolis die de provincie sluit alleen een aanvulling op die verzekeringen.

Afhankelijk van de categorieën van bureaus die samengesteld moeten worden, begint de verzekeringspolis te lopen op de data die de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen en de Gemeentekieswet vastleggen voor hun eerste vergadering. De dekking verstrijkt op de datum waarop die bureaus al hun verrichtingen uitgevoerd hebben.

4.5. Omslag van de kosten tussen de provincie en de gemeente

De omslag van de kosten wordt geregeld in artikel 9 van het besluit van 9 juni 2006.

De provincie betaalt de uitgaven, vermeld in artikel 1, 2, 3 en 4, alsook alle andere verkiezingsuitgaven met betrekking tot de werking van de provinciale, arrondissements-, districts-, en kantonhoofdbureaus.

Iedere provincie verhaalt, naar rata van het aantal ingeschreven kiezers, de volgende kosten op de gemeenten die tot de provincie behoren :

1° de helft van de uitgaven, vermeld in artikel 1, 2, 3 en 4;

2° het volledige bedrag van de overige kosten die de provincie heeft voorgesloten.

De deputatie neemt daarvoor een gemotiveerde beslissing en brengt de gemeenten in kwestie met een aangetekende brief binnen dertig dagen op de hoogte van de beslissing.

Alle andere uitgaven, zoals de kosten voor de aanschaf van stembussen, schotten, lessenaars, enveloppen, potloden, de inrichting en de werking van de stembureaus, de stemopnemingsbureaus en het gemeentelijk hoofdstembureau, komen rechtstreeks voor rekening van de gemeenten.

Aangezien in gemeenten waar geautomatiseerd wordt gestemd, geen stemopnemingsbureaus moeten worden ingericht en ook geen stembrieven moeten worden gedrukt, worden die gemeenten uiteraard niet betrokken bij de verdeling van een aantal kosten.

Het betreft hier :

1° de kosten die voortvloeien uit de betaling van het presentiegeld aan de leden van de provinciale en gemeentelijke stemopnemingsbureaus;

2° de kosten voor het drukken van de stembrieven.

Alleen de gemeenten die een traditioneel stelsysteem gebruiken, komen voor de verdeling van die kosten in aanmerking.

5. Kiesrecht en oproeping van de kiezers

5.1. Actief en passief kiesrecht

Aan de provincieraadsverkiezingen van 8 oktober 2006 kunnen alleen personen met de Belgische nationaliteit deelnemen. Aan de gemeenteraadsverkiezingen van diezelfde datum daarentegen kunnen ook niet-Belgische inwoners van een gemeente in Vlaanderen onder bepaalde voorwaarden deelnemen. Dat actief stemrecht is echter beperkt tot de verkiezing voor de gemeenteraden en de districtsraden in de stad Antwerpen, maar geldt niet voor de OCMW-raadsverkiezingen in de Vlaamse rand en in Voeren.

Niet-Belgische inwoners die de nationaliteit bezitten van een lidstaat van de Europese Unie hebben bovendien passief kiesrecht : ze kunnen verkozen worden tot gemeenteraadslid of lid van de districtsraden in Antwerpen, maar niet tot OCMW-raadslid in de Vlaamse rand of in Voeren. Niet-Belgische burgers van buiten de Europese Unie hebben alleen actief stemrecht.

5.1.1. Actief kiesrecht voor de Belgische onderdanen (mogen stemmen)

Om gemeenteraadskiezer te zijn, moet men aan vier voorwaarden voldoen :

1. Belg zijn

De wijze waarop de Belgische nationaliteit werd bekomen (geboorte, naturalisatie, huwelijk, optie) speelt geen rol;

2. de leeftijd van 18 jaar hebben bereikt;

3. ingeschreven zijn in het bevolkingsregister van de gemeente.

4. zich niet bevinden in een van de gevallen van uitsluiting of schorsing, die bepaald worden in artikel 6 en 7 van het Kieswetboek.

Personen die tot een criminele straf (hechtenis en opsluiting) werden veroordeeld, worden definitief uitgesloten van het kiesrecht.

In de uitoefening van het kiesrecht zijn geschorst :

- de gerechtelijk onbekwaamverklaarden en de personen die onder het statuut van verlengde minderjarigheid zijn geplaatst (artikel 489-515 Burgerlijk Wetboek);

- personen die tot een gevangenisstraf van meer dan vier maanden zijn veroordeeld, op voorwaarden dat de straf zonder uitstel is uitgesproken en dat er geen hoger beroep meer tegen mogelijk is;

- personen die ter beschikking van de regering werden gesteld onder de vorm van internering.

De voorwaarden 1 en 3 moeten vervuld zijn op de dag dat de kiezerslijst wordt afgesloten : dat is dus op 1 augustus 2006.

De voorwaarden 2 en 4 moeten vervuld zijn op de verkiezingsdag : 8 oktober 2006.

5.1.2. Actief kiesrecht voor de niet-Belgische burgers (mogen kiezen)

Bij de gemeenteraadsverkiezingen van oktober 2000 konden EU-burgers al aan de verkiezingen deelnemen, op voorwaarde dat zij zich vooraf bij de gemeente als kiezer lieten registreren. Krachtens de wet van 19 maart 2004 tot toekenning van het actief kiesrecht bij gemeenteraadsverkiezingen aan vreemdelingen, kunnen voor de verkiezingen van oktober 2006 ook niet-EU-burgers hun stem uitbrengen, ook op voorwaarde dat zij zich vooraf als kiezer hebben laten registreren.

Die mogelijkheid geldt alleen voor de verkiezingen voor de gemeenteraad en de districtsraad in Antwerpen, maar niet voor de provincieraadsverkiezingen en evenmin voor de rechtstreekse verkiezing van de OCMW-raden in de zes Vlaamse randgemeenten en de gemeente Voeren.

Om gemeenteraadskiezer te zijn, moet de niet-Belgische burgers ook aan vier voorwaarden voldoen :

1. in het bevolkingsregister van de gemeente ingeschreven zijn;

2. de volle leeftijd van achttien jaar bereikt hebben;

3. zich hebben laten registreren op de kiezerslijst van de gemeente;

4. zich niet bevinden in een van de gevallen van uitsluiting of schorsing, die bepaald worden in artikel 6 en 7 van het Kieswetboek.

Personen die tot een criminele straf (hechtenis en opsluiting) werden veroordeeld, worden definitief uitgesloten van het kiesrecht.

In de uitoefening van het kiesrecht zijn geschorst :

- de gerechtelijk onbekwaamverklaarden en de personen die onder het statuut van verlengde minderjarigheid zijn geplaatst (artikel 489-515 Burgerlijk Wetboek);
- personen die tot een gevangenisstraf van meer dan vier maanden zijn veroordeeld, op voorwaarde dat de straf zonder uitstel is uitgesproken en dat er geen hoger beroep meer tegen mogelijk is;
- personen die ter beschikking van de regering werden gesteld onder de vorm van internering.

De voorwaarden 1 en 3 moeten vervuld zijn op de dag dat de kiezerslijst wordt afgesloten : dat is op 1 augustus 2006.

De voorwaarden 2 en 4 moeten vervuld zijn op de verkiezingsdag : 8 oktober 2006.

Hieronder volgen nog een aantal specifieke bepalingen met betrekking tot de voorwaarden waaraan die niet-Belgische kiezers moeten voldoen om zich als kiezer te kunnen laten registreren voor deelname aan de gemeenteraadsverkiezingen

a. Nationaliteit

Wie naast de Belgische nationaliteit ook nog een andere nationaliteit bezit, wordt beschouwd als Belg en neemt dus deel aan alle verkiezingen.*b. Verblijfplaats*

De niet-Belgische kiezer moet ingeschreven zijn in het bevolkingsregister of in het vreemdelingenregister van een gemeente van het Vlaams Gewest. Die voorwaarde moet uiterlijk op 1 augustus 2006, dat is de datum waarop de kiezerslijst wordt vastgesteld, vervuld zijn.

De ambtenaren van de Europese Unie en hun gezinsleden worden krachtens een protocolakkoord tussen België en de Europese Unie vermeld en niet ingeschreven in het bevolkingsregister. Voor die ambtenaren en hun gezinsleden wordt die vermelding in het bevolkingsregister van de Belgische gemeente waar ze hun hoofdverblijf hebben, gelijkgesteld met een inschrijving in het bevolkingsregister.

Wat is een wettig verblijf?

Een van de voorwaarden waaraan burgers van buiten de Europese Unie moeten voldoen als ze willen kunnen stemmen voor de gemeenteraadsverkiezingen, is dat ze een wettig verblijf van vijf jaar ononderbroken in België kunnen aantonen. Die voorwaarde geldt niet voor de burgers van de EU-lidstaten.

Onder wettig verblijf verstaat men het verblijf van een vreemdeling van buiten de Europese Unie, die over een wettelijke verblijfstitel in België beschikt en die is ingeschreven in het bevolkings- of vreemdelingenregister in een Belgische gemeente.

Een wettig verblijf van vijf jaar in België kunnen niet-Belgen bewijzen aan de hand van een van de volgende documenten, waarover ze moeten beschikken op het ogenblik dat ze de aanvraag indienen :

- een gele kaart : dat is een identiteitskaart voor vreemdelingen;
- een witte kaart : dat is een bewijs van inschrijving in het vreemdelingenregister, voor beperkte of voor onbeperkte duur;
- een oranje kaart, bijlage 4 : dat is een attest van immatriculatie model A;
- een bijlage 35 : dat is een bijzonder verblijfsdocument, afgeleverd in kader van een verzoek tot herziening van een beslissing die de verwijdering uit België met zich brengt

Het verblijf van vijf jaar in België kan aangetoond worden door een of meer van de hierboven opgesomde documenten. Enkele voorbeelden :

- ° witte kaart - beperkte duur sinds minstens vijf jaar;
- ° witte kaart - beperkte duur gedurende drie jaar + witte kaart - onbeperkte duur sinds minstens twee jaar;
- ° witte kaart - (on)beperkte duur gedurende vier jaar + gele kaart sinds minstens een jaar;
- ° oranje kaart of bijlage 35 gedurende twee jaar + witte kaart - (on)beperkte duur of gele kaart sinds minstens drie jaar;
- ° asielaanvraag (bijlage 25, bijlage 26, eventueel bijlage 25bis of bijlage 26bis, attest van immatriculatie) gedurende een jaar + sinds minstens vier jaar erkend als vluchteling (witte kaart - onbeperkte duur).

Wat de erkende vluchtelingen betreft, wordt de periode tussen het indienen van de asielaanvraag (afgifte van bijlage 25 of 26) en de positieve beslissing tot erkenning, mee in rekening gebracht voor de berekening van de periode van vijf jaar.

Een niet-Belg kan zijn aanvraag om ingeschreven te worden als gemeenteraadskiezer indienen tot 31 juli 2006. Als de persoon bij de indiening van zijn aanvraag (bijvoorbeeld op 24 maart 2006) nog niet aan de voorwaarde van vijf jaar wettig verblijf in België voldoet, maar er wel aan kan voldoen tegen uiterlijk 31 juli 2006, kan zijn aanvraag niet verworpen worden. De beslissing van het college van burgemeester en schepenen moet dan uitgesteld worden tot de dag waarop de vreemdeling aan de voorwaarde van een ononderbroken hoofdverblijf van vijf jaar in België voldoet.*c. Leeftijd*

Verder moet een niet-Belgische kiezer, net als de Belgische kiezers, om te mogen stemmen, minstens achttien jaar zijn op 8 oktober 2006, de dag van de verkiezingen.

Ook wie uiterlijk op 8 oktober 2006 achttien wordt, kan als kiezer ingeschreven worden.*d. Inschrijving kiezerslijst*

Tot slot moet de niet-Belgische kiezer ingeschreven zijn op de kiezerslijst van de gemeente. Hij moet daartoe een verzoek richten aan het college van burgemeester en schepenen van de gemeente waar hij in het bevolkingsregister of in het vreemdelingenregister is ingeschreven.

Diegenen die reeds geregistreerd waren voor de gemeenteraadsverkiezingen in 2000, moeten zich niet opnieuw laten registreren. Ze zijn zelfs verplicht om aan de stemming deel te nemen, tenzij zij zich ondertussen hebben laten uitschrijven uit het kiesregister. Dat moet ook gebeurd zijn uiterlijk op 31 juli 2006.

Burgers uit een niet-Europese lidstaat zullen zich in elk geval moeten laten registreren willen zij kunnen deelnemen aan de gemeenteraadsverkiezingen van 8 oktober 2006. Het is immers pas de eerste keer dat ze kunnen deelnemen aan een gemeenteraadsverkiezing.

De aanvraag tot inschrijving op de kiezerslijst voor de gemeenteraadsverkiezingen moet ingediend worden uiterlijk op 31 juli 2006 door middel van de door de federale overheid vastgestelde formulieren, die ook beschikbaar zijn op de website www.vlaanderenkiest.be van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur. De inschrijving is niet meer mogelijk tussen 1 augustus 2006 (datum waarop de kiezerslijst wordt opgesteld) en 8 oktober 2006 (dag van de stemming). Na die laatste datum kan opnieuw een aanvraag worden gedaan voor deelname aan de volgende gemeenteraadsverkiezingen in oktober 2012.

In België geldt de opkomstplicht. Zodra niet-Belgische kiezers zijn ingeschreven op de kiezerslijst, zijn ze dus wettelijk verplicht om op 8 oktober 2006 te gaan stemmen. Die stemplicht (alleen voor de gemeenteraadsverkiezingen) blijft bestaan tot op het ogenblik dat ze zich opnieuw uit de kiezerslijst laten uitschrijven.

Het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, zoals gewijzigd bij het Verdrag betreffende de Europese Unie, het zogenaamde Verdrag van Maastricht, erkent in artikel 8 B, § 1, voor elke burger van de Unie die in een lidstaat verblijft waarvan hij geen onderdaan is, het actief en passief stemrecht voor gemeenteraadsverkiezingen in de lidstaat waar hij verblijft, onder dezelfde voorwaarden als de onderdanen van die Staat.

Krachtens die bepaling heeft de Ministerraad van de Europese Unie op 19 december 1994 een richtlijn aangenomen tot bepaling van die voorwaarden (richtlijn nr. 94/80/EG, bekendgemaakt in het Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen nr. L 368/38 van 31 december 1994).

De bovengenoemde richtlijn werd in de Belgische wetgeving omgezet bij de wet van 27 januari 1999 tot wijziging van de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen, van de Nieuwe Gemeentewet en van de Gemeentekieswet, en tot uitvoering van de richtlijn van de Raad van de Europese Unie nr. 94/80/EG van 19 december 1994 (*Belgisch Staatsblad* van 30 januari 1999).

De wet van 19 maart 2004 betreffende de toekenning van het actief kiesrecht bij de gemeenteraadsverkiezingen aan vreemdelingen, werd gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 23 april 2004.

Het ministerieel besluit van 13 januari 2006 tot wijziging van het ministerieel besluit van 25 mei 1999 tot vaststelling van het model van de aanvraag die de niet-Belgische burgers van de Europese Unie die in België gevestigd zijn, moeten indienen bij de gemeente van hun hoofdverblijfplaats als zij wensen ingeschreven te worden op de kiezerslijst die opgesteld wordt voor de gemeenteraadsverkiezingen, evenals de modellen van de beslissing waarbij het college van burgemeester en schepenen die aanvraag ofwel erkent, ofwel verwierpt (*Belgisch Staatsblad* 20 januari 2006 – derde editie) moet worden aangewend voor de inschrijving van de niet-Belgische burgers van de Europese Unie.

Samenvatting : Wie kan voor welke raad kiezen ?

	Belgen	EU-onderdanen	niet-EU-onderdanen
Provincie	JA <i>artikel 1, § 1, 1° Provinciekieswet</i>	-	-
Gemeenteraad	JA <i>artikel 1, § 1, 1° Gemeentekieswet</i>	JA, na aanvraag <i>artikel 1bis, § 1 Gemeentekieswet</i>	JA, na aanvraag <i>artikel 1ter Gemeentekieswet</i>
District	JA <i>artikel 86 Gemeentekieswet</i>	JA, na aanvraag <i>artikel 86 Gemeentekieswet</i>	JA, na aanvraag <i>artikel 86 Gemeentekieswet</i>
OCMW	JA <i>leen rechtstreekse verkiezing in zes Vlaamse randgemeen- ten en in Voeren : artikel 17bis OCMW-wet van 8 juli 1976</i>	-	-

5.1.3. Passief kiesrecht (kandidaat mogen zijn)

In verband met de voorwaarden waaraan men moet voldoen om voor de gemeenteraad, districtsraad of OCMW-raad verkozen te kunnen worden, verwijst ik naar rubriek II 4.1. van deze onderrichting.

5.2. Opmaak en afgifte van exemplaren van de kiezerslijst

Het college van burgemeester en schepenen maakt op 1 augustus 2006 de lijst van de gemeenteraadskiezers op (artikel 3, § 1, van de Gemeentekieswet).

De lijst van de Belgische kiezers, vastgesteld voor de gemeenteraadsverkiezingen, wordt ook gebruikt voor de verkiezing van de provincieraden (artikel 1, § 5, PKW).

Krachtens artikel 4, § 1, van de Gemeentekieswet is het gemeentebestuur verplicht, zodra de kiezerslijst opgemaakt is, exemplaren of afschriften ervan af te geven aan de personen die in naam van een politieke partij optreden en daartoe uiterlijk op 1 augustus 2006 met een aangetekende brief een aanvraag richten aan de burgemeester. Daarbij verbinden zij er zich tevens schriftelijk toe een kandidatenlijst voor de gemeenteraad voor te dragen.

Elke politieke partij kan kosteloos twee gebruiksvriendelijke digitale exemplaren of afschriften of, op uitdrukkelijk verzoek, een papieren versie van die lijst krijgen, voor zover ze een kandidatenlijst voor de gemeenteraad hebben ingediend of er zich toe verbonden hebben dat te doen.

De hierboven vermelde personen kunnen om extra exemplaren of afschriften verzoeken. Die worden afgegeven al dan niet tegen betaling van de kostprijs, die het college van burgemeester en schepenen bepaalt. De kostprijs van een exemplaar van de kiezerslijst is in beginsel de werkelijke kostprijs voor de loutere reproductie van een exemplaar van de kiezerslijst.

Als een politieke partij geen kandidatenlijst voordraagt, kan ze van de kiezerslijst die ze zou hebben ontvangen geen gebruik meer maken, ook niet voor verkiezingsdoeleinden, op straffe van de in artikel 197bis van het Kieswetboek vastgestelde sancties.

Ieder persoon die als kandidaat voorkomt op een voordracht, ingediend met het oog op de verkiezing, kan al dan niet tegen betaling van de kostprijs exemplaren of afschriften van de kiezerslijst krijgen, voor zover hij zijn aanvraag aangetekend heeft gedaan bij de burgemeester uiterlijk op 1 augustus 2006.

Het gemeentebestuur onderzoekt, op het ogenblik van de afgifte, of de belanghebbende als kandidaat bij de verkiezing is voorgedragen of er zich toe verbonden heeft zich kandidaat te zullen stellen.

Als de aanvrager later van de kandidatenlijst wordt geschrapt, mag hij van de kiezerslijst geen gebruik meer maken, ook niet voor verkiezingsdoeleinden, op straffe van de in artikel 197bis van het Kieswetboek vastgestelde sancties.

Het gemeentebestuur mag geen exemplaren of afschriften van de kiezerslijst afgeven aan andere personen dan de hierboven genoemde. De personen die de exemplaren of afschriften hebben ontvangen, mogen ze op hun beurt niet doorgeven aan derden.

De afgegeven exemplaren of afschriften van de kiezerslijst mogen alleen voor verkiezingsdoeleinden gebruikt worden, ook buiten de periode die tussen de datum van afgifte van de lijst en de datum van de verkiezing valt.

Uiterlijk op 31 augustus 2006 zendt het gemeentebestuur twee exemplaren van de lijst der gemeenteraadskiezers aan de provinciegouverneur of zijn gemachtigde en aan de vertegenwoordigers van de politieke partijen die zich ertoe verbonden hebben een kandidatenlijst in te dienen (artikel 5 Gemeentekieswet).

De gemeente Voeren zendt die exemplaren aan de adjunct-arrondissementscommissaris van Tongeren.

5.3. Oproeping van de kiezers

Uiterlijk op zaterdag 23 september 2006, dat is vijftien dagen voor de verkiezingen, zorgt de Vlaamse Regering voor de publicatie in het *Belgisch Staatsblad* van een bericht, waarbij de dag van de verkiezingen en de uren van opening en sluiting van de stembureaus worden meegedeeld. Dat bericht vermeldt ook dat elke kiezer nog tot twaalf dagen voor de verkiezing bezwaar kan aantekenen bij het gemeentebestuur tegen de kiezerslijst (tot 26 september 2006) (artikel 5 PKW).

Ook uiterlijk op 23 september stuurt het college van burgemeester en schepenen een oproepingsbrief aan elke kiezer. Als een oproepingsbrief niet bezorgd kan worden, dan wordt hij bewaard op het gemeentesecretariaat, waar de kiezer hem kan afhalen tot op het middaguur op 8 oktober zelf (GKW artikel 21). Ik wijs er nogmaals op dat de oproepingsbrieven in alle gemeenten uitsluitend in het Nederlands worden verzonden. In de faciliteitengemeenten kunnen de kiezers, als ze daar uitdrukkelijk om verzoeken, een Franstalig exemplaar bekomen tegen inruiling van hun Nederlandstalig exemplaar (zie rubriek I.2.4).

De provinciegouverneur of de ambtenaar die hij daartoe aanwijst, waakt erover dat het college van burgemeester en schepenen ten minste vijftien dagen voor 8 oktober aan elke kiezer een oproepingsbrief zendt. Voor de gemeente Voeren betreft, wordt die bevoegdheid uitgeoefend door de adjunct-arrondissementscommissaris van Tongeren.

De oproepingsbrief vermeldt de dag waarop en het lokaal waar de kiezer zijn stem moet uitbrengen, het aantal te verkiezen mandatarissen en de uren van opening en sluiting van het stembureau. Hij maakt ook melding van de bepalingen van artikel 8, eerste lid, 2°, PKW (reiskosten voor kiezers onder bepaalde voorwaarden). Daarnaast vermeldt de oproepingsbrief dat vanaf de eenendertigste dag na de verkiezingen de aangifte van de verkiezingsuitgaven van elke kandidaat en van elke lijst op de griffie van de rechtbank van eerste aanleg van het arrondissement waarvan de gemeente deel uitmaakt, gedurende vijftien dagen door alle kiezers van de gemeente, op voorlegging van hun oproepingsbrief, kunnen worden geraadpleegd.

De oproepingsbrieven, vastgesteld volgens het model dat bij ministerieel besluit is bepaald, vermelden ook de naam, de voornamen, het geslacht en de hoofdverblijfplaats van de kiezer en het nummer waaronder hij op de kiezerslijst staat.

5.4. Stemverrichtingen

Alle personen die zijn ingeschreven op de kiezerslijst, worden tot de stemming toegelaten. Als een kiezer zijn oproepingsbrief niet heeft ontvangen, kan hij die op het gemeentesecretariaat afhalen tot op de dag van de stemming, 's middags.

5.4.1. Belgische kiezers

De Belgen die ingeschreven zijn in een Belgische gemeente, overhandigen een witte oproepingsbrief, en hun identiteitskaart. Zij kunnen stemmen voor alle verkiezingen.

In de gemeenten waar manueel wordt gestemd en die niet behoren tot de Vlaamse randgemeenten, krijgen de Belgen twee stembiljetten: een wit voor de verkiezing van de gemeenteraad en een groen voor de verkiezing van de provincieraad. In de Vlaamse randgemeenten waar niet geautomatiseerd wordt gestemd (Drogenbos, Linkebeek, Sint-Genesius-Rode, Wemmel), krijgen de Belgische kiezers drie stembiljetten: naast het stembiljet voor de gemeenteraadsverkiezingen en die voor de provincieraadsverkiezingen ontvangen zij ook een blauw stembiljet voor de OCMW-raadsverkiezingen.

In de gemeenten waar de stemmen per computer uitgebracht worden, ontvangen de Belgische kiezers een magneetkaart die de voorzitter van het stembureau zo gevalideerd heeft dat ze voor de verschillende verkiezingen gebruikt kan worden. In de meeste gemeenten gaat het om twee verkiezingen. In de Vlaamse randgemeenten Kraainem en Wezembeek-Oppem en in de gemeente Voeren, waar per computer wordt gestemd, geeft de gevalideerde magneetkaart de Belgische kiezers de mogelijkheid om daarnaast ook voor de OCMW-raad een stem uit te brengen. In de stad Antwerpen kan de kiezer ook voor de districtsraad kan stemmen.

5.4.2. Niet-Belgische kiezers

De niet-Belgische kiezers, zowel met een nationaliteit van de Europese Unie als met een nationaliteit van buiten de Europese Unie, die zich als kiezer hebben laten registreren, worden afzonderlijk vermeld op de kiezerslijst. Die kiezers kunnen niet stemmen voor de provincieraad. Ze kunnen alleen stemmen voor de gemeenteraad, en in de stad Antwerpen, ook voor de districtsraad. Zij ontvangen dus alleen een wit stembiljet voor de gemeenteraad, na afgifte van hun blauwe oproepingsbrief en identiteitsbewijs, of een magneetkaart die zodanig gevalideerd is dat ze alleen gebruikt kan worden om een stem uit te brengen voor de gemeenteraad (en in Antwerpen voor de districtsraad).

5.4.3. Volgorde van de verkiezingen bij geautomatiseerde stemming

De volgorde van de verkiezingen bij geautomatiseerde stemming is vastgesteld bij ministerieel besluit van 26 januari 2006 (*Belgisch Staatsblad* van 16 februari 2006). De kiezers brengen hun stem uit in de onderstaande volgorde:

- eerst gemeenteraad en dan provincieraad;
- eerst gemeenteraad, dan raad voor maatschappelijk welzijn en tot slot provincieraad (Vlaamse randgemeenten en Voeren);
- eerst gemeenteraad, dan districtsraad en tot slot provincieraad (stad Antwerpen).

6. Specifieke bepalingen voor de verkiezingen in de Vlaamse Rand en in Voeren

Krachtens de wet van 9 augustus 1988 tot wijziging van de Gemeentewet, de Gemeentekieswet, de organieke wet betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, de Provinciewet, het Kieswetboek, de wet tot regeling van de provincieraadsverkiezingen en de wet tot regeling van de gelijktijdige parlements- en provincieraadsverkiezingen (*Belgisch Staatsblad* van 13 augustus 1988) worden in de Vlaamse randgemeenten Drogenbos, Kraainem, Linkebeek, Sint-Genesius-Rode, Wemmel en Wezembeek-Oppem, en in de gemeente Voeren behalve de gemeenteraden ook de schepenen en de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn en van het vast bureau rechtstreeks verkozen.

6.1. Te verkiezen schepenen, OCMW-raadsleden en leden van het vast bureau

De regelgeving met betrekking tot die verkiezingen is één van de uitzonderingen die in de bijzondere wet van 31 juli 2001 is ingebouwd: de bevoegdheid om regelend op te treden in verband met de verkiezingen in de Vlaamse Rand en Voeren werd niet naar de Gewesten overgedragen, zodat in casu de vroegere federale regelgeving behouden blijft.

De Vlaamse overheid is wel bevoegd om de verkiezingen in die gemeenten, inclusief die van de schepenen en de OCMW-raadsleden, organisatorisch in goede banen te leiden. Al die verkiezingen hebben immers tegelijk plaats. Zo werd bijvoorbeeld in het Vlaams Kiesdecreet van 10 februari 2006 uitdrukkelijk bepaald dat de Vlaamse Regering ook de modellen van stembrieven en het uitzicht van de schermen voor het geautomatiseerde stemmen voor de OCMW-raadsverkiezingen in de Vlaamse Rand en in Voeren, vaststelt (artikel 30bis van de Gemeentekieswet). Dat is een uitvoeringsmaatregel die verwarring voor de kiezer vermijdt, zonder dat erdoor wordt geraakt aan de eigenlijke regelgeving met betrekking tot de verkiezingen van de raden voor maatschappelijk welzijn.

Voor de Vlaamse randgemeenten, vermeld in artikel 7 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, samengevat op 18 juli 1966 - het betreft de gemeenten Drogenbos, Kraainem, Linkebeek, Sint-Genesius-Rode, Wemmel en Wezembeek-Oppem - en de gemeente Voeren, bepalen artikel 3, 11 en 17 van de wet van 9 augustus 1988 de onderstaande modaliteiten voor de verkiezingen van de schepenen, de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn en de leden van het vast bureau van de raad voor maatschappelijk welzijn.

1° Verkiezing van de schepenen.

Krachtens artikel 15, § 2, van de nieuwe Gemeentewet, ingevoegd bij artikel 3 van voornoemde wet van 9 augustus 1988, worden de schepenen van die gemeenten rechtstreeks verkozen door de gemeenteraadskiezers.

2° Verkiezing van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn.

Artikel 17bis van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, ingevoegd bij artikel 11 van de bovengenoemde wet van 9 augustus 1988, bepaalt dat de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn van de zes Vlaamse randgemeenten en de gemeente Voeren rechtstreeks worden verkozen door de gemeenteraadskiezers. Dat gebeurt op dezelfde dag als de verkiezing voor de gemeenteraadsleden en volgens de voorwaarden vastgesteld door de Koning, naar analogie van de procedure vermeld in de Gemeentekieswet voor de verkiezingen van de gemeenteraadsleden.

Het koninklijk besluit van 26 augustus 1988 (*Belgisch Staatsblad* van 31 augustus 1988) regelt de voorwaarden van die verkiezing.

Krachtens artikel 1 van dat besluit, zijn artikel 22 tot en met 61 van de Gemeentekieswet, die opgenomen zijn in Titel III, met als opschrift Kiesverrichtingen, van toepassing op de verkiezing van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn in de zeven al vermelde gemeenten, onder voorbehoud van sommige bijzondere regels, die nader zullen worden omschreven in deel V van die onderrichtingen.

3° Verkiezing van de leden van het vast bureau van de raad voor maatschappelijk welzijn

Artikel 27bis van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, ingevoegd bij artikel 17 van de bovengenoemde wet van 9 augustus 1988, verplicht de zeven hierboven opgesomde gemeenten een vast bureau in de raad voor maatschappelijk welzijn op te richten.

Het bovengenoemd artikel bepaalt bovendien dat de leden van dat bureau rechtstreeks verkozen worden door de gemeenteraadskiezers op de wijze, vastgesteld in artikel 15, § 2 van de nieuwe Gemeentewet. Die procedure is identiek aan de procedure die van toepassing is voor de verkiezing van de schepenen in dezelfde zeven gemeenten.

6.2. Toepassing van de federale regelgeving

Het feit dat de federale regelgeving van toepassing blijft op de verkiezingen voor de raden voor maatschappelijk welzijn, heeft tot gevolg dat de onderstaande regels, die gelden voor de gemeenteraadverkiezingen, niet van toepassing zijn voor de verkiezingen van de raden voor maatschappelijk welzijn :

a) Geen verplichte pariteit op de kandidatenlijsten

De verplichte pariteitsregel inzake de aanwezigheid van mannen en vrouwen op de voorgedragen lijsten geldt niet voor de voordrachten voor de verkiezingen van de raden voor maatschappelijk welzijn. Die regel werd voor de verkiezingen van de gemeente- en provincieraden ingevoerd bij decreet van het 10 februari 2006 en is bijgevolg niet van toepassing voor de OCMW-raadsverkiezingen. Ook de wet van 24 mei 1994 ter bevordering van een evenwichtige verdeling van mannen en vrouwen op kandidatenlijsten geldt niet voor die verkiezingen. Voor de OCMW-raadsverkiezingen gelden bijgevolg geen specifieke bepalingen inzake de aanwezigheid van beide geslachten op de lijsten.

b) De aanwijzing van de verkozenen en de opvolgers op basis van een overdracht van de lijststemmen ten belope van 50%

Voor de aanwijzing van de verkozenen en de opvolgers heeft het Vlaams Parlement bij het decreet van 7 juli 2006 bepaald dat het aantal uitgebrachte lijststemmen met het oog op het behalen van het Verkiesbaarheidscijfer, voor een derde in aanmerking wordt genomen om toe te voegen aan de naamstemmen in volgorde van de voordracht, tot het derde van het aantal lijststemmen volledig is opgebruikt.

Dezelfde regeling geldt voor het vaststellen van de rangorde van de opvolgers.

Die decreetsbepaling geldt niet voor de verkiezingen voor de raden voor maatschappelijk welzijn. Voor die verkiezingen blijft de vroegere federale regeling van toepassing. Dat betekent dat het effect van de lijststem voor 50% in aanmerking wordt genomen om te bepalen welke kandidaten effectief gekozen zijn. Voor de rangorde van opvolgers geldt dezelfde regeling.

c) Controle op de verkiezingsuitgaven

De wet van 7 juli 1994 op de controle op de verkiezingsuitgaven is daarentegen wel ook van toepassing op de OCMW-raadsverkiezingen. De lijststaander moet binnen dertig dagen na de verkiezingen de verkiezingsuitgaven aangeven.

d) Bezwaren tegen de verkiezingen van de schepenen en de OCMW-raden

In het decreet van 10 februari 2006 werd bepaald dat in iedere provincie een Raad voor Verkiezingsbetwistingen wordt opgericht. Die behandelt de bezwaren tegen de verkiezingen voor de gemeenteraden, districtsraden en provincieraden.

Voor bezwaren tegen de rechtstreekse verkiezingen van de schepenen en de raden voor maatschappelijk welzijn blijft de deputatie van de provincieraad van Vlaams-Brabant bevoegd.

Bezwaren tegen de rechtstreekse verkiezing van de schepenen en de raad voor maatschappelijk welzijn in de gemeente Voeren worden behandeld door het college van provinciegouverneurs.

In verband met een aantal specifieke praktische bepalingen inzake de organisatie van de verkiezingen in de zes Vlaamse randgemeenten en Voeren, verwijs ik naar rubriek V van die onderrichting.

6.3. Andere specifieke regels met betrekking tot de schepenen en de OCMW-raden

Na de verkiezingen gelden in de Vlaamse Rand en in Voeren ook andere regels dan die welke gelden voor de overige gemeenten van het Vlaamse Gewest. Het gaat om de onderstaande regels.

a) Geen verplichte aanwezigheid van beide geslachten in het college van burgemeester en schepenen

Artikel 11bis van de Grondwet verplicht de decreetgever om de aanwezigheid van personen van verschillend geslacht te regelen, onder meer in de colleges van burgemeester en schepenen, de raden voor maatschappelijk welzijn, de vaste bureaus van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn en de districtscolleges.

Die verplichting geldt echter niet bij een rechtstreekse verkiezing van de schepenen, de leden van de OCMW-raad of het vast bureau.

In artikel 44, § 4, van het Gemeentedecreet is uitdrukkelijk bepaald dat de regeling inzake de aanwezigheid van beide geslachten geldt, « onder voorbehoud van toepassing van artikel 15, § 2, van de Nieuwe Gemeentewet ». Die bepaling regelt precies de rechtstreekse verkiezing van de schepenen in de Vlaamse randgemeenten en Voeren. In die gemeenten worden de schepenen rechtstreeks verkozen.

b) Geen lidmaatschap van de OCMW-voorzitter in het college van burgemeester en schepenen

Het Gemeentedecreet maakt het mogelijk de OCMW-voorzitter op te nemen in het college van burgemeester en schepenen. Na de verkiezingen van 2012 wordt dat een verplichting. Maar die regeling is niet van toepassing in de zes Vlaamse randgemeenten en Voeren.

Het Vlaamse Gewest is niet bevoegd om de regels inzake de verkiezing van de schepenen in de Vlaamse randgemeenten en Voeren te wijzigen. Artikel 15, § 2, van de Nieuwe Gemeentewet bepaalt dat de schepenen in de randgemeenten en Voeren rechtstreeks worden verkozen door de gemeenteraadskiezers op de wijze die in de Nieuwe Gemeentewet is vastgesteld.

Het Vlaamse Gewest kan niet bepalen dat aan het rechtstreeks verkozen schepencollege een OCMW-voorzitter wordt toegevoegd, benoemd door de gemeenschapsoverheid. Dat zou er immers toe leiden dat, in strijd met artikel 15, § 2, een niet-rechtstreeks verkozen schepen in het college zitting heeft.

c) Geen vermindering mogelijk van het aantal schepenen

Artikel 44 van het Gemeentedecreet bepaalt dat het huidige aantal schepenen het maximum aantal schepenen wordt. De gemeente kan dus beslissen om minder schepenen te benoemen dan het decretaal vastgestelde maximum. Het Gemeentedecreet bevat daartoe een procedure via een verkiezing van de schepenen door de gemeenteraad. Die regeling geldt evenmin voor de zes Vlaamse randgemeenten en Voeren.

In de gemeente Voeren en de randgemeenten worden de schepenen immers overeenkomstig artikel 15, § 2, van de Nieuwe Gemeentewet rechtstreeks verkozen door de gemeenteraadskiezers en niet door de gemeenteraad. Het Vlaamse Gewest is niet bevoegd om die regeling die ingevoegd werd door de Pacificatiewet, te wijzigen. Artikel 15, § 2, van de Nieuwe Gemeentewet werd in het Gemeentedecreet dan ook niet opgeheven.

De artikelen 44 en 45 van het Gemeentedecreet, inzonderheid de mogelijkheid tot vermindering van het aantal schepenen bij akteneming van een gezamenlijke akte van voordracht van de schepenen of bij afzonderlijke beslissing van de gemeenteraad, gelden dan ook niet voor de gemeente Voeren en de randgemeenten. Dat zou immers het principe van de rechtstreekse verkiezing van de schepenen in die gemeenten uithollen. Artikel 4 van het Gemeentedecreet bepaalt daarover overigens uitdrukkelijk dat de bepalingen van het decreet geen afbreuk mogen doen aan de bepalingen die door de Pacificatiewet in de Nieuwe Gemeentewet zijn ingevoegd.

Vanuit de algemeen democratische beginselen is het aantal te begeben mandaten bekend op het ogenblik van de verkiezing. Het aantal rechtstreeks te verkiezen schepenen kan zodoende op de installatievergadering niet meer worden bepaald, maar is vastgelegd samen met het aantal gemeenteraadsleden die rechtstreeks worden verkozen. Aangezien de gemeenteraad dat aantal niet kan wijzigen op de installatievergadering, is het aantal schepenen gelijk aan het maximum aantal, bepaald in artikel 44, § 1, van het ontwerp, namelijk hetzelfde aantal als bij de vorige verkiezingen.

d) Geen beperking mogelijk van de duur van het mandaat van de schepen

De mogelijkheid, opgenomen in artikel 45 van het decreet, dat de duur van het mandaat van een schepen in de tijd wordt beperkt door een vermelding op de voordrachtsakte, geldt niet voor de Vlaamse randgemeenten en Voeren. In die gemeenten worden de schepenen immers rechtstreeks verkozen.

De mogelijke beperking van de duur van het burgemeestersambt is wel van toepassing. De burgemeester wordt, zoals in alle Vlaamse gemeenten, benoemd door de Vlaamse Regering. De mogelijke beperking van de duur van het mandaat geldt in voorkomend geval ook voor de voorzitter van de gemeenteraad.

7. Specifieke bepalingen voor de districtsraadsverkiezingen in de stad Antwerpen

Met toepassing van de wet van 11 maart 1997 kunnen gemeenten met meer dan 100.000 inwoners op initiatief van hun gemeenteraad binnengemeentelijke territoriale organen oprichten. De leden van de districtsraden worden rechtstreeks verkozen (*Belgisch Staatsblad* van 2 april 1997).

Alleen de gemeenteraad van Antwerpen heeft gekozen voor de indeling van de stad in districten. In de stad Antwerpen worden bijgevolg op zondag 8 oktober 2006 ook districtsraden verkozen.

Voor de specifieke bepalingen in dat verband, verwijs ik naar rubriek VI van die onderrichtingen.

II. ONDERRICHTINGEN VOOR HET GEMEENTELIJK HOOFDBUREAU

1. Opdracht en samenstelling van het gemeentelijk hoofdbureau

Het gemeentelijk hoofdbureau wordt voorgezeten door :

a) de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg of, als hij verhinderd is, door de magistraat die hem wettelijk vervangt in geval hij in de uitoefening van zijn rechterlijke opdrachten verhinderd is, in de gemeenten die hoofdplaats zijn van een gerechtelijk arrondissement (artikel 10 GKW).

b) de vrederechter of, als hij verhinderd is, door een van zijn plaatsvervangers naar dienstouderdom, in de gemeenten die hoofdplaats zijn van een gerechtelijk kanton.

Bij gelijktijdige provincie- en gemeenteraadsverkiezingen is echter artikel 37^{quater} van de Provinciekieswet mede van toepassing. Dat artikel bepaalt het volgend :

« Als dezelfde magistraat een kantonbureau voor de provincieraadsverkiezingen en een hoofdbureau voor de gemeenteraadsverkiezingen moet voorzitten, wordt hij voor deze laatste functie vervangen door de magistraat die hem vervangt in geval hij in de uitoefening van zijn rechterlijke opdrachten is verhinderd ».

c) door een gemeenteraadskiezer die door de vrederechter wordt aangesteld in de volgorde, bepaald in artikel 95, § 4, derde lid, van het Kieswetboek, namelijk :

1° de rechters of plaatsvervangende rechters, naar dienstouderdom, in de rechtbank van eerste aanleg, in de arbeidsrechtbank en in de rechtbank van koophandel;

2° de vrederechters of plaatsvervangende vrederechters, naar dienstouderdom;

3° de rechters in de politierechtbanken of hun plaatsvervangers, naar dienstouderdom;

4° de advocaten en de advocaten-stagiairs, naar de orde van hun inschrijving op het tableau of de lijst van stagiairs;

5° de notarissen;

6° de bekleeders van een ambt van niveau 1 die onder de Staat ressorteren en de bekleeders van een gelijkwaardige graad die ressorteren onder de provincies, gemeenten, verenigingen en federaties van gemeenten of onder enige instelling van openbaar nut, al dan niet vermeld in de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut;

7° het onderwijzend personeel;

8° de stagiairs van het parket;

9° zo nodig de personen, aangewezen uit de kiezers van de gemeente.

In de samengevoegde gemeenten die onder meer dan een gerechtelijk kanton ressorteren wordt de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau aangewezen door de vrederechter tot wiens ambtsgebied de deelgemeente behoort waar het gemeentehuis van de entiteit gelegen is.

Die aanwijzing moet uiterlijk gebeuren op vrijdag 1 september 2006, 37 dagen voor de verkiezingen. Krachtens artikel 22 van de Gemeentekieswet moet de voorzitter van het hoofdbureau ten minste drieëndertig dagen voor de stemming (dinsdag 5 september 2006) bekendmaken waar hij de voordrachten van de kandidaten in ontvangst zal nemen. Daarom moet hij niet alleen op de hoogte zijn van zijn aanwijzing, maar die mededeling ook voorbereid kunnen hebben.

Voor die aanwijzingen gebruikt de vrederechter het formulier G01. De vrederechter voegt bij die brief de volgende documenten :

1° de twee uittreksels uit de lijst van de kiezers, opgemaakt per stembureau;

2° de brieven waarmee de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau de bijzitters, de plaatsvervangende bijzitters en de secretaris van zijn bureau aanstelt. (formulier A02).

Uiterlijk op zondag 3 september 2006, vijfendertig dagen voor de verkiezingen, zendt het college van burgemeester en schepenen aan de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, of, als in de gemeente geen rechtbank is gevestigd, aan de vrederechter van het kanton twee echt verklaarde uittreksels uit de kiezerslijst, opgemaakt per stemafdeling. Die uittreksels worden bezorgd tegen ontvangstbewijs of met een aangetekende brief (artikel 9 GKW).

De vrederechter zendt die uittreksels door aan de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau, die hij voor elke gemeente van het kanton heeft aangewezen overeenkomstig artikel 11 van de Gemeentekieswet. Hij doet dat uiterlijk op maandag 11 september 2006, zevenentwintig dagen voor de verkiezingen, ook met een aangetekende brief (artikel 9 GKW).

Het college van burgemeester en schepenen zendt tot op de dag van de verkiezingen aan de voorzitter van elke stemafdeling de beslissingen inzake de inschrijving op of schrapping van de kiezerslijst, verlies of schorsing van het stemrecht van de kiezers van zijn afdeling. (artikel 9 GKW).

Het spreekt vanzelf dat de vrederechter, zelfs als hij op vrijdag 1 september 2006, de 37e dag voor de verkiezingen, nog niet in het bezit is van die uittreksels. Toch moet hij de voorzitters op de hoogte moet brengen van hun aanwijzing. Hij stuurt hun de uittreksels dan door, zodra hij ze ontvangen heeft, maar uiterlijk op maandag 11 september 2006, de 27e dag voor de verkiezingen.

In de gevallen vermeld in punt *b*) en *c*) wijst de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau een plaatsvervanger aan om hem op de dag van de stemming te vervangen, als hij zich naar een andere gemeente moet verplaatsen om er te gaan stemmen.

Het gemeentelijk hoofdbureau is, buiten zijn voorzitter, samengesteld uit :

a) vier bijzitters en vier plaatsvervangende bijzitters die de voorzitter heeft aangewezen uit de kiezers van de gemeente. De keuze van de voorzitter wordt door geen andere voorwaarde beperkt en hij moet zich alleen laten leiden door het verlangen om zijn bureau samen te stellen uit personen, die hem een degelijke medewerking kunnen verzekeren (formulier G02);

b) een door de voorzitter vrij gekozen secretaris uit de gemeenteraadskiezers. De secretaris is niet stemgerechtigd (artikel 16 GKW).

De kandidaten mogen geen deel uitmaken van het bureau. Wel mogen ze getuige zijn.

De voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau is voornamelijk belast met :

het in ontvangst nemen van de kandidatenlijsten voor de gemeenteraadsverkiezingen;

de samenstelling van de gemeentelijke stremopnemingsbureaus;

de totalisatie van de uitslagen van de verkiezingen;

het toezicht op het verloop van de verkiezingen in de gemeente.

2. Kandidaatstellingen en software voor het ingeven van de kandidaten

2.1. Software voor het ingeven van de kandidaten en ondersteuning van de controle via het Rijksregister

Artikel 22 van de Gemeentekieswet bepaalt dat de akten van voordracht van de kandidaten op zaterdag 9 of zondag 10 september tussen 13 en 16 uur tegen ontvangstbewijs aan de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau worden overhandigd. Het gemeentelijk hoofdbureau is bevoegd om te onderzoeken of de ingediende lijsten en de kandidaturen in overeenstemming zijn met de wet. De akten kunnen eventueel nog verbeterd worden tot uiterlijk 14 september 2006. De formulieren van de voordrachtsakte en van de verbeteringsakte zijn beschikbaar op de website www.vlaanderenkiest.be.

De Vlaamse overheid heeft een aantal maatregelen genomen, waardoor de taak van het gemeentelijk hoofdbureau aanzienlijk wordt vereenvoudigd. Zo moeten de kandidaten krachtens artikel 23, § 1, vierde lid, van de Gemeentekieswet, naast de identificatiegegevens die vroeger al in de akte moesten worden opgenomen, verplicht het nummer van het Rijksregister op de voordrachtsakte vermelden.

Dat maakt het mogelijk om via een digitale verbinding met het Rijksregister een snelle controle te doen op naam, woonplaats, leeftijd, en geslacht.

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur heeft daartoe ten behoeve van de voorzitters de nodige software ontwikkeld. Die werkwijze is dezelfde voor alle gemeenten, zowel waar de stemming op papier gebeurt, als die waar de kiezer zijn stem uitbrengt met de computer.

Let wel, de toepassing verricht geen controle op de nationaliteit. De voorzitters moeten dus nog nagaan of de voorgedragen kandidaten aan de nationaliteitsverplichtingen inzake kandidaatstelling voldoen. Hiertoe kunnen zij gebruik maken van de kiezerslijsten waarop de niet-Belgische kiezers apart zijn vermeld.

In concreto zal de voorzitter van het hoofdbureau, na ontvangst van de ondertekende voordrachtsakten, de kandidatenlijsten steeds digitaal moeten inbrengen in een centraal informatiebestand. Er gebeurt dan een controle via het Rijksregister. Nadat de voorzitter de lijsten die aan de verkiezingen deelnemen heeft goedgekeurd, worden ze onmiddellijk gepubliceerd op de website www.vlaanderenkiest.be. Iedereen kan zo vanaf half september inzicht krijgen in de ingediende kandidaturen voor de verkiezingen.

De software is uniform en wordt algemeen gebruikt voor het ingeven van de kandidaten, zowel in de traditionele als in de geautomatiseerde kiesomschrijvingen.

De voorzitters van de hoofdbureaus moeten voor hun identificatie en voor het afsluiten van de lijsten beschikken over een elektronische identiteitskaart zowel in de gemeenten waar elektronisch wordt gestemd als waar het stemmen op papier gebeurt. Het gebruik van de e-ID is dermate cruciaal dat u het best ook aan een of meer vertrouwenspersonen die u in uw taak op het hoofdbureau bijstaan, delegatie kunt verlenen voor het gebruik van de toepassing door middel van de elektronische identiteitskaart. Ook die personen moeten natuurlijk beschikken over een e-ID. Uzelf en de personen aan wie u delegatie verleent, zullen zich vooraf moeten aanmelden op het informaticasysteem.

Voor het ingeven van de kandidaten in het informatiebestand, op basis van de voordrachtsakten (vanaf 9 september) moet het hoofdbureau zelf voor een computer zorgen.

Het toestel moet uitgerust zijn met het besturingssysteem Windows XP, Linux of Mac, met een moderne browser (Internet Explorer 5.5 of hoger, Mozilla Firefox 1.x., Netscape 7.x of Safari 1.x) en voorzien van een vrije usb-poort en internetaansluiting. Een usb-kaartlezer voor de elektronische identiteitskaart wordt kosteloos ter beschikking gesteld door het Agentschap voor Binnenlands Bestuur.

Samen met de aflevering van de kaartlezers ontvangen de voorzitters alle nuttige informatie in verband met de toegang en het gebruik van de internettoepassing. Er is ook in ondersteuning voorzien door personeelsleden van het Agentschap, als dat nodig mocht blijken. Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur deelt de namen en contactgegevens afzonderlijk mee.

Het invoeren van de kandidaten in het informatiebestand gebeurt via een webtoepassing en kan gebeuren vanaf gelijk welke plaats die voorzien is van een aansluiting op het internet: de voorzitter die niet kan beschikken over een computer die aan de hierboven vermelde vereisten beschikt, kan desgewenst de hulp inroepen van het gemeentebestuur.

Zoals al is aangegeven, worden de gegevens van de kandidaten via die webtoepassing gecontroleerd in het rijksregister: naam, leeftijd, beroep, woonplaats, status als kiezer en leeftijd. Ook onwettige dubbele kandidaatstellingen worden gemeld. Daarnaast geeft de softwaretoepassing ook aan als de door de wet verplichte pariteitsregels inzake de gelijkwaardige aanwezigheid van beide geslachten op de lijsten, niet is gerespecteerd.

2.2. Ingavetoepassing voor de partijen

Om het werk van de voorzitters nog verder te vergemakkelijken en ook eventuele materiële fouten bij de kandidaatstelling te vermijden, heeft het Agentschap voor Binnenlands Bestuur ook een ingavetoepassing aangemaakt, waarmee de partijen hun kandidatenlijsten ook elektronisch ter beschikking van het hoofdbureau kunnen stellen, bijvoorbeeld via een diskette. Het betreft een Excel macrotoepassing dat een csv-tekstbestand genereert. Die toepassing staat op www.vlaanderenkiest.be, onder de rubriek « formulieren ».

De partijen moeten vanzelfsprekend altijd een volledig ingevuld papieren exemplaar van voordrachtsakte aan de voorzitter van het hoofdbureau afgeven, waarop de nodige handtekeningen zijn aangebracht.

2.3. Aanmaken van de lijsten met behulp van de toepassing

Het is essentieel dat de ingave van de voorgedragen kandidaten in het informatiebestand uitermate zorgvuldig gebeurt. De gegevens die ingebracht worden, zijn immers de basis voor het aanmaken van de kandidatenlijsten voor de stemcomputers en voor een bestand dat gebruikt kan worden voor het drukken van de aanplakbiljetten en de stembiljetten.

Het systeem genereert bij de voorlopige afsluiting, de definitieve afsluiting en de definitieve afsluiting na beroep, de lijst van de kandidaten. Die lijst maakt integraal deel uit van het proces-verbaal.

De voorzitter bevestigt, door middel van zijn elektronische handtekening, de inhoud van de stembiljetten of het uitzicht van de schermen in geval van geautomatiseerd stemmen. Dat vervangt het manueel ondertekenen voor goedkeuring van de schermafdrukken op papier. Er zijn dus geen papieren schermafdrukken meer die ter goedkeuring aan de voorzitter worden voorgelegd.

Vooraf heeft het bureau vanzelfsprekend het proces-verbaal, met daarin begrepen de lijst van de kandidaten, uitgeprint en goedgekeurd, en hebben alle leden het ook ondertekend.

3. In ontvangst nemen van de akten van voordracht van kandidaten en de aanwijzing van de getuigen

3.1. Bericht van de voorzitters van het gemeentelijk hoofdbureau aan de kiezers betreffende het indienen van de akte van voordracht

Uiterlijk op dinsdag 5 september 2006, ten minste drieëndertig dagen voor de verkiezingen, maakt de voorzitter een mededeling op met de onderstaande gegevens (formulier A21, A22, A23 of A24) (artikel 22 GKW).

1° De plaats, dagen en uren waarop hij de voordrachten van kandidaten in ontvangst zal nemen. Artikel 22 van de Gemeentekieswet bepaalt dat de voordrachten van kandidaten ontvangen moeten worden op zaterdag 9 september 2006, de 29e dag voor de verkiezingen of op zondag 10 september 2006, de 28e dag voor de verkiezingen tussen 13 en 16 uur. Dat betekent dat de kandidaten, krachtens de wet, de keuze hebben om hun voordrachtsakte ofwel op zaterdag ofwel op zondag aan de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau af te geven. Die moet dus op beide dagen ter beschikking van de kandidaten staan om de akten in ontvangst te nemen.

De lijstaanvoerder kan op de voordrachtsakte ook een getuige en een plaatsvervangende getuige aanwijzen die de vergaderingen van het gemeentelijk hoofdbureau mag bijwonen (artikel 23, § 1, GKW).

De voordracht van de kandidaten en de aanwijzing van de getuigen die de werkzaamheden van het hoofdbureau mogen bijwonen, gebeurt door middel van de voordrachtformulieren die werden vastgesteld bij ministerieel besluit. Ze kunnen worden ingevuld en gedownload via de website www.vlaanderenkiest.be. Op die formulieren zijn alle wettelijke bepalingen opgenomen. Als voorzitter gaat u na of alle vakken correct zijn ingevuld en of het formulier behoorlijk is ondertekend.

2° De plaats, dag en uren waar hij de aanwijzing van de getuigen en de plaatsvervangende getuigen voor de gemeentelijke stemopnemingsbureaus in ontvangst zal nemen. Dat gebeurt op dinsdag 3 oktober, de vijfde dag voor de verkiezingen (GKW artikel 22).

De kandidaten en de kiezers die de voordrachtsakten hebben afgegeven mogen ter plaatse inzage nemen van alle ingediende voordrachten en mogen schriftelijk hun opmerkingen aan het hoofdbureau meedelen. Artikel 119 van het Kieswetboek dat krachtens artikel 26 van de Gemeentekieswet ook van toepassing is op de gemeenteraadsverkiezingen, bepaalt dat zij van dat recht gebruik mogen maken op zaterdag 9 september en zondag 10 september, tussen 16 en 18 uur, en op maandag 11 september, tussen 13 en 16 uur, de zeventiendertigste dag voor de verkiezingen.

3.2. De voordracht

3.2.1. Verplicht gebruik van de vastgestelde voordrachtsakte

De voordracht zelf moet gebeuren aan de hand van de formulieren vastgesteld bij ministerieel besluit. Die formulieren zijn online ter beschikking via de website: www.vlaanderenkiest.be.

De voorzitter bezorgt de indieners een ontvangstbewijs (formulier G30, D30 of O30).

Zoals hierboven al is vermeld, kunnen de partijen, samen met de ondertekende kandidatenlijst, ook de kandidatuurstelling op een diskette afgeven. Dat maakt de verwerking van de kandidatenlijsten op de hoofdbureaus veel eenvoudiger. Ik raad de voorzitters dan ook aan de partijen te vragen zo veel mogelijk van die mogelijkheid gebruik te maken. De ingavetoepassing voor het invullen van de kandidatenlijsten wordt ter beschikking gesteld via de website.

Ik leg er de nadruk op dat de voorzitter bij het in ontvangst nemen van de voordrachtsakten aan de indieners of aan kandidaten geen enkele uitspraak mag doen over de geldigheid van de voordracht. Hij moet altijd wijzen op de controles die krachtens de wet moeten worden uitgevoerd. Wel mag hij natuurlijk alle nuttige informatie of toelichtingen geven over de te vervullen formaliteiten. Hij kan ook al wijzen op sommige onregelmatigheden die hij vaststelt en die, als ze tijdig verbeterd worden, de akte alsnog geldig zouden kunnen maken. De voorzitter is daartoe echter wettelijk niet verplicht.

De voorzitter mag een voordrachtsakte die binnen de termijn, door de wet vastgesteld, wordt ingediend, niet weigeren, ook al vertoont die duidelijke onvolkomenheden.

3.2.2. Toelichting bij de voordrachtsakte

Artikel 23 van de Gemeentekieswet bevat een aantal verplichtingen inzake de voordrachtsakte :

1° Naam en voornamen van de kandidaten

De voordrachtsakte vermeldt de naam, de voornamen, de geboortedatum, het geslacht, het rijksregisternummer, het beroep, de hoofdverblijfplaats en de handtekening van de kandidaten en, in voorkomend geval, van de kiezers die hen voordragen. De identiteit van de vrouwelijke kandidaat die gehuwd of weduwe is, mag worden voorafgegaan door de naam van haar echtgenoot of overleden echtgenoot.

Bij het indienen van de voordrachtsakte moeten de kandidaten hun naam en voornamen vermelden zoals die op hun identiteitskaart voorkomen. Ze kunnen er wel voor opteren om met een andere voornaam op het stembiljet of op het computerscherm vermeld te worden maar moeten dat uitdrukkelijk vragen. Dat doen zij door het afzonderlijke vak in te vullen dat daarvoor op het voordrachtformulier is voorzien.

Voornamen

Het staat de kandidaten vrij een andere voornaam te kiezen dan hun eerste voornaam, als die andere voornaam hun gebruikelijke voornaam is.

Die gebruikelijke voornaam kan dan op het stembiljet worden geplaatst.

Daarbij gelden de volgende regels :

- er mag maar één voornaam worden vermeld. Een samengestelde voornaam wordt beschouwd als alleen een voornaam;

- de gekozen voornaam staat in principe vermeld bij de voornamen in de geboorteakte. Het hoofdbureau kan echter toestaan dat een kandidaat op het stembiljet wordt vermeld met een voornaam die niet voorkomt in zijn geboorteakte. Als die kandidaat een akte van bekendheid voorlegt, waarbij de burgemeester, de vrederechter of een notaris bevestigt dat de kandidaat algemeen bekend is met die roepnaam, dan mag het hoofdbureau dat als voldoende beschouwen.

Het afkorten van een voornaam, zoals bij voorbeeld Fred voor Alfred of Frederik, Jef voor Jozef, Kris voor Christine, is toegestaan. Ook het omzetten van of naar een verkleinwoord zoals An voor Anneke of omgekeerd is mogelijk. Hiervoor is geen akte van bekendheid nodig. De kandidaat vermeldt zijn volledige voornaam op de voordrachtsakte en vult in die akte ook zijn roepnaam in, in het daartoe bestemde vak.

Ik wijs er nochtans op dat uitsluitend het hoofdbureau bevoegd is om te beslissen over de geldigheid van de kandidaturen en over de namen die op het stembiljet of op de stemcomputer zullen verschijnen. De beslissingen van het hoofdbureau zijn niet vatbaar zijn voor beroep, behalve als het gaat over de verkiesbaarheid van de kandidaten.

Naam

Krachtens artikel 23, § 1, en 29 van de Gemeentekieswet bevat de voordrachtsakte en het stembiljet of de stemcomputer steeds de naam van kandidaten. Ook de gehuwde vrouw of weduwe heeft geen andere naam dan haar familienaam. Het is echter mogelijk dat zij bij het publiek beter bekend is met de naam van haar echtgenoot of overleden echtgenoot. De kieswetgeving laat, uitsluitend voor die kandidaten, dan ook toe dat de identiteit van de gehuwde vrouw of weduwe mag voorafgegaan worden door de naam van haar echtgenoot of overleden echtgenoot.

Het is vanzelfsprekend in de eerste plaats de zaak van de vrouwelijke kandidaten zelf om daartoe te beslissen welke naam ze willen gebruiken. Ze geven dat aan door die naam door in de voordrachtsakte te vermelden. De indieners vullen dan in het daartoe bestemde van de naam in waaronder zij vermeld wil worden op het stembiljet of op de stemcomputer en op het aanplakbiljet dat krachtens artikel 29 van de Gemeentekieswet in de gemeente moet worden aangeplakt.

2° Rijksregisternummer

Artikel 23, § 1, vierde lid bevat de verplichting voor de kandidaten om hun rijksregisternummer op de voordrachtsakte te vermelden. Zoals al is aangegeven, maakt die verplichting de controle van de kandidaturen gemakkelijker.

3° Aantal kandidaten

Op eenzelfde lijst mogen niet meer kandidaten voorkomen dan er leden te kiezen zijn. Niemand mag tegelijk worden voorgedragen als kandidaat op twee of meer lijsten in de gemeente (artikel 23, § 3, en 27 GKW).

Bij besluit van 28 april 2006 heeft de Vlaamse Regering dat aantal te verkiezen mandatarissen vastgesteld op basis van de bevolkingsaantallen op 1 januari 2006. (*Belgisch Staatsblad* van 19 mei 2006).

- Gemeenteraadsverkiezingen

Hieronder vindt u een overzicht van het aantal te verkiezen gemeenteraadsleden per categorie van gemeenten.

Daarnaast vindt u ook het aantal te begeven schepenenmandaten. Krachtens artikel 44 van het Gemeentedecreet gaat het om een maximaal aantal schepenen per gemeente, behalve in zes de gemeenten van de Vlaamse Rand en de gemeente Voeren, waar de schepenen rechtstreeks verkozen worden. In die gemeenten mag het aantal schepenen dat in het Gemeentedecreet is vastgesteld, niet verminderd worden.

I. GEMEENTEN		SCHEPENEN	RAADSLEDEN
Van minder dan	1.000 inwoners	2	7
Van 1.000 tot	1.999 inwoners	3	9
Van 2.000 tot	2.999 inwoners	3	11
Van 3.000 tot	3.999 inwoners	3	13
Van 4.000 tot	4.999 inwoners	3	15
Van 5.000 tot	6.999 inwoners	4	17
Van 7.000 tot	8.999 inwoners	4	19
Van 9.000 tot	9.999 inwoners	4	21
Van 10.000 tot	11.999 inwoners	5	21
Van 12.000 tot	14.999 inwoners	5	23
Van 15.000 tot	19.999 inwoners	5	25
Van 20.000 tot	24.999 inwoners	6	27
Van 25.000 tot	29.999 inwoners	6	29
Van 30.000 tot	34.999 inwoners	7	31
Van 35.000 tot	39.999 inwoners	7	33
Van 40.000 tot	49.999 inwoners	7	35
Van 50.000 tot	59.999 inwoners	8	37
Van 60.000 tot	69.999 inwoners	8	39
Van 70.000 tot	79.999 inwoners	8	41
Van 80.000 tot	89.999 inwoners	8	43
Van 90.000 tot	99.999 inwoners	8	45
Van 100.000 tot	149.999 inwoners	9	47
Van 150.000 tot	199.999 inwoners	9	49
Van 200.000 tot	249.999 inwoners	10	51
Van 250.000 tot	299.999 inwoners	10	53
Van 300.000	Inwoners en meer	10	55

- Districtsraadsverkiezingen in Antwerpen

Overzicht aantal leden van de districtsraden en leden van het districtcollege :

Districten Antwerpen	Inwoners 2006	Districtsraads-leden	Districtcollege
District Antwerpen	165.883	33	5
District Berchem	39.678	23	5
District Berendrecht-Zandvliet-Lillo	9.537	15	3
District Borgerhout	41.440	25	5
District Deurne	69.070	27	5
District Ekeren	22.353	19	4
District Hoboken	34.375	21	5
District Merksem	40.860	25	5
District Wilrijk	38.384	23	5

- Raden voor maatschappelijk welzijn en leden vast bureau in de Vlaamse Randgemeenten en Voeren
Overzicht aantal raadsleden van het OCMW en leden van het vast bureau

Gemeente	Inwoners	OCMW-Raadsleden	Leden vast bureau
Drogenbos	4.878	9	3
Linkebeek	4.759	9	3
Kraainem	13.152	9	3
Sint-Genesius-Rode	17.919	11	4
Wemmel	14.769	9	3
Wezembeek-Oppeem	13.519	9	3
Voeren	4.263	9	3

In gemeenten met minder dan 5.000 inwoners mag de voordrachtsakte van de kandidaten voor de gemeenteraadsverkiezingen en voor de verkiezingen voor de raad voor maatschappelijk welzijn, naast de voordracht van de effectieve kandidaten ook drie kandidaat-opvolgers bevatten, voor het geval dat de verkiezing zonder stemming zou eindigen (artikel 24bis GKW). Dat is echter geen verplichting.

Een kandidaat mag niet tegelijk als kandidaat-raadslid en als kandidaat-opvolger worden voorgedragen. Als dat wel gebeurt, wordt de naam van de kandidaat geschrapt van de lijst van de kandidaat-opvolgers.

Op straffe van nietigheid moet de eventuele voordracht van de kandidaat-opvolgers gebeuren op dezelfde voordrachtsakte als die voor de kandidaat-raadsleden. Beide categorieën moeten afzonderlijk gerangschikt worden. Ook de kandidaat-opvolgers worden in volgorde voorgedragen.

Voor de voordrachten in gemeenten van minder dan 5000 inwoners heeft de Vlaamse Regering afzonderlijke formulieren vastgesteld.

4°) Pariteitsregel inzake de aanwezigheid van beide geslachten op de lijsten

De kieswetgeving bevat een verplichte pariteit tussen mannen en vrouwen op de lijsten. Dat betekent in concreto dat het verschil tussen het aantal mannelijke en vrouwelijke kandidaten niet meer dan één mag bedragen. De eerste drie kandidaten mogen bovendien niet allemaal van hetzelfde geslacht zijn. De pariteitsregeling geldt zowel voor volledige lijsten als voor onvolledige lijsten.

Als in een voordrachtsakte die pariteitregel niet is gerespecteerd, dan kan er na de voorlopige afsluiting van de kandidatenlijst en tot 14 september 2006 (vierentwintigste dag voor de verkiezingen), nog een verbeteringsakte worden ingediend bij de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau. Op de verbeteringsakte mag de volgorde van de kandidaten niet meer worden gewijzigd. Niet-verkiezbare kandidaten mogen vervangen worden. De nieuw voorgedragen kandidaten nemen de plaats in van de geschrapte kandidaten of van de kandidaten die zich terugtrekken. De verbeteringsakte wordt ondertekend door de lijstaanvoerder, de kandidaten die zich vrijwillig terugtrekken en door de nieuw toegevoegde kandidaten. Als ook na het indienen van de verbeteringsakte de pariteitsregels nog niet zijn gerespecteerd, dan wijst het hoofdbureau de lijst in kwestie af.

Als er geen verbeteringsakte wordt ingediend, wijst het hoofdbureau de lijst in kwestie ook af, tenzij de pariteit behouden blijft. In dat laatste geval hernummert het de kandidaten op de lijst door de opengevallen plaatsen op te vullen. Hij verandert daarbij de onderlinge volgorde van de kandidaten niet.

Als het gemeentelijk hoofdbureau een kandidaat van een lijst schrapt en daardoor de pariteit niet wordt behouden of hersteld, dan wordt de lijst in kwestie afgewezen.

Opgelet :

De verplichte pariteitsregels inzake de aanwezigheid van mannen en vrouwen op de voorgedragen lijsten geldt niet voor de voordrachten voor de verkiezingen van de raden voor maatschappelijk welzijn.

Het Kiesdecreet van 10 februari 2006, waarbij de pariteitsregel inzake de aanwezigheid van beide geslachten op de lijsten werd ingevoegd in de Gemeentekieswet, is niet van toepassing op de verkiezingen voor de OCMW-raden. De federale regelgeving blijft gelden. Ook de wet van 24 mei ter bevordering van een evenwichtige verdeling van mannen en vrouwen op kandidatenlijsten is niet van toepassing op die verkiezing. Op de lijsten voor de OCMW-raadsverkiezingen moet de pariteit niet gerespecteerd zijn.

5° Letterwoorden

De voordracht vermeldt ook het letterwoord dat boven de kandidatenlijst op het stembiljet moet komen. Dat letterwoord bestaat uit ten hoogste achttien karakters. Een karakter is niet alleen een letter, maar ook een cijfer, leesteken, woordteken of spatie.

Verboden letterwoord

De Vlaamse Regering kan het gebruik van letterwoorden verbieden als een politieke partij die door minstens drie leden vertegenwoordigd is in het Vlaams Parlement, in het verleden gebruik heeft gemaakt bij Europese, federale, gemeenschaps- of gewestverkiezingen. Zo'n verbod kan worden uitgevaardigd op gemotiveerd verzoek van de politieke partij die dat letterwoord al heeft gebruikt.

De wettelijke basis daarvoor is opgenomen in artikel 10, § 1, vijfde lid, van de Provinciekieswet.

Artikel 23, § 1, zesde lid, en artikel 97 van de Gemeentekieswet breiden dat verbod uit tot respectievelijk de gemeenteraadsverkiezingen en de districtsraadsverkiezingen.

De lijst van de letterwoorden waarvan het gebruik verboden is, zal in het *Belgisch Staatsblad* worden bekendgemaakt op zaterdag 26 augustus 2006, de drieënveertigste dag voor de verkiezingen.

Beschermde letterwoorden en gemeenschappelijk gewestelijk volgnummer.

Krachtens artikel 10, § 1, van de Provinciekieswet kan elke politieke partij die door minstens drie leden vertegenwoordigd is in het Vlaams Parlement, een akte indienen tot bescherming van het letterwoord dat ze in de voordrachtsakte wil vermelden. Ze kan ook een voorstel indienen tot lijstenvereniging met het oog op het verkrijgen van de bescherming van het letterwoord dat ze wil vermelden in de voordrachten van kandidaten en tot het verkrijgen van een gemeenschappelijk volgnummer. Krachtens artikel 22bis en 96 van de Gemeentekieswet heeft die regeling ook uitwerking op de verkiezingen voor de gemeente- en districtsraden.

Het voorstel tot lijstenvereniging moet worden ondertekend door ten minste vijf parlementsleden die tot de politieke partij behoren die dat letterwoord wil gebruiken. Als een politieke partij vertegenwoordigd is door minder dan vijf parlementsleden, wordt het voorstel tot lijstenvereniging ondertekend door alle parlementsleden die tot die partij behoren. Een parlementslid mag maar één enkel voorstel van lijstenvereniging ondertekenen.

Het voorstel tot lijstenverbinding met het oog op het verkrijgen van de bescherming van het letterwoord en het verzoek tot het verkrijgen van een gemeenschappelijk volgnummer moet krachtens de kieswetgeving aan de Vlaamse Regering of haar gemachtigde overhandigd worden op dinsdag 29 augustus 2006, tussen 10 en 12 uur, de veertigste dag voor de verkiezingen. Het voorstel moet worden afgegeven door ten minste één van de parlementsleden die de aanvraag heeft ondertekend. De aanvraag bevat het letterwoord dat zal worden gebruikt door de lijsten van kandidaten die zich willen verenigen. Ze vermeldt ook de naam, de voornamen en het adres van de persoon en van diens plaatsvervanger, die door de politieke partij aangewezen zijn om in ieder administratief arrondissement te attesteren dat een kandidatenlijst door de partij erkend wordt.

De voorzitters van de partijen die door minstens drie leden in het Vlaams Parlement vertegenwoordigd zijn, en die dus in aanmerking komen om een bescherming van een letterwoord te verkrijgen, ontvangen een afzonderlijke brief met nadere informatie over het indienen van de aanvraag.

Op dinsdag 29 augustus 2006 om 12 uur, dat is onmiddellijk na het verstrijken van de termijn voor het indienen van een voorstel tot lijstenvereniging en het aanvragen van een gemeenschappelijk volgnummer, zal overgegaan worden tot de loting om de gemeenschappelijke volgnummers aan te wijzen.

De tabel van de lijstenverenigingen, alsook het letterwoord en het gemeenschappelijk volgnummer dat aan de politieke partijen werden toegekend, worden vervolgens binnen vier dagen (uiterlijk op zaterdag 2 september 2006) in het *Belgisch Staatsblad* gepubliceerd.

Na de loting deelt de Vlaamse Regering aan de voorzitters van de gemeentelijke hoofdbureaus de toegekende gemeenschappelijke volgnummers en de aan die nummers voorbehouden letterwoorden mee. Zij deelt hen ook de naam, de voornamen en het adres mee van de door de politieke partijen op het niveau van het administratief arrondissement aangewezen personen en van hun plaatsvervangers die gemachtigd zijn de kandidatenlijsten voor echt te erkennen.

De indieners van de voordrachtsakten waarin om bescherming van het letterwoord en om een gemeenschappelijk volgnummer wordt gevraagd, moeten een getuigschrift voorleggen van een persoon die de politieke formatie op het niveau van het administratief arrondissement daartoe heeft aangewezen, of van zijn plaatsvervanger. Als een dergelijk getuigschrift niet wordt voorgelegd, dan weigert de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau aan die niet-erkende lijst het gebruik van het beschermde letterwoord en van het gemeenschappelijke volgnummer (GKW artikel 22 *bis*).

6° Verklaring inzake aangifte van en controle op de verkiezingsuitgaven

Door de voordrachtsakte (of de verbeteringssakte) te ondertekenen verklaren de kandidaten dat zij de bepalingen over de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven zullen naleven. Zij verbinden er zich ook toe de uitgaven en de herkomst van de geldmiddelen aan te geven en de identiteit van de natuurlijke personen die giften van 125 euro en meer hebben gedaan, te registreren. Die verklaring is in de voordrachtsakte opgenomen (GKW artikel 23, § 2).

De akte van bewilliging, ten minste voor de kandidaten met de Belgische nationaliteit, werd afgeschaft. De vermelding van een persoon op de voordrachtsakte en de ondertekening door de kandidaat houdt in dat de betrokkene met zijn kandidaatstelling heeft ingestemd. De aanwijzing van de getuigen gebeurt door de lijstaanvoerder, die het vak invult dat daartoe bestemd is in de voordrachtsakte.

In verband met de controle op de verkiezingsuitgaven verwijs ik naar rubriek IV van die onderrichtingen.

7° Specifieke bepalingen met betrekking tot niet-Belgische kandidaten

De akte van bewilliging is afgeschaft voor de Belgische kandidaten, maar niet voor de kandidaten die niet de Belgische nationaliteit bezitten. Ook zij kunnen zich kandidaat stellen, maar alleen voor de gemeenteraadsverkiezingen en de districtsraadsverkiezingen, en dan nog alleen als ze de nationaliteit hebben van een van de lidstaten van de Europese Unie. De regelgeving hierover is federaal gebleven.

De kandidaten moeten uitdrukkelijk verklaren dat ze :

- zich ertoe verbinden de bepalingen inzake de beperking en de controle zullen van de verkiezingsuitgaven na te leven en die uitgaven aan te geven;
- de herkomst van de geldmiddelen zullen aangeven en daarbij de identiteit van de natuurlijke personen die giften van 125 euro en meer hebben gedaan, te registreren;
- in een lokale basisoverheid van een andere lidstaat van de Europese Unie geen ambt of mandaat uitoefenen dat gelijkwaardig is aan dat van gemeenteraadslid, schepen of burgemeester en in een andere lidstaat van de Europese Unie geen functies uitoefenen die gelijkwaardig zijn aan die welke worden vermeld in artikel 11 van het Gemeentedecreet;
- op de datum van de verkiezingen niet ontheven of geschorst zijn van het verkiesbaarheidsrecht in hun staat van herkomst;

In geval van twijfel over die laatste vereiste kan de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau eisen dat de kandidaat een attest van de bevoegde overheden van zijn staat van herkomst indient, waarin verklaard wordt dat die persoon, op de datum van de verkiezing niet ontheven of geschorst is van het verkiesbaarheidsrecht in die staat of dat die overheden daarvan niets bekend is.

Zij moeten die verklaringen overeenkomstig artikel 23, § 1, negende lid, afleggen in een individuele geschreven en ondertekende verklaring, waarin zij, naast de hierboven vermelde gegevens, ook hun nationaliteit en het adres van hun hoofdverblijfplaats moeten vermelden.

Om praktische reden werd de bovenvermelde verklaring geïntegreerd in de voordrachtsakte zelf. De niet-Belgische kandidaten zullen in de akte onder de verklaring de eigenhandig geschreven tekst « Gelezen en goedgekeurd » schrijven en hun handtekening zetten.

3.2.3. Ondertekening en afgifte van de voordrachtsakte

De voordrachtsakte wordt overhandigd aan de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau. (artikel 23, § 1 GKW). Ze moet ondertekend zijn, ofwel door ten minste twee aftredende gemeenteraadsleden (formulieren G27a, D27a, O27a, G29a of O29a) ofwel door een aantal kiezers van de gemeente (formulieren G26a, D26a, O26a, G28a of O28a). De kandidaten mogen de voordrachtsakte mee ondertekenen.

Overeenkomstig artikel 5, § 3, van het Gemeentedecreet is het bevolkingscijfer dat als basis genomen wordt voor het vaststellen van het aantal kiezers van de gemeente die de voordrachtsakte moeten ondertekenen, het aantal inwoners dat overeenkomstig het rijksregister op 1 januari 2006 in de desbetreffende gemeente was ingeschreven.

In concreto betekent dat de voordracht moet ondertekend worden door :

- ten minste 100 gemeenteraadskiezers in de gemeenten van 20.000 inwoners en meer;
- ten minste 50 gemeenteraadskiezers in gemeenten van 10.000 tot 20.000 inwoners;
- ten minste 30 gemeenteraadskiezers in gemeenten van 5.000 tot 10.000 inwoners;
- ten minste 20 gemeenteraadskiezers in gemeenten van 2.000 tot 5.000 inwoners;
- ten minste 10 gemeenteraadskiezers in gemeenten van 500 tot 2.000 inwoners;
- ten minste 5 gemeenteraadskiezers in gemeenten van minder dan 500 inwoners.

In de voordrachtsakte wijzen de kandidaten drie kiezers aan die de voordracht hebben ondertekend. Eén van hen dient de voordrachtsakte in.

Als de voordrachten werd ondertekend door aftredende gemeenteraadsleden, wijzen zij twee kandidaten aan waarvan één de voordracht indient bij het gemeentelijk hoofdbureau.

3.3. Eventuele bijlage bij de voordrachtsakte : akte van fractievorming

Ik vestig speciaal de aandacht van de kandidaten, de indieners van de voordrachtsakten (en van de verbeteringsakten) en van de voorzitters van de gemeentelijke hoofdbureaus op een wijziging die recent bij decreet van 2 juni 2006 aangebracht werd aan artikel 38 van het Gemeentedecreet en die betrekking heeft op de fractievorming in de gemeenteraad (en de districtsraad in Antwerpen) na de verkiezingen.

Als algemeen principe bepaalt artikel 38, § 1 van het Gemeentedecreet dat de gemeenteraadsleden of de districtsraadsleden die op eenzelfde lijst verkozen zijn één fractie vormen in de nieuw verkozen raad.

In afwijking van die basisregel bevat artikel 38, § 2 van het Gemeentedecreet de mogelijkheid voor de kandidaat-raadsleden die op eenzelfde lijst verkozen zijn, om ervoor te opteren om twee fracties in de gemeenteraad of de districtsraad te vormen. Op die wijze wordt tegemoet gekomen aan de gevolgen van de realiteit van de kartelvorming bij de verkiezingen.

Het decreet stelt een dubbele mogelijkheid open om af te wijken van het principe dat de raadsleden, verkozen op een lijst, één fractie vormen :

1°) De kandidaat-raadsleden kunnen vooraf beslissen dat zij twee fracties zullen vormen.

2°) Zij kunnen de mogelijkheid open houden om twee fracties te vormen. Die beslissing wordt dan genomen op de installatievergadering van de gemeenteraad of van de districtsraad, als een meerderheid van de verkozen raadsleden die potentieel een afzonderlijke fractie kunnen vormen daartoe beslist.

De akte van fractievorming moet bij de voorzitter van het hoofdbureau ingediend worden, samen met de voordrachtsakte of de verbeteringsakte. Uiterlijk de eerste daaropvolgende werkdag moet een kopie van deze akte van fractievorming aan de gemeentesecretaris worden afgegeven, tegen ontvangstbewijs. Wat de districtsraadsverkiezingen in Antwerpen betreft, wordt het afschrift van de akte inzake fractievorming afgegeven aan de districtssecretaris.

Op die akte inzake fractievorming vermelden de kandidaten tot welke fractie zij, bij een eventuele verkiezing, behoren. De gemaakte keuze is niet herroepbaar. Het kandidaat-raadslid dat zich in de akte inzake fractievorming niet bekennt tot een bepaalde fractie wordt geacht te opteren voor de grootste fractie in de gemeenteraad of de districtsraad en, ingeval beide fracties even veel leden tellen, tot de fractie waartoe de lijstaanvoerder behoort.

Ingeval aan deze regeling niet voldaan is, kunnen geen aparte fracties in de raad gevormd worden.

De Vlaamse Regering stelt het te gebruiken model van akte inzake fractievorming vast.

4. Voorlopige afsluiting van de kandidatenlijst

Het gemeentelijk hoofdbureau vergadert op maandag 11 september 2006, de 27ste dag voor de verkiezingen, om 16 uur, waarbij de kandidatenlijsten voorlopig worden afgesloten (GKW artikel 26, Kieswetboek, artikel 119). Per lijst mag één getuige de vergadering bijwonen.

De lijstaanvoerder kan in de voordrachtsakte een getuige en een plaatsvervangende getuige aanwijzen die de vergaderingen van het hoofdbureau mogen bijwonen. In de voordrachtsakte staat een apart invulvak om de namen van die getuigen in te vullen. Per partij mag maar één getuige en één plaatsvervangende getuige worden aangewezen. Zij hebben het recht hun opmerkingen in het proces-verbaal te doen opnemen (GKW artikel 23, § 1).

De getuigen moeten kiezer zijn, maar niet noodzakelijkerwijze in de gemeente zelf. Zij moeten wel gemeentekiezer zijn in hetzelfde administratief arrondissement. Als de getuigen kiezer zijn in een andere gemeente, moeten zij hun hoedanigheid van kiezer aantonen ofwel door middel van hun oproepingsbrief voor de verkiezingen in hun gemeente, ofwel door een uittreksel uit de kiezerslijst van hun gemeente.

Ook kiezers die de voordrachtsakte mee ondertekend hebben, kunnen als getuigen worden aangewezen. Hetzelfde geldt voor de kandidaten van de lijst. Hun hoedanigheid van getuige blijkt uit de voordrachtsakte zelf.

Naast de leden van het bureau mogen alleen getuigen die in de voordrachtsakte formeel door de partijen zijn aangewezen de vergaderingen van het gemeentelijk hoofdbureau bijwonen. Kiezers en kandidaten kunnen dat niet, tenzij ze ook als getuigen zijn vermeld in de voordrachtsakte.

4.1. Onderzoek van de regelmatigheid van de voordrachtsakten.

Artikel 65 van de Gemeentekieswet bepaalt, in combinatie met artikel 1 van diezelfde wet, aan welke voorwaarden men moet voldoen om tot gemeenteraadslid verkozen te kunnen worden en het te blijven. Die voorwaarden moeten uiterlijk op de dag van de verkiezingen vervuld zijn.

De verkiesbaarheidsvereisten zijn :

1. Nationaliteitsvereiste

- Belg zijn. De wijze waarop de Belgische nationaliteit werd verkregen (geboorte, naturalisatie, huwelijk, optie) speelt geen rol.

- De nationaliteit hebben van een van de lidstaten van de Europese Unie. Die personen kunnen alleen kandidaat zijn voor de gemeenteraadsverkiezingen en, wat de stad Antwerpen betreft, voor de districtsraadsverkiezingen. Zij kunnen geen kandidaat zijn voor de OCMW-raadsverkiezingen in de zes Vlaamse randgemeenten en in Voeren. Zij kunnen evenmin kandidaat zijn voor de provincieraadsverkiezingen.

2. De leeftijd van 18 jaar hebben bereikt.

3. In het bevolkingsregister van de gemeente ingeschreven zijn.

Niet-Belgen, met een nationaliteit van één van de lidstaten van de Europese Unie moeten aan dezelfde voorwaarden voldoen als de Belgische kandidaten.

Niet verkiesbaar zijn :

- personen die door veroordeling ontzet zijn uit het recht om gekozen te worden;
- personen die zich bevinden in een van de gevallen van uitsluiting of schorsing, die bepaald worden in artikel 6 en 7 van het Kieswetboek;
- personen die tot een criminele straf (levenslang, dwangarbeid, hechtenis en opsluiting) werden veroordeeld, worden definitief uitgesloten van het kiesrecht.

In de uitoefening van het kiesrecht zijn geschorst :

- de gerechtelijk onbekwaamverklaarden en de personen die onder het statuut van verlengde minderjarigheid zijn geplaatst (artikel 489-515 Burgerlijk Wetboek);
- personen die tot een gevangenisstraf van meer dan vier maanden zijn veroordeeld, op voorwaarde dat de straf zonder uitstel is uitgesproken en dat er geen hoger beroep meer tegen mogelijk is;
- personen die ter beschikking van de regering werden gesteld onder de vorm van internering;
- niet-Belgische kandidaten zijn naast de hierboven vermelde gevallen van onverkiesbaarheid die ook gelden voor Belgische kandidaten, bovendien niet verkiesbaar als zij :
 - in een lokale basisoverheid van een andere lidstaat van de Europese Unie een ambt of mandaat uitoefenen dat gelijkwaardig is aan dat van gemeenteraadslid, schepen of burgemeester;
 - in een andere lidstaat van de Europese Unie functies uitoefenen die gelijkwaardig zijn aan die welke worden bedoeld in artikel 11 van het Gemeentedecreet;
 - op de datum van de verkiezingen ontheven of geschorst zijn van het verkiesbaarheidsrecht in hun staat van herkomst.

Overzicht :

Wie kan voor welke raad verkozen worden?

	Belgen	EU-onderdanen	niet-EU-onderdanen
Provincie	JA <i>artikel 23, eerste lid, 1° Provinciekieswet</i>	-	-
Gemeenteraad	JA <i>artikel 65, eerste lid Gemeentekieswet</i>	JA <i>artikel 65, eerste lid Gemeentekieswet</i>	-
District	JA <i>artikel 113 Gemeentekieswet</i>	JA <i>artikel 113 Gemeentekieswet</i>	-
OCMW	JA <i>artikel 7 OCMW-wet</i>		-

Het gemeentelijk hoofdbureau wijst de kandidaten af die op de dag van de verkiezing :

- de vereiste leeftijd nog niet bereikt zullen hebben;
- van het verkiesbaarheidsrecht uitgesloten of in de uitoefening van het verkiesbaarheidsrecht geschorst zullen zijn.

Het gemeentelijk hoofdbureau is niet bevoegd om over de andere verkiesbaarheidsvereisten te oordelen, meer bepaald over de nationaliteit en de hoofdverblijfplaats van de kandidaten.

Het hoofdbureau wijst ook de lijsten af die de zogenaamde pariteitsregels niet hebben gerespecteerd in de voordrachts- en verbeteringsakte : op elk van de lijsten van kandidaten mag het verschil tussen het aantal kandidaten van elk geslacht niet groter zijn dan één. Bovendien mogen de eerste drie kandidaten van elk van de lijsten niet allemaal van hetzelfde geslacht zijn.

Die pariteitsvereiste geldt niet voor de kandidaten, voorgedragen voor de verkiezingen van de raden voor maatschappelijk welzijn in de zes Vlaamse randgemeenten en de gemeente Voeren. In die gemeenten gelden de pariteitsregel natuurlijk wel voor de verkiezingen van de gemeenteraden.

Voor het opmaken van de processen-verbaal van de voorlopige afsluiting van de kandidatenlijsten gebruikt u, al naargelang van het geval, de formulieren G38, D38 of O38.

Als het bureau een kandidatuur weert wegens onverkiesbaarheid of ingevolge een bezwaarschrift, waarbij onverkiesbaarheid van een kandidaat wordt ingeroepen, dan vermeldt het dat in het proces-verbaal. Tegen die verwerping kan hoger beroep worden aangetekend.

Het hoofdbureau moet de voordrachtsakten al bij de voorlopige afsluiting grondig onderzoeken. Het bezit daarvoor immers alle nodige gegevens. Na die voorlopige afsluiting kunnen eventueel nog verbeteringsakten worden ingediend.

Bij het onderzoek naar de geldigheid van de voordrachtsakten let het hoofdbureau vooral op de regelmatigheid van het indienen van die akten. Het bureau beoordeelt de ernst van eventuele onregelmatigheden en hun invloed op de geldigheid van de kandidaatstellingsakte zelf.

Het bureau gaat ook na of voldoende kiezers of aftredende gemeente-, districts-, of OCMW-raadsleden de voordrachtsakte hebben ondertekend. Het aantal kiezers dat de voordrachtsakte moet ondertekenen is afhankelijk van het aantal kiezers van de gemeente. In dat verband verwijs ik naar rubriek II 3.2.3 van deze onderrichting. Voordrachtsakten kunnen ook worden ondertekend door drie aftredende gemeente-, districts-, of OCMW-raadsleden van de desbetreffende gemeente.

Een kiezer mag niet meer dan één voordracht van kandidaten voor dezelfde verkiezing ondertekenen. Hetzelfde geldt voor het aftredend gemeenteraadslid.

Kiezers of aftredende leden die deze regel overtreden, zijn strafbaar met de straffen, bepaald bij artikel 202 van het Kieswetboek.

Het gemeentelijk hoofdbureau meldt zo'n inbreuk aan het parket, maar de onregelmatigheid leidt niet tot het schrappen van de handtekening op de voordrachtsakte. De handtekeningen van kiezers die die regel hebben overtreden, blijven geldig voor de lijsten.

De voordrachtsorde van de kandidaten wordt bepaald door het volgnummer op de voordrachtsakte dat voor de naam van elke kandidaat geplaatst wordt.

Er mogen niet meer kandidaten zijn dan te begeven mandaten.

Als die regel niet is gerespecteerd, is de akte in zijn geheel foutief en moet ze afgewezen worden. Om de regelmatigheid te beoordelen neemt het bureau alleen het aantal kandidaten in aanmerking dat regelmatig op de voordrachtsakte vermeld is. Het bureau houdt dus rekening met eventuele ambtshalve schrappingen, bijvoorbeeld als er meervoudige kandidaturen zijn. De lijsten kunnen uiteraard in dat geval een verbeteringsakte indienen.

Bij eventuele meervoudige kandidaturen schrapt het bureau de naam van de kandidaat op beide lijsten.

4.2. Onderzoek van de verkiesbaarheid van de kandidaten

4.2.1. Opdracht van het gemeentelijk hoofdbureau

De kandidaat moet voor het bureau niet zelf bewijzen dat hij aan de verkiesbaarheidsvoorwaarden voldoet. Het bureau daarentegen moet in het bezit zijn van bewijzen over de onverkiesbaarheid van die kandidaat om hem te kunnen weren. Als er geen bewijs geleverd is, stelt het bureau dat vast en behoudt het de kandidaat op de lijst. Mochten naderhand nieuwe elementen aangebracht worden bij de instanties die hiervoor bevoegd zijn, dan zullen zij daaruit de nodige gevolgen trekken.

In rechte kan het bureau een kandidaat ambtshalve en zonder enige tussenkomst van tegenkandidaten weren, wegens een vastgestelde onverkiesbaarheid. In de praktijk zal het bureau over het algemeen echter alleen optreden bij een betwisting.

Toch heeft de wetgever aan de voorzitter van het hoofdbureau een duidelijke taak gegeven in verband met de bewijslast. Als het hoofdbureau sommige kandidaten wegens onverkiesbaarheid geweerd heeft, of als een bezwaarschrift werd ingediend met betrekking tot de verkiesbaarheid van een voorgedragen kandidaat, dan moet de voorzitter bij de voorlopige afsluiting van de kandidatenlijst het gemeentebestuur in kwestie verzoeken een afschrift of een uittreksel uit alle beschikbare documenten toe te sturen, waaruit nadere informatie kan blijken over de verkiesbaarheid van die kandidaten.

Het spreekt vanzelf dat een bezwaarschrift dat wordt ingediend met betrekking tot de verkiesbaarheid van sommige kandidaten, gemotiveerd moet zijn: vage beweringen kunnen dus niet volstaan om de voorzitter te verplichten tot dat onderzoek.

Afgezien van de bovenvermelde verplichting heeft de voorzitter steeds het recht om tot onderzoek over te gaan. Hij kan zich daartoe ambtshalve richten tot andere besturen, zoals bijvoorbeeld tot de griffies en parketten van de rechtbanken, om alle documenten te verkrijgen die voor het onderzoek van het bij hem ingediende bezwaar nuttig kunnen zijn. De geraadpleegde instanties zijn verplicht de door de voorzitter gevraagde gegevens onmiddellijk en gratis ter beschikking te stellen.

Zoals al eerder is vermeld moet het hoofdbureau de voordrachtsakten al bij de voorlopige afsluiting grondig moet onderzoeken. Over de materiële regelmatigheid moet dan al uitspraak gedaan worden. Wat de verkiesbaarheid betreft, is de beoordeling complexer, aangezien het bureau doorgaans over weinig beoordelingsgegevens zal beschikken en het onderzoek daarover krachtens de wet pas na de voorlopige afsluiting wordt uitgevoerd.

Juridisch mag het bureau een kandidaat wegens onverkiesbaarheid al afwijzen bij de voorlopige afsluiting van de lijsten. Met die mogelijkheid moet echter omzichtig worden omgesprongen. Zelfs als er op dat ogenblik bij het bureau al documenten zijn ingediend waaruit de onverkiesbaarheid van kandidaten blijkt, zoals bijvoorbeeld een bewijs inzake verval van de politieke rechten, dan nog blijft het mogelijk dat een latere beslissing over de politieke rechten van die persoon de eerste tenietgedaan heeft. Bij de voorlopige afsluiting moet dus met grote omzichtigheid te werk gegaan worden.

Het is daarom, behalve in een duidelijk en algemeen bekend geval, aan te raden om een beslissing over de verkiesbaarheid uit te stellen tot bij de definitieve afsluiting.

De uitsluiting en de schorsing van het kiesrecht worden geregeld door artikel 6 en 7 van het Kieswetboek. Die wet houdt in dat iemand kiesgerechtigd blijft als de uitgesproken straf minder of gelijk is aan vier maanden.

Ingeval het hoofdbureau de voordracht van sommige kandidaten onregelmatig verklaart, moeten de redenen in alle gevallen in het proces-verbaal opgenomen worden.

4.2.2. Opmaak van het proces-verbaal bij de voorlopige afsluiting en notificatie

De informatietoepassing genereert bij de voorlopige afsluiting, de definitieve afsluiting en de definitieve afsluiting na beroep, de lijst van de kandidaten, die integraal deel uitmaakt van het proces-verbaal.

Het proces-verbaal van de voorlopige afsluiting, met daarin begrepen de lijst van de kandidaten, moet door de leden van het bureau en door al de aanwezige getuigen ondertekend worden.

Als het gemeentelijk hoofdbureau de voordracht van bepaalde kandidaten onregelmatig verklaart, worden de redenen van die beslissing in het proces-verbaal opgenomen. Onmiddellijk wordt een uittreksel van die beslissing waarin de redenen voor het onregelmatig verklaren zijn vermeld, bij aangetekende brief toegestuurd aan de kiezer of de kandidaat die de akte, waarop de afgewezen kandidaten voorkomen, heeft overhandigd.

Als de voordracht door twee of meer ondertekenaars werd overhandigd, dan wordt de brief gericht aan de indiener die als eerste in de voordrachtsakte werd aangewezen.

Als de onverkiesbaarheid van een kandidaat als reden is aangevoerd, dan wordt het uittreksel uit het proces-verbaal op dezelfde wijze ook aan die kandidaat gestuurd.

De personen die de aanvaarde of afgewezen lijsten hebben ingediend of, als zij afwezig zijn, een van de kandidaten die voorkomen op die lijsten, kunnen op dinsdag 12 september 2006, de zesentwintigste dag voor de stemming, tussen 13 en 16 uur, bij de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau een met redenen omkleed bezwaarschrift tegen de aanvaarding van bepaalde kandidaturen indienen, tegen ontvangstbewijs.

De voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau brengt de kiezer of de kandidaat die de betwiste voordracht heeft ingediend, onmiddellijk met een aangetekende brief op de hoogte van het bezwaar, onder vermelding van de aangevoerde redenen. Als de voordracht door twee of drie ondertekenaars werd ingediend wordt de brief gericht aan de indiener die de kandidaten als eerste in de voordracht hebben aangewezen.

Als de verkiesbaarheid van een kandidaat wordt betwist, wordt ook die kandidaat op dezelfde wijze daarover rechtstreeks ingelicht.

Als het gemeentelijk hoofdbureau bij de voorlopige afsluiting van de kandidatenlijst bepaalde kandidaten wegens onverkiesbaarheid heeft afgewezen, of als een bezwaarschrift is ingediend gebaseerd op de onverkiesbaarheid van een kandidaat, dan verzoekt de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau het gemeentebestuur hem onmiddellijk een eensluidend verklaard afschrift of een uittreksel te bezorgen van alle stukken waarover het bestuur beschikt en die nadere informatie kunnen bevatten over de verkiesbaarheid van de kandidaat.

Als de kandidaat minder dan vijftien dagen in de gemeente verblijft en de stukken waaruit onverkiesbaarheid kan blijken nog niet bij het gemeentebestuur zijn aangekomen, dan verzorgt het bestuur het verzoek van het hoofdbureau onmiddellijk aan het gemeentebestuur van de vorige verblijfplaats.

De voorzitter kan desgewenst nog andere onderzoeken uitvoeren, zowel over de verkiesbaarheid van de kandidaten als over andere aangevoerde onregelmatigheden.

Alle stukken die aangevraagd worden in het kader van het onderzoek dat uitgevoerd wordt met toepassing van artikel 121 van het Kieswetboek, kosteloos afgegeven.

Op de dag van de voorlopige afsluiting van de kandidatenlijsten zelf zorgt de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau voor de notificaties, vermeld in artikel 119 en volgende van het Algemeen Kieswetboek. Daarvoor moeten de formulieren G37, D37 of O37 gebruikt worden naargelang het gaat om gemeenteraadsverkiezingen, districtsraadsverkiezingen of OCMW-raadsverkiezingen.

5. Bezwaarschriften en verbeteringsakten na de voorlopige afsluiting van de kandidatenlijsten

Op dinsdag 12 september 2006, de 26ste dag voor de stemming, zetelt de voorzitter van het hoofdbureau van 13 tot 16 uur, voor het in ontvangst nemen van de gemotiveerde bezwaarschriften die tegen de aanvaarding van sommige kandidaten ingediend mochten zijn.

Hij brengt die dag zelf nog die bezwaarschriften ter kennis aan de kiezers of aan de kandidaat die de betwiste voordracht heeft ingediend. Als de verkiesbaarheid van een kandidaat wordt betwist, wordt ook die kandidaat daarover op dezelfde wijze rechtstreeks ingelicht.

Als de voorzitter ambtshalve inlichtingen inwint over de verkiesbaarheid van een kandidaat, is het aangewezen dat hij zo spoedig mogelijk die kandidaat inlicht om hem in de mogelijkheid te stellen zijn verdediging voor te bereiden en op de vergadering van de definitieve afsluiting van de kandidatenlijsten aanwezig te zijn.

De voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau zetelt opnieuw op donderdag 14 september 2006, de 24ste dag voor de stemming, tussen 14 en 16 uur, om eventueel de in artikel 123 van het Algemeen Kieswetboek vermelde memories en verbeteringsakten in ontvangst te nemen.

De verbeteringsakte is alleen dan ontvankelijk als in de voordrachtsakte een of meer kandidaten afgewezen zijn, ofwel een van de volgende situaties zich voordoet :

1° gemis van het vereiste aantal regelmatige handtekeningen van voordragende kiezers;

2° te groot aantal kandidaten;

3° geen of onvoldoende vermelding van de naam, de voornamen, de geboortedatum, het geslacht, het rijksregisternummer, het beroep, de hoofdverblijfplaats en de handtekening van de kandidaten of van de kiezers die gemachtigd zijn om de akte in te dienen;

4° het ontbreken van de geschreven tekst « Gelezen en goedgekeurd », die de handtekening van de niet-Belgische kandidaten uit de lidstaten van de Europese Unie moet voorafgaan bij het ondertekenen van de in de voordrachtsakte opgenomen individuele geschreven en ondertekende verklaring;

5° niet-nakoming van de regels inzake de rangschikking van de kandidaten of de schikking van hun namen;

6° niet-nakoming van de regels inzake de evenwichtige samenstelling van de kandidatenlijsten, vermeld in artikel 23, § 3, van de Gemeentekieswet.

De geldige handtekeningen van de voordragende kiezers en van de kandidaten, en alle regelmatige vermeldingen in de afgewezen voordracht blijven van kracht als de verbeteringsakte aanvaard wordt.

6. Definitieve afsluiting van de kandidatenlijst (artikel 13 en artikel 14 PKW)

6.1. Definitieve afsluiting en eventueel beroep

6.1.1. Vergadering tot definitieve afsluiting van de kandidatenlijsten

Op donderdag 14 september 2006, de 24ste dag voor de verkiezingen, om 16 uur, vergadert het gemeentelijk hoofdbureau opnieuw om de kandidatenlijst definitief af te sluiten.

De volgende personen mogen die vergadering bijwonen : de indieners van de lijsten, en alleen bij hun afwezigheid, de kandidaten die op dinsdag 12 september 2006, de 26ste dag voor de stemming, een bezwaarschrift, of op donderdag 14 september 2006, de 24ste dag voor de stemming, een memorie of een verbeteringsakte ingediend hebben en de getuigen.

De indieners van de lijsten en, bij hun afwezigheid, de kandidaten, mogen de vergadering over de definitieve afsluiting bijwonen, omdat zij het recht hebben gemotiveerde bezwaarschriften of een memorie van wederantwoord bij het bureau in te dienen. Zij stellen zich dan partij in het geschil, zodat hun aanwezigheid op de vergadering over de definitieve afsluiting verantwoord is.

Het spreekt vanzelf dat een kiezer of een kandidaat die als getuige is aangewezen in die hoedanigheid de vergadering ook mag bijwonen.

Bij betwisting over de verkiesbaarheid van een kandidaat mogen ook die kandidaat en de indiener van het bezwaar op de vergadering aanwezig zijn. Ze mogen zich door een gemachtigde laten vervangen. Die machtiging moet blijken uit een geschreven volmacht.

Zowel met betrekking tot die aanwezigheid als wat het recht op later beroep betreft, is het niet billijk om de persoon die voor de voorlopige afsluiting geschreven opmerkingen over de verkiesbaarheid van een kandidaat heeft ingediend, gelijk te stellen met degene, die na de voorlopige afsluiting, een bezwaarschrift ingediend heeft. De persoon waarvan de opmerkingen bij de voorlopige afsluiting verworpen zijn, heeft immers de gelegenheid gehad ze opnieuw door middel van een bezwaarschrift naar voren te brengen na de voorlopige afsluiting. Opmerkingen moeten trouwens, in tegenstelling met bezwaarschriften, niet gemotiveerd zijn en moeten ook niet ter kennis gebracht worden van de belanghebbende kandidaten. Die hebben bijgevolg niet dezelfde waarborgen inzake verdediging gehad. Een persoon wiens schriftelijke opmerking bij de voorlopige afsluiting aangenomen werd, maar daarna bij de definitieve afsluiting van de hand gewezen werd, zou zich benadeeld kunnen achten omdat hij niet van het recht op bezwaar heeft kunnen gebruikmaken en bijgevolg niet in de gelegenheid is geweest zijn beroepsrecht uit te oefenen.

Om die moeilijkheden te vermijden, verdient het aanbeveling aan de personen die opmerkingen maken - om het even of die al dan niet worden aangenomen - aan te raden die opmerkingen in de vorm van bezwaarschriften na de voorlopige afsluiting te vernieuwen. Anderzijds beveel ik aan om, zoals al gesteld, alleen zeer omzichtig gebruik te maken van de mogelijkheid om een kandidaat al bij de voorlopige afsluiting te weren op grond van onverkiesbaarheid. Als de persoon die schriftelijke opmerkingen voor de voorlopige afsluiting ingediend heeft echter aandringt om op de vergadering aanwezig te mogen zijn en naderhand om beroep te mogen instellen, lijkt het wenselijk dat het bureau hem dat toestaat en het aan het Hof van Beroep overlaat om uitspraak te doen.

Bij de opening van de vergadering geeft de voorzitter de aanwezigen eventueel kennis van alle stukken, die hij na de voorlopige afsluiting ontvangen of verzameld heeft en, na de belanghebbenden te hebben gehoord (als zij dat verlangen), sluit het bureau de kandidatenlijst definitief af. Als het bureau daarbij een kandidaat wegens onverkiesbaarheid weert of een bezwaar, waarbij onverkiesbaarheid aangevoerd wordt, van de hand wijst, vraagt de voorzitter volgens het geval aan de kandidaat of aan de indiener van het bezwaar (eventueel aan hun gemachtigde), of hij al dan niet tegen de beslissing van het bureau hoger beroep wenst in te stellen. Ik wijs erop dat de aanwezigheid, persoonlijk of bij gemachtigde, vereist is, voor de ontvankelijkheid van het beroep. In voorkomend geval verzoekt de voorzitter de belanghebbende op het proces-verbaal zelf een verklaring van beroep te ondertekenen.

De beslissingen van het hoofdbureau, die betrekking hebben op de verkiesbaarheid van de kandidaten, zijn vatbaar voor beroep.

6.1.2. Proces-verbaal, ingave van de kandidaten in het informatiebestand, eventuele beroepen

Het proces-verbaal van de definitieve afsluiting wordt opgemaakt aan de hand van formulier G39, D39 of O39.

Zoals al aangegeven is, voert de voorzitter van het hoofdbureau de kandidatenlijsten steeds via digitale weg in het centraal informatiebestand van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur. Nadat de voorzitter de lijsten die aan de verkiezingen deelnemen, heeft goedgekeurd door middel van zijn elektronische identiteitskaart, worden zij onmiddellijk gepubliceerd op de website www.vlaanderenkiest.be

Ik wees er al op dat de gegevens die in het informatiebestand ingebracht zijn, de basis vormen voor het aanmaken van de kandidatenlijsten voor de stemcomputers (gemeenten waar per computer wordt gestemd) en voor een bestand dat kan gebruikt worden voor het drukken van de stembiljetten (gemeenten met manuele stemming) en de aanplakbiljetten.

De voorzitter bevestigt door middel van zijn elektronische handtekening de inhoud van de stembiljetten of het uitzicht van de schermen bij geautomatiseerd stemmen. Dat vervangt het manueel ondertekenen voor goedkeuring van de schermafdrukken op papier.

Vooraf heeft het bureau vanzelfsprekend het proces-verbaal met betrekking tot de inhoud van de stembiljetten of het uitzicht van de schermen, uitgeprint en goedgekeurd en hebben alle leden het ook ondertekend.

Het systeem genereert bij de voorlopige afsluiting, de definitieve afsluiting en de definitieve afsluiting na beroep, de lijst van de kandidaten, die integraal deel uitmaakt van het proces-verbaal.

In geval van beroep tegen een beslissing van het bureau verdaagt het gemeentelijk hoofdbureau zijn verrichtingen, bepaald in artikel 30 van de Gemeentekieswet en vergadert het opnieuw op maandag 18 september 2006, de twintigste dag voor de verkiezing, om 18 uur, om tot die verrichtingen te kunnen overgaan zodra het in kennis is gesteld van de beslissingen van het Hof van beroep. In dat geval gebeurt de mededeling van de lijsten vanaf dinsdag 19 september 2006, de negentiende dag voor de stemming.

De voorzitter bevestigt, door middel van zijn elektronische handtekening, de inhoud van de stembiljetten of het uitzicht van de schermen in geval van geautomatiseerd stemmen. Dat vervangt het manueel ondertekenen voor de goedkeuring van de schermafdrukken op papier. Er zijn dus geen papieren schermafdrukken meer die ter goedkeuring aan de voorzitter worden voorgelegd.

Vooraf heeft het bureau vanzelfsprekend het proces-verbaal uitgeprint en goedgekeurd en hebben alle leden het ook ondertekend.

Als er hoger beroep is ingesteld, moet de voorzitter persoonlijk op vrijdag 15 september 2006, de 23ste dag voor de stemming, naar de zetel van het Hof van Beroep gaan om de voorzitter een exemplaar te overhandigen van het proces-verbaal betreffende dat beroep en de erbij horende documenten. In dat geval moet het bureau op maandagavond 18 september 2006, de 20ste dag voor de stemming, om 18 uur, opnieuw bijeenkomen om de beslissing van het Hof uit te voeren (GKW artikel 26 en 30, Kieswetboek artikel 125bis tot 125quater).

Het neemt akte van de beslissingen van het Hof van beroep en wijzigt eventueel het stembiljet.

Het bureau maakt proces-verbaal op van die verrichtingen (formulier G40, D40 of P40).

6.2. Nummering van de lijsten (artikel 30 GKW)

De nummering van de lijsten vindt op donderdag 14 september 2006, de 24ste dag voor de stemming, plaats als er geen beroep werd ingesteld tegen de beslissing van het bureau bij de definitieve afsluiting van de kandidatenlijsten op donderdag 14 september 2006.

Als er een verklaring van beroep werd geformuleerd, wordt de nummering van de lijsten uitgesteld tot de vergadering van maandag 18 september 2006, de 20ste dag, voor de verkiezingen, nadat het hoofdbureau van de beslissing van het Hof van beroep kennis heeft genomen. Bij de nummering moet rekening gehouden worden met artikel 10 en 11 van de Provinciekieswet.

6.2.1. Gemeenschappelijk gewestelijk volgnummer – artikel 10 PKW

Artikel 10, § 1, van de Provinciekieswet bepaalt dat elke politieke formatie die in het Vlaams Parlement door ten minste drie leden vertegenwoordigd is, bij de Vlaamse Regering een voorstel kan indienen tot lijstenvereniging met het oog op het verkrijgen van de bescherming van het letterwoord (naam van de lijst) dat ze wil vermelden in de voordrachten van kandidaten en van een gemeenschappelijk gewestelijk volgnummer.

Onmiddellijk na het indienen van de voorstellen tot lijstenvereniging houdt de Vlaams minister voor Binnenlands Bestuur een loting tot aanwijzing van de gemeenschappelijke gewestelijke volgnummers (artikel 10, § 2, Provinciekieswet). Die gewestelijke nummers worden ook gebruikt voor de gemeenteraadsverkiezingen als de desbetreffende partijen of kartels ook voor die verkiezingen voordrachtsakten indienen.

Die loting vindt plaats op dinsdag 29 augustus 2006, de 40ste dag voor de verkiezingen.

Elke politieke partij die minstens drie gekozenen heeft in het Vlaams Parlement, kan een gewestelijk volgnummer krijgen. Kartels gebruiken het gemeenschappelijke volgnummer van de partij die het eerst voorkomt op het stembiljet.

De tabel van de lijstenvereniging, de letterwoorden en de gemeenschappelijke volgnummers die werden toegekend, worden vervolgens binnen vier dagen in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt. Dat is uiterlijk op zaterdag 2 september 2006.

De Vlaamse Regering deelt de voorzitters van de hoofdbureaus de toegekende gemeenschappelijke volgnummers en de gereserveerde letterwoorden mee. Ze deelt u ook de naam, de voornamen en het adres mee van de personen en hun plaatsvervaarders die door de politieke formaties zijn aangewezen om op het niveau van het arrondissement de kandidatenlijsten voor echt te erkennen (artikel 10, § 2, PKW).

De indieners van de voordrachten waarin om bescherming van het letterwoord en om een gemeenschappelijk volgnummer wordt gevraagd, moeten aan de voorzitter van het hoofdbureau een getuigschrift voorleggen van een persoon die de politieke formatie op het niveau van het administratief arrondissement heeft aangewezen, of van zijn plaatsvervanger. Als een dergelijk getuigschrift niet wordt voorgelegd, dan weigert de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau aan die niet-erkende lijst het gebruik van het beschermde letterwoord en van het gemeenschappelijk volgnummer.

6.2.2. Toekenning van de andere volgnummers – artikel 30 GKW

Na toekenning van de gewestelijke volgnummers aan de kandidatenlijsten die daarvoor in aanmerking komen, kent het gemeentelijk hoofdbureau aan de andere lijsten een nummer toe in opeenvolgende lotingen. De Gewestelijke nummers mogen aan geen enkele andere lijst gegeven worden, ook niet als een bepaalde lijst waaraan een Gewestelijk nummer werd toegekend, niet in de gemeente is voorgedragen.

De loting begint dus vanaf het nummer dat onmiddellijk volgt op het laatste Gewestelijke nummer dat de Vlaamse Regering toekende.

De lijsten die een gewestelijk volgnummer hebben gekregen behouden dat nummer, ook als ze in de gemeente een onvolledige lijst indienen.

De eerste loting is voor de volledige lijsten. Als die een nummer hebben gekregen, is er een tweede loting voor de onvolledige lijsten.

6.3. Opmaak van de stembiljetten en het aanplakbiljet (artikel 29 en 30 GKW)

Als er meer kandidaten dan toe te kennen mandaten zijn, maakt het gemeentelijk hoofdbureau onmiddellijk het stembiljet op overeenkomstig de modellen die de Vlaamse Regering heeft vastgelegd. De lijst van de kandidaat-raadsleden wordt zonder uitstel aangeplakt in de gemeente. Het aanplakbiljet vermeldt met vette letters in zwarte inkt de naam van de kandidaten in dezelfde vorm als hieronder voor het stembiljet wordt bepaald, alsook hun voornaam, hun beroep en hun hoofdvrijblijfsplaats. De onderrichtingen voor de kiezer worden daarop ook overgenomen.

Vanaf 19 september, de negentiende dag voor de verkiezingen, deelt de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau de officiële kandidatenlijst mee aan de kandidaten en aan de kiezers die hen hebben voorgedragen, als zij het vragen.

De informaticatoepassing genereert een bestand met alle gegevens die nodig zijn om de stembiljetten en de aanplakbiljetten te laten drukken. Op die manier moeten de namen van de kandidaten door de drukker niet opnieuw ingetikt worden, waardoor de kans op fouten afneemt. Het gebruik van dat bestand is niet verplicht.

6.3.1. Gemeenten waar manueel wordt gestemd

a) Kleur en afmetingen van het stembiljet

In de gemeenten waar het stemmen op papier gebeurt, laat de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau het stembiljet voor de gemeente op wit papier drukken. Voor de OCMW-raadsverkiezingen in de Vlaamse randgemeenten waar manueel wordt gestemd wordt op blauw papier gedrukt (Sint-Genesius-Rode, Wemmel, Drogenbos en Linkebeek). Daartoe richt de voorzitter zich naar het model van stembiljet, vastgesteld bij ministerieel besluit.

Zoals al gesteld is, genereert de informaticatoepassing een bestand met alle gegevens die nodig zijn om de stembiljetten te drukken. Het papier wordt ter beschikking gesteld door de Vlaamse overheid en bevindt zich bij het provinciebestuur.

De afmetingen van de stembiljetten zijn vastgelegd bij ministerieel besluit. Zij werden niet gewijzigd ten opzichte van de gemeente- en provincieraadsverkiezingen van 2000.

De hoogte van de stembiljetten voor de gemeenteraadsverkiezingen wordt vastgesteld op :

- 25 cm als het aantal te verkiezen raadsleden minder dan 19 bedraagt
- 34 cm als het aantal 19 tot 25 bedraagt
- 50 cm als het aantal 26 tot 41 bedraagt
- 68 cm als het aantal meer dan 41 bedraagt.

De breedte van de stembiljetten bedraagt 10 cm voor twee lijsten, vermeerderd met 4 cm per extra lijst. In afwijking hiervan kan de breedte van het stembiljet met maximaal drie lijsten 18 cm bedragen.

Als de gouverneur echter oordeelt dat er bezwaren verbonden zijn aan het gebruik van de hierboven vermelde breedte en hoogte van het stembiljet, kan hij voor een bepaalde stemming in zijn provincie de afmetingen van de te gebruiken stembiljetten bepalen.

Vanzelfsprekend zijn de stembiljetten in het Nederlands. Bij wijze van uitzondering zijn ze in de gemeenten met een bijzondere taalregeling tweetalig, met voorrang voor het Nederlands. De modellen van stembiljetten, vastgesteld bij ministerieel besluit voldoen aan die voorwaarde.

Zoals in artikel 128 van het Kieswetboek is bepaald, kan het nodig zijn twee of meer onvolledige lijsten in dezelfde kolom te plaatsen. De voorzitter moet daarbij er over waken dat de lijsten volgens hun volgnummer gerangschikt worden.

b) Opmaak van het stembiljet

Voor het opmaken van het stembiljet moet u de volgende regels in acht nemen : boven de naam en de voornaam van elke alleenstaande kandidaat en boven elke kandidatenlijst staan een stemvak en een volgnummer. Het volgnummer, in arabische cijfers, moet ten minste 1 centimeter hoog en 4 millimeter breed zijn. Het letterwoord (bestaande uit ten hoogste achttien karakters) wordt gedrukt in hoofdletters van 5 millimeter hoogte en die letters worden horizontaal achter elkaar geplaatst.

De kandidaten worden op het stembiljet als volgt voorgesteld :

- volgnummer
- stemvak
- naam van de kandidaat (naam in hoofdletters en voornaam gecentreerd)

De stemvakken zijn artikel, met in het midden een stipje van dezelfde kleur als het papier en van 4 mm diameter.

Die voorstelling verschilt fundamenteel van de stembiljetten die gebruikt werden bij de verkiezingen van oktober 2000. Bij die verkiezingen stond het stemvak achter de naam van de kandidaat en was er geen volgnummer. De decreetgever heeft die wijziging aangebracht om de kiezer gemakkelijker de kandidaat waarvoor hij wil stemmen terug te laten vinden.

Voor de toepassing van de bepalingen in verband met het stembiljet worden alleenstaande kandidaten geacht een onvolledige lijst te vormen.

c) Drukken van de stembiljetten

Met toepassing van artikel 7 van het ministerieel besluit van 9 juni 2006 stelt de deputatie de voor de stemming benodigde hoeveelheid stempapier ter beschikking van de voorzitter van ieder hoofdbureau.

U moet de stembiljetten hetzij vrijdag 6 of op zaterdag 7 oktober 2006 aan de verschillende voorzitters van de bureaus kunnen bezorgen. Aangezien de voorzitter van het kantonhoofdbureau de voorzitters van de stembureaus aanduidt, moet hij u de lijst en de adressen van die voorzitters meedelen. Zo nodig moet u bij hem aandringen om die informatie tijdig te krijgen.

U moet op voorhand alle nodige schikkingen treffen opdat het drukken van de stembiljetten tijdig kan gebeuren. Alleen drukkers die de nodige waarborgen kunnen geven inzake een goede en snelle uitvoering van het werk komen in aanmerking.

De informaticatoepassing genereert na de definitieve afsluiting ene bestand met alle gegevens dat aan de drukker kan gegeven worden. Op die manier moeten de namen van de kandidaten door de drukker niet opnieuw ingetikt worden, waardoor de kans op fouten afneemt. Het gebruik van dat bestand is niet verplicht.

U moet op de proefdruk die de drukker U voorlegt de vermelding « goed om te drukken » aanbrengen. Als de pakken stembiljetten die zijn bestemd voor de voorzitters van de stembureaus, in de drukkerij zelf gemaakt worden, bevat het « goed om te drukken » het aantal biljetten (dat is het aantal kiezers van het stembureau, vermeerderd met 10 %). Die pakken moeten aan elke bureauvoorzitter twee dagen of daags voor de verkiezing toegezonden worden. Het aantal stembiljetten wordt vermeld op het pak dat behoorlijk verzegeld is en waarop het adres van de geadresseerde vermeld is.

In geval van aflevering aan huis door De Post, moet u op voorhand met de chef van het postkantoor de nodige afspraken maken.

Het inpakken van de stembiljetten moet onder toezicht van de voorzitter of van de afgevaardigde van het bureau gebeuren. Het gebruik van stempapier moet nauwkeurig gecontroleerd worden; de bevuilde of onbruikbare bladen moeten u overhandigd worden en u moet ze onder verzegelde omslag bewaren.

Het afdrukken moet zorgvuldig nagezien worden. Nadat het drukken gebeurd is, moet u er zorg voor dragen dat het bestand dat als basis voor het drukken van de stembiljetten heeft gediend, gewist wordt.

Het vouwen van de stembiljetten moet gebeuren overeenkomstig artikel 9bis, § 5, van de Provinciekieswet: de stemvakjes bovenaan op de lijsten moeten zich aan de binnenzijde van het dichtgevouwen biljet bevinden. De eerste vouw moet horizontaal gebeuren, zo dat de bovenkant van al de lijsten op de benedenhelft van het biljet komt. Door de tweede verticale vouw blijven de vakjes bovenaan op de lijsten aan de binnenzijde van het dichtgevouwen biljet.

De getuigen voor de verrichtingen van het hoofdbureau hebben geen toezicht op het drukken en het verpakken van de biljetten.

De facturen van de drukkers moeten ter vereffening aan de gouverneur van de provincie gezonden worden, ter attentie van de deputatie, die verantwoordelijk is voor de verdeling van de kosten, zoals bepaald in artikel 8 van de Provinciekieswet.

6.3.2. Gemeenten met geautomatiseerde stemming

In de gemeenten met geautomatiseerde stemming worden natuurlijk geen stembiljetten gedrukt.

De gemeenten waar met de computer wordt gestemd zijn niet gewijzigd ten opzichte van de vorige verkiezingen. Zij zijn vastgesteld bij de Koninklijke Besluiten van 30 maart 1998 en 11 april 1999 (*Belgisch Staatsblad* van 25 april 1998 en 30 april 1999).

Op 8 oktober 2006 wordt in de volgende Vlaamse gemeenten elektronisch gestemd.

provincie ANTWERPEN

Aartselaar, Antwerpen, Arendonk, Baarle-Hertog, Balen, Beerse, Boechout, Bonheiden, Boom, Bornem, Borsbeek, Brasschaat, Brecht, Dessel, Duffel, Edegem, Essen, Geel, Grobbendonk, Hemiksem, Herentals, Herenthout, Herselt, Hoogstraten, Hove, Hulshout, Kalmthout, Kapellen, Kasterlee, Kontich, Laakdal, Lille, Lint, Malle, Mechelen, Meerhout, Merksplas, Mol, Mortsel, Niel, Olen, Oud-Turnhout, Puurs, Ranst, Ravels, Retie, Rijkevorsel, Rumst, Schelle, Schilde, Schoten, Sint-Amands, Sint-Katelijne-Waver, Stabroek, Turnhout, Vorselaar, Vosselaar, Westerlo, Wijnegem, Willebroek, Wommelgem, Wuustwezel, Zandhoven, Zoersel, Zwijndrecht

provincie LIMBURG

As, Beringen, Diepenbeek, Genk, Ham, Hamont-Achel, Hasselt, Hechtel-Eksel, Heusden-Zolder, Houthalen-Helchteren, Lanaken, Leopoldsburg, Lommel, Maasmechelen, Neerpelt, Opglabbeek, Overpelt, Peer, Tessenderlo, Voeren, Zonhoven, Zutendaal

provincie OOST-VLAANDEREN

Aalter, Berlare, Buggenhout, Dendermonde, Evergem, Kaprijke, Knesselare, Kruibeke, Lebbeke, Lovendegem, Nevele, Sint-Niklaas, Temse, Waarschoot, Zele, Zomergem

provincie VLAAMS-BRABANT

Affligem, Asse, Bertem, Bierbeek, Boortmeerbeek, Dilbeek, Geetbets, Glabbeek, Haacht, Herent, Hoeilaart, Holsbeek, Huldenberg, Kampenhout, Keerbergen, Kortenberg, Kraainem, Leuven, Liedekerke, Linter, Lubbeek, Machelen, Merchtem, Opwijk, Oud-Heverlee, Overijse, Rotselaar, Steenokkerzeel, Ternat, Tervuren, Tremelo, Vilvoorde, Wezembeek-Oppeem, Zaventem, Zemst, Zoutleeuw

provincie WEST-VLAANDEREN

Alveringem, De Panne, Koksijde, Veurne

Voor de gemeenten met geautomatiseerde stemming werkt het Agentschap voor Binnenlands Bestuur van de Vlaamse overheid de verkiezingsprogrammatuur uit die voor de hoofdbureaus en de stembureaus bestemd is. U moet hierbij op volgende wijze handelen.

Via de internettoepassing zijn de volledige lijsten ingevoerd in de centrale databank van de Vlaamse overheid. Die lijsten kunnen via dat informatiesysteem bekeken worden in hun definitieve vorm, precies zoals ze getoond zullen worden op de stemcomputers. De voorzitter van het hoofdbureau zal die definitieve lay-out digitaal ondertekenen met zijn elektronische identiteitskaart. Er is dus geen validatie meer achteraf van uitgeprinte beeldschermen.

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur maakt de diskettes met de stemsoftware en kandidatenlijsten voor de stembureaus en de diskettes met de totalisatiesoftware voor het optellen van de stemmen van de verschillende stembureaus.

7. Zonder stemming geëindigde verkiezing

Als het aantal kandidaat-raadsleden niet hoger is dan het aantal te begeven mandaten, verklaart het gemeentelijk hoofdbureau alle voorgedragen kandidaten zonder meer als gekozen (artikel 28 GKW).

7.1. Plaatsvervangende kandidaten

In de gemeenten met minder dan 5.000 inwoners, waar het aantal kandidaat-raadsleden niet hoger ligt dan het aantal te begeven mandaten en waar ook kandidaat-opvolgers werden voorgedragen, verklaart het hoofdbureau alle voorgedragen kandidaat-titularissen tot gekozen als gewone raadsleden en de kandidaat-opvolgers tot eerste, tweede en derde opvolger in de volgorde waarin zij voorkomen op de akte van voordracht.

7.2. Proces-verbaal van de verkiezing zonder stemming

Onmiddellijk na de vaststelling van de gekozenen maakt het gemeentelijk hoofdbureau het proces-verbaal van de verkiezing op. Alle leden van het bureau ondertekenen het. Daarvoor wordt het formulier G88 gebruikt. Het proces-verbaal wordt samen met de voordrachtsakten aan de Raad voor Verkiezingsbetwistingen toegezonden op het adres van de provinciegouverneur (artikel 28, 3^e lid GKW).

Een uittreksel uit het proces-verbaal van de verkiezing zonder stemming wordt aan de gekozenen gestuurd. Hiervoor wordt het formulier G90 gebruikt.

Bovendien wordt een uittreksel uit het proces-verbaal van de verkiezing zonder stemming door middel van een aanplakbiljet in de gemeente bekendgemaakt.

8. Organisatie van de stemopnemingsbureaus in de gemeenten met manuele stemming

Er moeten alleen stemopnemingsbureaus worden samengesteld in de gemeenten waar met potlood en papier wordt gestemd. In de gemeenten waar met de computer wordt gestemd, zijn er geen stemopnemingsbureaus.

8.1. Opdracht van de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau

Als voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau moet u alleen zorgen voor de aanstelling van de voorzitters en de bijzitters van de stemopnemingsbureaus voor de gemeenteraadsverkiezingen in de gemeenten waar manueel wordt gestemd (GKW, artikel 44).

Bij gelijktijdige verkiezingen voor gemeente- en provincieraden worden de voorzitters van de stembureaus door de voorzitter van het kantonhoofdbureau aangesteld (artikel 3sexies, § 4, eerste lid, 2°, en derde lid van de Provinciekieswet).

Als er in de gemeente waar u voorzitter van het hoofdbureau bent maar één stembureau is, fungeert dat bureau ook als stemopnemingsbureau (GKW, artikel 43). Voor de samenstelling ervan moet u niets doen omdat de voorzitter van het kantonhoofdbureau dat bureau samen stelt.

Als er in uw gemeente twee of drie stembureaus zijn, neemt het gemeentelijk hoofdbureau de stemmen op (GKW, artikel 43). U hoeft dus in dat geval geen afzonderlijk stemopnemingsbureau aan te stellen. Dat is pas nodig vanaf het ogenblik dat er meer dan drie stembureaus zijn (GKW, artikel 44).

8.2. Samenstelling van de stemopnemingsbureaus

De stemopnemingsbureaus bestaan uit een voorzitter, twee, drie of vier bijzitters, en een secretaris. Getuigen mogen de stemopnemingsverrichtingen bijwonen.

8.2.1. Aanstelling van de voorzitter van de stemopnemingsbureaus

De gemeentelijke stemopnemingsbureaus moeten uiterlijk op dinsdag 3 oktober 2006 samengesteld zijn. Dat is uiterlijk vijf dagen voor de verkiezingsdag.

Op die dag gaat de voorzitter van het hoofdbureau, na aanwijzing van de getuigen, bij loting over tot de aanwijzing van de stemopnemingsbureaus die de stembiljetten van de verschillende stembureaus zullen onderzoeken. De uitslag van die loting wordt onmiddellijk aan de voorzitters van de stembureaus en aan de voorzitters van de stemopnemingsbureaus meegedeeld. Het is dus duidelijk dat op die datum minstens de voorzitter van het stemopnemingsbureau bekend moet gekend zijn (Kieswetboek, artikel 150 en 151, GKW, artikel 44) (formulier G55).

U hoeft uiteraard niet tot het laatste moment te wachten om de voorzitters en de bijzitters aan te stellen. Zij moeten immers de mogelijkheid hebben om de nodige voorbereidingen te treffen om hun taak uit te oefenen. Het is daarom aangewezen dat u onmiddellijk na uw aanwijzing tot voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau tot de samenstelling van de gemeentelijke stemopnemingsbureaus overgaat.

Voor de aanstelling van de voorzitter van de stemopnemingsbureaus volgt u de volgorde die is opgenomen in artikel 95, § 4, van het Algemeen Kieswetboek. Het gaat meer bepaald om :

1° de rechters of plaatsvervangende rechters, naar dienstanciëniteit, in de rechtbank van eerste aanleg, in de arbeidsrechtbank en in de rechtbank van koophandel;

2° de vrederechters of plaatsvervangende vrederechters naar dienstanciëniteit;

3° de rechters in de politierechtbanken of hun plaatsvervangers naar dienstanciëniteit;

4° de advocaten en de advocatenstagiairs naar de orde van hun inschrijving op het tableau of de lijst van stagiairs;

5° de notarissen;

6° de bekleeders van een ambt van niveau 1 die onder de Staat, de gemeenschappen en de gewesten ressorteren en de bekleeders van een gelijkwaardige graad die ressorteren onder de provincies, gemeenten, openbare centra voor maatschappelijk welzijn of onder enige instelling van openbaar nut die al dan niet vermeld is in de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut of onder de autonome overheidsbedrijven bedoeld in de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven;

7° het onderwijzend personeel;

8° de stagiairs van het parket;

9° zo nodig de personen aangewezen uit de kiezers van de kieskring.

Voor die aanstellingen gebruikt u het formulier G04.

De personen die u tot voorzitter of lid van een stemopnemingsbureau aangewezen hebt, moeten u onmiddellijk na de ontvangst van hun aanstelling de wettige reden van hun eventuele verhindering meedelen.

U oordeelt zelf over de gegrondheid van de ingeroepen redenen. Als u ze aanvaardt, gaat u onmiddellijk over tot de vervanging van de verhinderde persoon.

8.2.2. Aanstelling van de bijzitters

Ook voor de aanstelling van de bijzitters van het gemeentelijk stemopnemingsbureau volgt u de hierboven aangegeven volgorde van artikel 95, § 4, van het Algemeen Kieswetboek (GKW artikel 44).

U gebruikt hiervoor formulier G05.

Het aantal bijzitters varieert op basis van het aantal te verkiezen gemeenteraadsleden : (artikel 44 GKW). Er zijn :

- 2 bijzitters en 2 plaatsvervangende bijzitters als er minder dan 19 raadsleden te verkiezen zijn;

- 3 bijzitters en 3 plaatsvervangende bijzitters als er 19 tot 27 raadsleden te verkiezen zijn;

- 4 bijzitters en 4 plaatsvervangende bijzitters als er meer dan 27 raadsleden te verkiezen zijn.

Ook de bijzitters kunnen een wettige reden van verhindering inroepen. De voorzitter van het hoofdbureau beoordeelt die reden. Als hij die gegrond acht, vervangt hij onmiddellijk de verhinderde persoon.

8.2.3. Aanstelling van de secretaris

De secretaris wordt door de voorzitter van het stemopnemingsbureau zelf aangewezen. De richtlijnen in deze onderrichting over de aanwijzing van de secretarissen van het gemeentelijk hoofdbureau, zijn ook van toepassing op de secretaris van het stemopnemingsbureau.

8.2.4. Samenstelling van een enig bureau

In de gemeenten waar slechts één stembureau is, vervult dat bureau drie functies : het is tegelijkertijd gemeentelijk hoofdbureau, stembureau en stemopnemingsbureau (artikel 8, 14 en 43 GKW).

8.2.5. Aanwijzing van de getuigen van het stemopnemingsbureau

Krachtens artikel 22 van de Gemeentekieswet moet u de aanwijzingen van de getuigen voor de gemeentelijke stemopnemingsbureaus in ontvangst nemen. U doet dat op dinsdag 3 oktober, de vijfde dag voor de verkiezingen, tussen 14 en 16 uur.

De getuigen moeten gemeenteraadskiezer zijn in het administratief arrondissement, maar niet noodzakelijkerwijze in de gemeente zelf. Getuigen die kiezer zijn in een andere gemeente tonen dat aan door middel van hun oproepingsbrief of een uittreksel uit de kiezerslijst.

Ook kandidaten kunnen als getuige of als plaatsvervangend getuige worden aangewezen.

De kandidaten kunnen zoveel getuigen en zoveel plaatsvervangende getuigen aanwijzen als er stemopnemingsbureaus voor de gemeenteraadsverkiezingen zijn (artikel 25 GKW – formulier G10). Zij beslissen voor iedere getuige in welk stemopnemingsbureau hij tijdens de hele duur van de verrichtingen zijn opdracht zal vervullen. Per lijst mag alleen een getuige en een plaatsvervangend getuige per stembureau aangewezen worden. De kandidaten melden zelf aan de getuigen dat ze aangewezen zijn voor een welbepaald stemopnemingsbureau. De voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau ondertekent die mededeling mee. (Formulier G13).

Als er meer dan een getuige voor hetzelfde bureau en voor dezelfde lijst is voorgedragen, schrapt het gemeentelijk hoofdbureau de boventallige getuigen door middel van lotingen. De niet-aangewezen getuigen kunnen eventueel voor een ander bureau aangewezen worden. De voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau deelt hun dat onmiddellijk mee. De lotingen gebeuren onmiddellijk na het verstrijken van de termijn die vastgesteld is voor het in ontvangst nemen van de getuigenaanwijzingen, ongeacht het aantal aanwezige leden (formulieren G11 of G12).

Ik wijs er nog op dat een getuige zowel in een stembureau als in een stemopnemingsbureau mag zetelen.

9. Algemene stemmentelling : onderscheid tussen manuele en geautomatiseerde verkiezingen

De organisatie van het tellen van de stemmen verschilt vanzelfsprekend naargelang het uitbrengen van de stemmen gebeurde op papier, dan wel door middel van de computer. Alleen in de kantons waar manueel gestemd wordt, zijn er stemopnemingsbureaus. In de kantons waar per computer gestemd wordt, worden de resultaten verzameld via de totalisatiemachines.

9.1. Manuele verkiezingen

De stemmen worden in de stemopnemingsbureaus geteld. Op de verkiezingsdag bezorgen de voorzitters van die bureaus de tabellen van de stemopneming en de samenvattende tabellen zo spoedig mogelijk aan het gemeentelijk hoofdbureau. Na controle voert de voorzitter van dat bureau de resultaten in de informaticatoepassing in via de door het Agentschap voor Binnenlands Bestuur ter beschikking gestelde laptop. Ter zake verwijs ik naar de onderrichtingen onder rubriek II 10.3.

9.2. Geautomatiseerde verkiezingen

Ten gevolge van een recente wijziging in de wet van 11 april 1994 tot organisatie van de geautomatiseerde stemming, worden bij gelijktijdige verkiezingen, de verwerking van de diskettes met de stemresultaten voor alle verkiezingen samen op het *gemeentelijk hoofdbureau geregistreerd*.

De diskette bevat de resultaten van de verschillende verkiezingen. De registratie houdt in dat de resultaten in het informaticasysteem worden ingebracht en beschikbaar zijn voor de voorzitters van de hoofdbureaus.

Wat de provincieraadsverkiezingen betreft, zetelt het kantonhoofdbureau, en wat de districtsraadsverkiezingen in Antwerpen betreft, daarnaast ook het gemeentelijk districtshoofdbureau, samen met het gemeentelijk hoofdbureau van de kantonhoofdplaats. De voorzitter van het kantonhoofdbureau zorgt voor de organisatie van en de taakverdeling in dat samengevoegde bureau.

Dat is een duidelijk verschil met de vorige verkiezingen, toen de algemene telling van de bureaus voor de provincieraadsverkiezingen nog gebeurde op de verschillende niveaus.

Voor het totaliseren en ingeven van de resultaten, verwijs ik naar de rubriek II 11.

10. Verrichtingen na de stemming in de gemeenten met manuele stemming

10.1. Opneming van de stemmen

De stemmen voor de gemeenteraden worden in de gemeente geteld (Kieswetboek, artikel 151). De stemopnemingsbureaus moeten uiterlijk om 15 uur samengesteld zijn. De voorzitters van de stembureaus brengen de witte stembiljetten naar de stemopnemingsbureaus om daar te worden geteld.

De enveloppen waarin de stembureaus de stembiljetten of stukken voor de gemeenteverkiezingen steken, hebben ook een witte kleur of dragen als opschrift een letter G van drie centimeter hoog.

Als de stemmen niet in het stemlokaal, maar in een ander lokaal van de gemeente worden geteld, mogen de stembiljetten in een harmonica-envelop gesloten worden of in de stembus gelaten worden. De enveloppes of stembussen worden behoorlijk verzegeld alvorens naar het stemopnemingsbureau te worden vervoerd.

Het proces-verbaal van het stembureau wordt opgemaakt in twee exemplaren, het ene bestemd voor het stemopnemingsbureau van de provincieraadsverkiezingen en het andere voor het bureau van de gemeenteraadsverkiezingen. De bijlagen die betrekking hebben op beide verkiezingen, worden gevoegd bij het exemplaar dat bestemd is voor het bureau van de provincieraadsverkiezingen. In de stad Antwerpen wordt daarenboven een derde proces-verbaal opgemaakt ten behoeve van het gemeentelijk districtshoofdbureau.

In de gemeenten, die geen hoofdplaats zijn van een kanton, zijn er alleen stemopnemingsbureaus voor de gemeenteraden.

In de gemeenten, die hoofdplaats zijn van een kanton, gebeurt de stemopneming apart voor de gemeenteraden en de provincieraaden. (artikel 37*quinquies* PKW). Daarom worden alle stemopnemingsbureaus in de kantonhoofdgemeenten gesplitst in een bureau A en een bureau B.

- Het bureau A neemt de stembiljetten voor de verkiezing van de provincieraad op.

- Het bureau B neemt de stembiljetten voor de verkiezing van de gemeenteraad op.

De bureaus A en B houden zitting in verschillende lokalen van hetzelfde gebouw.

De voorzitters van de stemopnemingsbureaus voor de gemeenteraadsverkiezingen bezorgen onmiddellijk aan het eerste stemopnemingsbureau voor de provincieraadsverkiezingen de stembiljetten betreffende die verkiezingen die bij vergissing in hun stembussen werden gestoken. De op die stembiljetten uitgebrachte stemmen worden door dat eerste bureau geteld.

De voorzitters van de stemopnemingsbureaus voor de provincieraadsverkiezingen bezorgen onmiddellijk aan het hoofdbureau van de betrokken gemeente de stembiljetten betreffende de gemeenteraadsverkiezingen die bij vergissing in hun stembussen werden gestoken. De op die stembiljetten uitgebrachte stemmen worden geteld door het eerste stemopnemingsbureau voor de gemeenteraadsverkiezingen (artikel 37*sexies* PKW).

Als stembiljetten in de stembureaus zelf uit de stembussen gehaald worden om ze in de harmonika-omslagen te steken, kunnen de stembiljetten die verkeerdelijk in de bussen voor de gemeenteraad of de provincieraad (al naargelang het geval) werden gestoken, onmiddellijk in aparte, witte en gemerkte omslagen gestoken worden (zie formulier A45), zodat de voorzitters van de stemopnemingsbureaus ze onmiddellijk aan het eerste stemopnemingsbureau voor hetzij de provincieraads- hetzij de gemeenteraadsverkiezingen kunnen bezorgen.

10.2. Tabel met de resultaten

Onmiddellijk nadat het tellen van de stemmen beëindigd is en het proces-verbaal is ingevuld, brengt de voorzitter van het stemopnemingsbureau het dubbel van de tabel met de resultaten (formulier G61) naar de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau. Als die voorzitter vaststelt dat de tabel correct is, parafeert hij die. Als hij onregelmatigheden vaststelt, vraagt hij de voorzitter van het stemopnemingsbureau om de tabel door zijn bureau te doen aanvullen of verbeteren en, in voorkomend geval, het oorspronkelijk proces-verbaal te doen aanvullen of verbeteren (artikel 52 GKW, artikel 9*sexies* PKW).

Het is hierbij nuttig om ook het percentage van de blanco en ongeldige stembiljetten te controleren, teneinde na te gaan of dat percentage niet abnormaal hoog ligt in vergelijking met de vorige verkiezingen. Als dat het geval is, wordt aan de desbetreffende voorzitters van de stemopnemingsbureaus gevraagd een aanvullende controle inzake het aantal blanco en ongeldige stembiljetten uit te voeren en te bevestigen dat dat percentage zo hoog ligt.

De voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau verzamelt de dubbels van de stemopnemingsstabellen en geeft aan de voorzitter van de stemopnemingsbureaus een ontvangstbewijs af. Het hoofdbureau schrijft, per opnemingsbureau over op een verzamelstaat : het aantal in de bussen gestoken stembiljetten, het aantal blanco of ongeldige stemmen, het aantal geldige stemmen en voor elke lijst, gerangschikt naar haar volgnummer, het aantal lijststemmen, het totaal van de naamstemmen op elke lijst uitgebracht, alsook voor iedere kandidaat van elke lijst het totaal van de naamstemmen die hij bekomen heeft (artikel 52 en 53 GKW; artikel 9*sexies* PKW).

Het hoofdbureau totaliseert voor geheel de gemeente al die rubrieken en voegt er het stemcijfer van elke lijst aan toe.

10.3. Digitale ingave en doorsturen van de resultaten in geval van manuele stemming

Zoals hierboven aangegeven, gebeurt het tellen van de stemmen in de gemeenten waar manueel wordt gestemd, in de stemopnemingsbureaus. Die regeling wijzigt niet ten opzichte van de vorige verkiezingen. De resultaten van de telling worden per stemopnemingsbureau op de daartoe voorziene formulieren genoteerd.

Zoals in het verleden bezorgen de voorzitters van de stemopnemingsbureaus de resultaten zo spoedig mogelijk aan de voorzitter van de het gemeentelijk hoofdbureau (gemeenteraadsverkiezingen) of aan de voorzitter van het kantonhoofdbureau (provincieraadsverkiezingen).

Ook in de gemeenten waar het stemmen manueel gebeurt, worden de resultaten van de stemopnemingsbureaus digitaal ingegeven en doorgestuurd naar de centrale server van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur in Brussel. Het gemeentelijk hoofdbureau voert daartoe de resultaten in via de een laptop die uitsluitend voor dat doel wordt gebruikt. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een draadloos beveiligd netwerk.

Ik wijs erop dat voor deze ingave van de verkiezingsresultaten dus een systeem gebruikt wordt dat grondig verschilt met vorige verkiezingen. Er zal op 8 oktober immers geen gebruik meer gemaakt worden van Publink, het netwerk van Dexia. In de kritieke periode zal evenmin gebruik gemaakt van het publieke internet.

Elk hoofdbureau dat uitslagen moet doorsturen krijgt daarvoor van het agentschap voor Binnenlands Bestuur een specifieke laptop ter beschikking. Deze laptop is in principe volledig draadloos verbonden met de beveiligde site van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur. Er wordt gebruik gemaakt van GPRS en EDGE technologie van het Mobistar gsm-netwerk. Als met geen van beide systemen een behoorlijke verbinding tot stand kan gebracht worden, is er nog een klassieke modemverbinding mogelijk via een gewone analoge PSTN-telefoonlijn.

Het toestel kan bijgevolg het best opgesteld worden op een plaats waar gsm-signalen kunnen ontvangen worden en waar – in noodgeval – verbinding kan gemaakt worden met een telefoonaansluiting.

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur stelt de infrastructuur en toepassingssoftware ter beschikking die hiervoor nodig is. De resultaten worden doorgestuurd zodra de voorzitter de stemresultaten in het systeem invoert. Dat maakt het mogelijk om de uitslagen snel ter beschikking van het publiek te stellen.

Als de gemeente voldoende aan een ingavetoestel heeft, brengt het hoofdbureau de gegevens rechtstreeks in op de laptop. Er is één toestel voorzien per hoofdbureau. De steden Gent en Brugge krijgen 2 toestellen per hoofdbureau ter beschikking.

Grotere gemeenten die meerdere ingavetoestellen wensen te gebruiken, kunnen de gegevens van de telbureaus ingeven op gewone alleenstaande pc's. Het agentschap levert een cd met de software hiervoor, samen met een diskette met de gegevens i.v.m. kandidaten en telbureaus. Hierop staan de kandidaatslijsten, precies zoals die drie weken eerder door de gemeentelijke hoofdbureaus zijn ingegeven en digitaal door de voorzitter gevalideerd en ondertekend zijn. Deze pc's genereren dan per telbureau een bestand dat via de laptop opgeladen kan worden door middel van een diskette of memory stick.

De hoofdbureaus moeten er bijgevolg voor zorgen over zoveel pc's te beschikken als er personen zijn die gegevens inbrengen.

Deze toestellen moeten voorzien zijn van een cd-drive en disketelezer of usb-poort voor memory stick. Volgende besturingssystemen zijn geschikt : Windows XP, Windows NT en Windows 2000 met 128 mb RAM of Windows 98 met 64 mb RAM. Schermresolutie minimaal 600 X 800, 100 mb vrij op de harde schijf.

De operatoren van die alleenstaande pc's hebben geen elektronische identiteitskaart nodig. Die is wel vereist voor de voorzitter of zijn gedelegeerde voor het gebruik van de laptop waarmee hij de resultaten bevestigt en doorstuurt naar de centrale computer in Brussel. Hij heeft dus alleszins een elektronische identiteitskaart nodig.

Zetelberekening en proces-verbaal

Onderstaande beschrijving is louter indicatief. De zetels worden in alle gevallen volledig automatisch door het informaticasysteem verdeeld. De gedetailleerde zetelverdeling kan afgedrukt worden en maakt integraal deel uit van het proces-verbaal. Nadat het bureau het papier proces-verbaal heeft ondertekend heeft, zal de voorzitter het proces-verbaal ook elektronisch ondertekenen. Hierdoor krijgt de uitslag van de stemverrichting de status « officieel » op de website en voor de media.

10.5. Berekening van de zetels en aanwijzing van de gekozenen

Voor de goede orde volgt hierna de berekeningswijze voor de zetelverdeling en de aanwijzing van de gekozenen en de opvolgers.

10.5.1. Bepalen van het stemcijfer

Het gemeentelijk hoofdbureau stelt de stemcijfers van de verschillende lijsten vast. Het stemcijfer (of kiescijfer) van een lijst wordt vastgesteld door de optelling van het aantal stembiljetten waarop een geldige stem is uitgebracht, bovenaan op de lijst of op een of meer kandidaten van die lijst (artikel 55, GKW).

Alleenstaande kandidaten worden geacht ieder een afzonderlijke lijst te vormen.

10.5.2. Verdeling van de zetels over de lijsten

Na het stemcijfer van elke lijst te hebben vastgesteld, gaat het bureau tot de verdeling van de zetels over. De mandaten worden volgens het beginsel van de evenredige vertegenwoordiging toegekend.

De wet vereist niet dat een lijst een bepaald aantal stemmen gekregen moet hebben om tot de verdeling van de zetels toegelaten te worden.

De regeling in de wet houdt in dat elke lijst zoveel zetels moet bekomen als haar stemcijfer gelijke of grotere quotiënten dan het laatste nuttig quotiënt heeft opgeleverd (artikel 56 GKW).

Voor de zetelberekening bij de gemeenteraadsverkiezingen wordt het zogenaamde stelsel Imperiali toegepast. Dat betekent dat de stemcijfers van de verschillende lijsten achtereenvolgens worden gedeeld door 1; 1,5; 2; 2,5; 3; 3,5 enzovoort. Niettemin verdient het de voorkeur de onderstaande berekeningswijze te gebruiken. Die geeft mathematisch dezelfde uitslagen en heeft het voordeel dat de bewerkingen veel eenvoudiger zijn. De stemcijfers worden gedeeld door 2, 3, 4, enzovoort.

De berekening gebeurt door de stemcijfers naast elkaar, op één horizontale lijn te plaatsen, en onder elk cijfer, de quotiënten van de deling van de stemcijfers, achtereenvolgens door 2, 3, 4, enz.

Voorbeeld :

		Lijst 1	Lijst 2	Lijst 3	Lijst 4
Stemcijfers :		840	432	360	328
	2.	420	216	180	164
	3.	280	144	120	109
Deling door	4.	210	108	90	82
	5.	168	86	72	65
	6.	140	72	60	54

Om het aantal zetels te kennen dat aan elke lijst toekomt, onderstreept men dan achtereenvolgens de hoogste quotiënten ten belope van het aantal te begeven zetels, te beginnen met de quotiënten van de deling door 2.

Onderstaand voorbeeld, in de onderstelling dat er 9 zetels te begeven zijn.

		Lijst 1	Lijst 2	Lijst 3	Lijst 4
Stemcijfers :		840	432	360	328
	2.	420 (1e)	216 (3e)	180 (5e)	164 (7e)
	3.	280 (2e)	144 (8e)	120	109
Deling door	4.	210 (4e)	108	90	82
	5.	168 (6e)			
	6.	140 (9e)			
	7.	120			

De toekenning van de 9 zetels wordt bepaald door de 9 hoogste quotiënten. Te beginnen met het quotiënt van de deling van de stemcijfers door 2 (420, 280, 216, 210, 180, 168, 164, 144 en 140) vallen vijf zetels toe aan de lijst 1, twee zetels aan lijst 2, en telkens één zetel aan lijst 3 en 4.

Het laatste nuttig quotiënt (140) wordt bekomen door lijst 1, waardoor een vijfde zetel aan die lijst toevalt.

De stemcijfers van de lijsten 2, 3, 4 geven 2, 1 en 1 hoger(e) quotiënt(en) dan het laatste quotiënt (140), zodat aan die lijsten respectievelijk 2, 1 en 1 zetels toekomen.

Opmerkingen.

1° In beginsel moeten de delingen niet uitgevoerd worden tot na de komma. Alleen als het laatste nuttig quotiënt, dat de toekenning van de laatste zetel bepaalt (de 9e in bovenvermeld voorbeeld), tegelijkertijd onder twee lijsten voorkomt, moet met het cijfer na de komma rekening gehouden worden.

Voorbeeld : Elf raadsleden te kiezen; twee lijsten die respectievelijk 1921 en 1441 als stemcijfer hebben.

Als men geen rekening houdt met de cijfers na de komma, ziet de tabel voor de verdeling er als volgt uit :

		Lijst 1	Lijst 2
Stemcijfers :		1.921	1.441
	2.	960 (1)	720 (2)
	3.	640 (3)	480 (4)
Deling door	4.	480 (5)	360 (7)
	5.	384 (6)	288 (9)
	6.	320 (8)	240 (11)
	7.	274 (10)	
	8.	240	

De eerste drie zetels gaan naar de hoogste drie quotiënten in de orde van grootte : 960 (1e zetel), 720 (2e zetel), 640 (3e zetel). Het vierde quotiënt (480) dat de toewijzing van de vierde zetel bepaalt, komt voor onder de twee lijsten. De deling moet dus worden voortgezet tot na de komma. In lijst 1 wordt dat quotiënt 480,25 en 480,33 in lijst 2 : de vierde zetel valt dus toe aan lijst 2 en de vijfde zetel aan lijst 1. Als men de bewerking voort zet, ziet men dat de 6e zetel naar quotiënt 384 gaat, de 7e naar quotiënt 360, de 8e naar quotiënt 320, de 9e naar quotiënt 288 en de 10e naar quotiënt 274. Het elfde quotiënt (240) dat de toewijzing van de laatste zetel bepaalt, komt voor onder de twee lijsten. De deling moet worden voortgezet tot na de komma. In lijst 1 wordt het quotiënt 240,12 en 240,16 in lijst 2 : de elfde en laatste zetel wordt dus aan lijst 2 toegewezen.

Lijst 1 krijgt dus zes zetels (1e, 3e, 5e, 6e, 8e en 10e) en lijst 2 vijf zetels (2e, 4e, 7e, 9e en 11e).

2° Het kan gebeuren dat het laatste nuttige quotiënt volstrekt hetzelfde is voor de beide lijsten. In dat geval (artikel 168 van het Kieswetboek) wordt de laatste zetel toegekend aan de lijst die het hoogste stemcijfer heeft gekregen.

Als in bovenstaand voorbeeld lijst 1 het stemcijfer 1920 in plaats van 1921 had en lijst 2 het stemcijfer 1440 in plaats van 1441 had, dan zou het zevende quotiënt van lijst 1, 240, volkomen gelijk geweest zijn aan het vijfde quotiënt van lijst 2.

In dat geval zou de elfde zetel toegewezen worden aan de eerste lijst omdat die het hoogste stemcijfer heeft. Lijst 1 zou dus 7 zetels en lijst 2 alleen 4 zetels krijgen.

De wet regelt ook het geval van gelijkheid van stemcijfers van twee lijsten die evenveel recht hebben op de laatste toe te kennen zetel. In dat geval gaat de zetel naar de kandidaat die het hoogste aantal stemmen heeft van de twee kandidaten die er rechtstreeks belang bij hebben en die, elk op hun lijst, in aanmerking komen om de laatste zetel te bekleden. Volgens artikel 168 van het Kieswetboek wordt de zetel toegekend aan de lijst waarop de kandidaat voorkomt die onder de kandidaten van wie de verkiezing in het geding is, de meeste stemmen heeft gekregen of, in de tweede plaats, de oudste in jaren is.

3° De wet regelt ook het geval waarin een van de lijsten recht zou hebben op meer zetels dan de lijst kandidaten telt. De niet-toegewezen zetels worden dan verdeeld over de andere lijsten volgens dezelfde verdelingsregels (artikel 56, derde lid, GKW).

Twee voorbeelden ter illustratie :

a) *Negen raadsleden te kiezen - Drie kandidatenlijsten.*

		Lijst 1	Lijst 2.	Lijst 3
Stemcijfers :		840	432	328
	2.	420 (1)	216 (3)	164 (6)
	3.	280 (2)	144 (7)	109 (10)
Deling door	4.	210 (4)	108 (11)	82
	5.	168 (5)	86	65
	6.	140 (8)	72	
	7.	120 (9)		
	8.	105		
	9.	93		

Zes zetels komen toe aan lijst 1, twee aan lijst 2, en een aan lijst 3. Ingeval lijst 1 telt maar vier kandidaten telt, gaan de twee zetels die zij te veel heeft, over naar de andere lijsten. De twee hoogste quotiënten zijn 109 (lijst 3) en 108 (lijst 2). Lijst 2 bekomt dus drie zetels in plaats van twee, en lijst 3 twee zetels in plaats van een.

Zeven raadsleden te kiezen - Drie kandidatenlijsten.

		Lijst 1.	Lijst 2.	Lijst 3.
Stemcijfers :		240	50	180
	2.	120 (1)	75 (4)	90 (2)
	3.	80 (3)	50 (7)	60 (6)
Deling door	4.	60 (5)	37	45
	5.	48 (8)		
	6.	40		

Ingeval lijst 3, die recht heeft op twee zetels, slechts één kandidaat (afzonderlijke kandidatuur) zou bevat hebben, zou het tweede mandaat, dat haar moest toekomen, toegekend zijn aan lijst 1 omwille van haar vierde quotiënt (48).

Aanwijzing van de gekozenen en de opvolgers

De artikelen 57, 57bis en 58 van de Gemeentekieswet, zoals die werd gewijzigd bij decreet van 7 juli 2006 bepalen dat het aantal lijststemmen van een lijst alleen voor 1/3de meetellen bij de aanduiding van de titularissen en de opvolgers.

a. *Aanwijzing van de titularissen.*

Als het aantal kandidaten van een lijst gelijk is aan dat van de aan die lijst toegekende zetels, zijn al de kandidaten zonder verdere formaliteit gekozen. Zijn er meer kandidaten dan zetels die aan de lijst worden toegekend, dan moeten er eerst berekeningen worden gemaakt, om de hoogst gerangschikte kandidaten te laten genieten van de lijststemmen.

De hiernavolgende berekeningen worden telkens per lijst opnieuw uitgevoerd. We berekenen achtereenvolgens het aantal lijststemmen dat mag verdeeld worden onder de kandidaten en opvolgers en het verkiesbaarheidscijfer (dat is het cijfer dat aangeeft binnen de lijst hoeveel stemmen er nodig zijn voor een kandidaat om zeker verkozen te zijn). Met die cijfers kunnen we daarna definitief de titularissen en de volgorde van de opvolgers bepalen.

De formule die bepaalt hoeveel lijststemmen er verdeeld kunnen worden onder de kandidaten, staat beschreven in artikel 57 van GKW. Het aantal lijststemmen (bovenaan) van de lijst wordt vermenigvuldigd met het aantal bekomen zetels van die lijst en daarna gedeeld door 3.

$$\frac{\text{Aantal lijststemmen} \times \text{aantal zetels van de lijst}}{3}$$

Het verkiesbaarheidscijfer wordt als volgt berekend. Het stemcijfer van de lijst (dat is het totaal van de volledige en onvolledige biljetten) wordt vermenigvuldigd met het aantal door de lijst bekomen zetels. Die uitkomst wordt gedeeld door datzelfde aantal zetels, vermeerderd met één.

$$\frac{\text{Stemcijfer} \times \text{aantal zetels van de lijst}}{\text{Aantal zetels van de lijst} + 1}$$

Van boven af wordt de lijst van kandidaten nu overlopen. Aan de eerste kandidaat worden zoveel stemmen van de lijststemmen toegevoegd als nodig om het verkiesbaarheidscijfer te bekomen. Wat is toegevoegd bij de kandidaat wordt afgetrokken van het totaal aan lijststemmen dat nog verdeeld kan worden. Dan is het de beurt aan de tweede kandidaat op de lijst. Ook hier worden stemmen aan toegevoegd van de lijststemmen, die nog te verdelen waren, tot het verkiesbaarheidscijfer is bereikt. Zo telkens verder, totdat er tenslotte een kandidaat nog de laatste lijststemmen bij krijgt, zonder het verkiesbaarheidscijfer te bereiken. Als de kandidaat reeds met de eigen stemmen het verkiesbaarheidscijfer behaalde, wordt gewoon naar de volgende kandidaat overgestapt. Ter zijde : het is heel normaal dat slechts weinig kandidaten kunnen genieten van de lijststemmen.

Een voorbeeld kan die berekeningswijze verduidelijken.

Voorbeeld :

Getal aan de lijst toegewezen zetels	5
Volledige stembiljetten (lijststemmen)	641
Onvolledige stembiljetten (naamstemmen)	678
	1319
Stemcijfer	1319

Het aantal te verdelen lijststemmen verkrijgt men door de formule toe te passen.

$$\frac{\text{Aantal lijststemmen} \times \text{aanstel zetels van de lijst}}{3}$$

$$\frac{641 \times 5}{3} = 1068,3333 \text{ wordt } 1069.$$

(Na de deling wordt het verkregen cijfer met eventuele decimalen systematisch afgerond naar de hogere eenheid, ongeacht het feit de decimalen al dan niet 0,50 bereiken.)

Het verkiesbaarheidscijfer verkrijgt men door de formule toe te passen.

$$\frac{\text{Stamcijfer} \times \text{aantal zetels van de lijst}}{\text{Aantal zetels van de lijst} + 1}$$

$$\frac{1319 \times 5}{5 + 1} = 1099,16 \text{ wordt } 1100.$$

(Na de deling wordt het bekomen cijfer met eventuele decimalen systematisch afgerond naar de hogere eenheid, ongeacht het feit de decimalen al dan niet 0,50 bereiken.)

Nu kunnen we overgaan tot de verdeling van de lijststemmen over de kandidaten. In de kolom nodige lijststemmen' wordt het aantal stemmen geschreven, die de kandidaat nodig heeft om het verkiesbaarheidscijfer te halen. In het voorbeeld zien we dat de eerste kandidaat nog 705 stemmen tekort komt om dat verkiesbaarheidscijfer te halen (1100 – eigen voorkeurstemmenstemmen). De tweede kandidaat heeft er wel 968 nodig, maar die zijn niet meer beschikbaar. Er blijven nog maar 364 stemmen over. Die worden gegeven. Voor de derde kandidaat zijn er geen lijststemmen meer over. De overige kandidaten behouden hun eigen aantal voorkeurstemmen.

		eigen voorkeurstemmen	nodige lijststemmen	beschikbare lijststemmen 1069	uiteindelijk stemmen- aantal	zetels
1	Maenhout	395	705	1069	1100	1-ste
2	Ducange	132	968	364	496	3-de
3	Herman	290	810	0	290	4-de
4	Jacques	166			166	
5	Linsach	208			208	5-de
6	Delcampo	23			23	
7	Tilquin	88			88	
8	Van Diest	45			45	
9	Robin	208			208	
10	Van Toernhout	35			35	
11	Pieters	502			502	2-de
	beschikbare lijststemmen		1069			
	verkiesbaarheids- cijfer		1100			

De aanduiding van de titularissen gebeurt aan de hand van de nieuw bekomen stemmenaantallen van de kandidaten. De kandidaat met het meeste stemmen krijgt de eerste zetel toegewezen en zo verder in volgorde van grootte, totdat alle zetels van die lijst zijn toegewezen (artikel 57 GKW).

Bij gelijk aantal stemmen is de volgorde van de lijst beslissend.

Enkele opmerkingen :

Slechts weinig kandidaten slagen erin om het verkiesbaarheidscijfer te halen met hun eigen voorkeurstemmen alleen.

Hoewel kandidaat Robin meer stemmen behaalde dan Ducange, is hij toch niet verkozen. Hier speelt de invloed van de lijststemmen. Robin heeft evenveel stemmen als Linsach en blijft niet verkozen. Hier speelt de volgorde op de lijst mee. b. Aanwijzing van de opvolgers.

Onmiddellijk na de aanwijzing van de titularissen, gaat het bureau over tot de aanduiding van de opvolgers (artikel 58 GKW).

Als een of meer kandidaten van een lijst verkozen zijn, worden alle niet verkozen kandidaten van de lijst in de volgorde van de meeste behaalde stemmen, of bij gelijk stemgetal in de volgorde op de lijst, tot opvolgers uitgeroepen.

Om te weten hoeveel stemmen een opvolger heeft behaald, moeten we dezelfde procedure en formules toepassen als bij de aanduiding van de titularissen. Praktisch gezien schrappen we alle net verkozen titularissen uit de lijst en herbeginnen we de procedure. Het aantal te verdelen lijststemmen en het verkiesbaarheidscijfer blijft hetzelfde. Het fundamentele verschil is dat op het einde van de procedure geen beperkt aantal zetels wordt aangeduid, maar gewoon een rangorde wordt opgesteld met ALLE overgebleven kandidaten.

Voorbeeld :

		eigen voorkeur- stemmen	nodige voorkeur- stemmen	beschikbare lijststemmen 1069	uiteindelijk stemmenaantal	rangschikking opvolgers
4	Jacques	166	934	1069	1100	1
6	Delcampo	23	1077	135	158	3
7	Tilquin	88	1012	0	88	4
8	Van Diest	45			45	5
9	Robin	208			208	2
10	Van Toernhout	35			35	6
	beschikbare lijststemmen		1069			
	verkiesbaarheids- cijfer		1100			

De berekening van de beschikbare lijststemmen en het verkiesbaarheidscijfer is identiek zoals bij de titularissen. We kunnen die cijfers dus overnemen. Zo kunnen we overgaan tot de verdeling van de lijststemmen aan de kandidaten voor de opvolging. In het voorbeeld zien we dat de eerste kandidaat nog 934 stemmen tekort komt om het verkiesbaarheidscijfer te halen. De tweede kandidaat heeft er 1077 nodig, maar die zijn niet meer beschikbaar. Er blijven nog maar 135 stemmen over. Die worden gegeven. Voor de derde kandidaat zijn er geen lijststemmen meer over. De overige kandidaten behouden hun eigen aantal voorkeurstemmen.

De kandidaat met het meeste stemmen krijgt de eerste opvolgersplaats toegewezen en zo verder in volgorde van grootte, tot een volledige rangorde is opgesteld. Ondanks het feit de Delcampo (tweede) nog lijststemmen krijgt, blijft Robin meer stemmen te hebben en wordt hij tweede opvolger.

Bij gelijk aantal stemmen is de volgorde van de lijst ook beslissend, zoals bij de titularissen.

Zoals reeds aangegeven, gebeurt de volledige berekening door middel van de informaticatoepassing die de Vlaamse overheid heeft ontwikkeld.

OPMERKING

Als een van de kandidaten overleden is moet, om te bepalen wie zitting kan nemen in de raad, een onderscheid gemaakt worden naargelang hij overleden is voor de stembag, op de stembag zelf of daarna.

Als een kandidaat voor de dag van de verkiezing overlijdt, gaat het hoofdbureau tewerk alsof die kandidaat niet op de lijst gestaan heeft. De overleden kandidaat mag niet verkozen verklaard worden en er wordt hem geen enkele lijststem toegekend.

Om het stemcijfer van de lijst te bepalen waarop hij zich kandidaat gesteld had, wordt er echter wel rekening gehouden met het aantal stembiljetten waarop uitsluitend naast zijn naam een stem is uitgebracht of waarop bovenaan op de lijst en tegelijk naast zijn naam gestemd is.

Als een kandidaat op de dag van de stemming of daarna overlijdt, maar voor de openbare afkondiging van de verkiezingsuitslagen, gaat het bureau tewerk alsof de betrokkene nog in leven was. Als hij tot titularis verkozen is, moet de eerste opvolger van dezelfde lijst in zijn plaats zitting hebben.

10.6. Praktische aanwijzingen inzake levering en ophaling van de specifieke laptops

Ik vestig er de aandacht op dat de specifieke laptop die het Agentschap voor Binnenlands Bestuur ter beschikking stelt, uitsluitend gebruikt kan worden voor het opladen van de uitslagen, het versturen ervan naar Brussel en voor het aanmaken van de processen-verbaal op de dag van de verkiezingen en de daaropvolgende nacht. Het toestel is daartoe voorzien van een printer.

De laptop wordt tegen ontvangstbewijs geleverd aan de hoofdbureaus in de week voor de verkiezingen. Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur zal hiervoor individuele afspraken maken. Bij de levering wordt onmiddellijk een test gedaan door een technicus van EDS-Telindus. Dat gebeurt op de locatie waar het toestel op 8 oktober zal opgesteld staan.

Op zondag 8 oktober moet een tweede test plaatsvinden tussen 9 en 12 uur 's ochtends. De voorzitter van het hoofdbureau neemt daartoe het initiatief. De correcte uitvoering van die test wordt gevolgd via het centrale computersysteem.

De ter beschikking gestelde laptops zullen in de week na de verkiezingen opnieuw worden opgehaald.

11. Verrichtingen in de gemeenten met elektronische stemming

11.1. Stemapparatuur

Voor de gemeenten met geautomatiseerde stemming werkt het Agentschap voor Binnenlands Bestuur van de Vlaamse overheid de verkiezingsprogrammatuur uit die is bestemd voor de hoofdbureaus en de stembureaus.

Zoals onder punt II. 2.1 en 6.1.2. van deze onderrichtingen al werd aangegeven worden de kandidatenlijsten voor alle verkiezingen door de diverse hoofdbureau ingegeven in één systeem dat hen door de Vlaamse overheid ter beschikking zal worden gesteld.

Via een internettoepassing worden, na de definitieve afsluiting van de kandidatenlijsten, de volledige lijsten ingevoerd in de centrale databank van de Vlaamse overheid. Die lijsten kunnen via dat systeem bekeken worden in hun definitieve vorm en precies zoals ze getoond zullen worden op de stemcomputers. De voorzitter van het desbetreffende hoofdbureau ondertekent die definitieve lay-out digitaal met zijn elektronische identiteitskaart. Er is dus achteraf geen validatie meer van uitgeprinte beeldschermen. Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur maakt de diskettes met de stemsoftware en de lijsten met de kandidaten voor de stembureaus, en de diskettes met de totalisatiesoftware, voor het optellen van de stemmen van de verschillende stembureaus, en bezorgt die aan de bureaus.

De diskettes voor de stembureaus (1 blauwe masterdiskette voor de voorzitterscomputer en 2 zwarte kopieën waarmee de stemcomputers opgestart kunnen worden), worden in een verzegelde envelop samen met de code, in een afzonderlijke envelop, ten minste drie dagen voor de verkiezing tegen ontvangstbewijs aan de voorzitters van de gemeentelijke hoofdbureaus overhandigd. Op elke envelop staat de identificatie van het overeenkomstige stembureau vermeld.

De voorzitter van het kantonhoofdbureau overhandigt de enveloppes aan de voorzitters van de onderscheiden stembureaus in zijn kanton tegen ontvangstbewijs. Hij meldt hiertoe vooraf de dag, het uur en de plaats waarop hij de diskettes aan de voorzitters van de stembureaus zal bezorgen. De voorzitters van de kantonhoofdbureaus delen de voorzitters van de stembureaus ook mee waar de stemdiskettes en andere documenten na de stemmingverrichtingen moeten ingeleverd worden.

Opgelet! De totalisatiecomputers kunnen met de huidige software niet afdrucken, dus ook geen ontvangstbewijzen. Het hoofdbureau moet ervoor zorgen deze formulieren in voldoende aantal beschikbaar te hebben.

In de kieskantons met geautomatiseerde stemming blijven de stembureaus open tot 16 uur. De stemming wordt dus met 1 uur verlengd.

Om wachttijden voor de kiezers tijdens bepaalde piekperiodes te vermijden, kan eventueel een bepaald uur (tussen 8 en 16 uur) op de oproepingsbrief van de kiezer worden aanbevolen.

Opgelet : zegels

De envelop met de diskettes moet verzegeld zijn door een geel aantrekzegel met de afkorting « MBZ-ABB » en een nummer op het label. Als het zegel niet aan deze kenmerken voldoet, is de integriteit van de inhoud van de envelop niet gewaarborgd.

De diskettes zelf en de omslag met de code, hebben een wit veiligheidsetiket. In het etiket is een patroon van snijlijnen aangebracht waardoor het zo goed als onmogelijk is om het etiket ongeschonden te verwijderen en ergens anders terug op te kleven. Alle stukjes van het etiket moeten ongeschonden en in een regelmatig patroon op het etiket of de omslag aanwezig zijn. Als dat niet het geval is, duidt dat op een mogelijke vervalsing. Het betekent dat het etiket eerder verwijderd en opnieuw gekleefd werd. In dat geval moet de voorzitter dat zo snel mogelijk melden.

11.2. Belangrijke vernieuwing : samen zeten van de gemeentelijke en kantonhoofdbureaus van geautomatiseerde kiesomschrijvingen - Totalisatie van de stemmen

Bij geautomatiseerde stemverrichtingen zijn er uiteraard geen stemopnemingsbureaus.

Het is pas na de stemverrichtingen dat uw gemeentelijk hoofdbureau in beeld komt bij de totalisatie van de uitgebrachte stemmen. Ik verwijs voor uw taak op dat ogenblik naar punt 11.3. van deze onderrichtingen.

11.2.1. Organisatie van een gemeenschappelijk bureau

Met het oog op de organisatie van de verkiezingen van 8 oktober 2006 heeft het Vlaamse Parlement het vierde lid van artikel 18 van de wet van 11 april 1994 tot organisatie van de geautomatiseerde stemming als volgt gewijzigd :

« In geval van gelijktijdige verkiezingen, kan de Vlaamse Regering bepalen dat de registratie van de geheugendragers met de stemresultaten, voor alle verkiezingen samen, gebeurt op het gemeentehoofdbureau. In dat geval zetelt het kantonhoofdbureau, en in voorkomend geval het gemeentelijk districtshoofdbureau, samen met het gemeentehoofdbureau van de kantonhoofdplaats.

Bij besluit van 26 juni 2006 werd uitvoering gegeven aan die wetsbepaling. Dat betekent dat op 8 oktober de verwerking van de diskette met de stemresultaten voor alle verkiezingen samen op het gemeentelijk hoofdbureau plaatsvindt.

Dat betekent in concreto dat er voor de provincieraadsverkiezingen geen totalisatie van de resultaten meer zal gebeuren op het niveau van de kantons. De totalisatie voor die verkiezingen gebeurt samen in één beweging met die van de gemeenteraadsverkiezingen in het gemeentelijk hoofdbureau. Het kantonhoofdbureau zelf heeft dus geen totalisatiecomputers meer nodig.

Het kantonhoofdbureau voor de provincieraadsverkiezingen, en wat Antwerpen betreft ook de (stads)districtshoofdbureaus, zetelt samen met het gemeentehoofdbureau van de kantonhoofdplaats. De voorzitter van het kantonhoofdbureau zorgt voor de organisatie van en de taakverdeling in het samengevoegde bureau.

Juridisch blijven de hoofdbureaus met hun bevoegdheden bestaan. Het is alleen de fysieke organisatie van mensen en apparatuur die wijzigt in de geautomatiseerde kieskringen op de dag van de verkiezingen.

In concreto is er dus alleen een bureau voor het kanton en de gemeente die kantonhoofdplaats is. In Antwerpen is er een bureau voor het kanton, de stad Antwerpen en de 9 districten.

Hiermee moet rekening gehouden worden bij de toewijzing van taken.

11.2.2. Wijziging van de procedure ingevolge de wetwijziging

a) Vroegere procedure

Niettegenstaande vanaf 1994 de provincieraadsverkiezingen samen met de gemeenteraadsverkiezingen gehouden worden, bleef de vroegere federale procedure voor het inzamelen van de resultaten van geautomatiseerde stembureaus gebaseerd op het kantongeoriënteerde karakter van de provincieraadsverkiezingen.

Die procedure verliep als volgt :

1°) Als het stembureau afsloot werden er drie identieke diskettes aangemaakt. Op elk van die diskettes stonden de stemverrichtingen van alle verkiezingen. Eén diskette ging naar het gemeentelijk hoofdbureau voor verwerking, een naar het kantonhoofdbureau voor verwerking en een bleef als backup achter.

2°) Zowel op het gemeentelijk, als op het kantonhoofdbureau werden identiek dezelfde handelingen verricht, maar naargelang het geval alleen voor de gemeenteraadsverkiezingen of de provincieraadsverkiezingen.

3°) In beide gevallen werden de diskettes van de stembureaus ingelezen op een totalisatiecomputer. Afhankelijk van de grootte van de kiesomschrijving (ca. 14.000 inwoners) waren er meerdere totalisatie toestellen nodig en moesten er ook nog eens een of meer bovenliggende totalisaties gebeuren om de onderliggende totalisatiecomputers te totaliseren om op die manier een diskette te hebben met alle stemverrichtingen van de kiesomschrijving (gemeente of kanton). Die laatste diskette werd dan opgeladen via een netwerkverbinding naar Brussel.

b) Nieuwe procedure, van toepassing op 8 oktober 2006

Principes

1°) Aangezien de diskettes toch alle kiesverrichtingen van alle verkiezingen bevatten, zal ten gevolge van de wetwijziging per stembureau alleen een diskette ingelezen worden met de resultaten van alle verkiezingen.

Die diskette wordt ingelezen op het laagste niveau, namelijk de gemeente. De totalisatiecomputer waarop de diskette ingelezen wordt, zal alle verkiezingen ineens verwerken.

De voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau heeft geen inzage in de gegevens van de provincieraadsverkiezingen van zijn gemeente. De voorzitter van het (stads)districtsbureau heeft evenmin inzage in de gegevens van de gemeenteraadsverkiezingen in zijn district.

2°) Zodra een bepaalde totalisatiecomputer al zijn diskettes (stembureaus) heeft ingelezen (max. 30), wordt het resultaat onmiddellijk doorgestuurd naar Brussel via een beveiligd draadloos netwerk. Bovenliggende totalisaties zijn niet meer nodig.

De nieuwe procedure reduceert bijgevolg het aantal handelingen aanzienlijk, waardoor minder risico's genomen worden. Bovendien moeten minder materiaal en personen ingezet worden.

3°) De regeling waarbij elk hoofdbureau een diskette krijgt, blijft behouden. Omdat alleen de diskette die aan het gemeentelijk hoofdbureau wordt overhandigd effectief verwerkt wordt, moet die diskette als eerste afgeleverd worden.

De diskette die aan de voorzitter van het kantonhoofdbureau wordt overhandigd, kan eventueel als reservekopie gebruikt worden. In normale gevallen moet de voorzitter van het kantonhoofdbureau er geen materieel gebruik van maken.

Praktische werkwijze

1°) Onmiddellijk na de ontvangst van de blauwe masterdiskette van het stembureau voert de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau de gegevens in op de overeenkomstige totalisatiecomputer voor het optellen van de stemmen. De voorzitter van het stembureau ontvangt een bewijs voor de afgifte van zijn diskettes.

Let wel : de voorzitters van de stembureaus moeten de originele diskette (blauw) van een stembureau samen met een kopie (zwart) aan de voorzitter van het gemeentehoofdbureau bezorgen.

Die diskettes moeten bij voorrang afgeleverd worden, omdat die alleen gebruikt worden voor het opladen van de gegevens.

Een tweede kopie (zwart) is bestemd voor de voorzitter van het kantonhoofdbureau. In de stad Antwerpen is er een derde kopie (ook zwart) die bestemd is voor de voorzitter van het hoofdbureau van de districtsraadsverkiezingen.

2° Als het opladen van de blauwe masterdiskette van een stembureau onmogelijk blijkt, gebruikt de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau de zwarte kopie. In tweede instantie gebruikt hij de kopie die afgegeven werd aan de voorzitter van het kantonhoofdbureau.

3°) Als alle diskettes falen, moeten de magneetkaarten opnieuw gelezen worden (hertelling).

Hiervoor moet het hoofdbureau beschikken over een voorzitterscomputer met bijbehorende elektronische stembus. De voorzitter van het hoofdbureau moet voor de verkiezingen met de gemeenteverantwoordelijke de nodige afspraken maken over de wijze waarop die apparatuur ter plaatse kan komen.

11.2.3. Toepassing op de stad Antwerpen - districtsraadsverkiezingen

De stad Antwerpen is een bijzondere kieskring omdat hier ook districtsraden worden verkozen. Voor Antwerpen geldt dezelfde regeling als hierboven, maar alle (stads)districtshoofdbureaus moeten samen met het gemeentelijk hoofdbureau en het kantonhoofdbureau zetelen. In Antwerpen werden de gegevens vroeger immers op 3 niveaus geregistreerd. Dat wordt nu teruggebracht tot één.

11.2.4. Veiligheidskenmerken van de diskettes

De diskettes hebben een wit veiligheidsetiket, waarin een patroon van snijlijnen aangebracht is. Alle stukjes van het etiket moeten ongeschonden en in een regelmatig patroon op het etiket of de omslag aanwezig zijn. Als dat niet het geval is, duidt dat op een mogelijke vervalsing. Het betekent dat het etiket eerder verwijderd en opnieuw gekleefd werd. In dat geval moet de voorzitter dat zo snel mogelijk melden.

11.2.5. Praktische organisatie voor de kantonhoofdplaatsen met geautomatiseerde stemming

In de nieuwe regeling is er een gezamenlijke zitting op de dag van de verkiezingen van het kantonhoofdbureau en het gemeentelijke hoofdbureau – en in Antwerpen ook nog de hoofdbureaus van de 9 districten – in de kantonhoofdplaats. Aangezien er geen verwerking van diskettes op kantonniveau gebeurt, is daarvoor ook geen personeel nodig. Het eigenlijke wordt daardoor teruggebracht tot de helft of tot een derde (Antwerpen).

Het is de voorzitter van het kantonhoofdbureau die zorgt voor de organisatie van het samengevoegde bureau en de toewijzing van de taken. Uiteraard kan – wat betreft de bureaus die samen zetelen – dezelfde persoon de taken uitoefenen van voorzitter van het kanton en van het gemeentelijk hoofdbureau.

In concreto is er dus alleen een bureau voor kanton en gemeente die kantonhoofdplaats is. In Antwerpen is er een bureau voor kanton, stad Antwerpen en de 9 districten.

Hiermee moet rekening gehouden worden bij de toewijzing van taken.

11.3. Totaliseren en doorsturen van de stemresultaten bij geautomatiseerde stemming

Zoals al gesteld is, vindt de totalisatie en de verwerking van de stemmen ten gevolge van de recente wetswijziging, rechtstreeks op het gemeentelijk hoofdbureau plaats.

De totalisatie van de stemmen wordt gedaan door middel van één totalisatietoestel. Krachtens artikel 19 van de wet tot organisatie van de geautomatiseerde stemming worden op elke totalisatiecomputer maximaal 30 stembureaus getotaliseerd. Als er meer dan 30 stembureaus moeten worden getotaliseerd in een hoofdbureau, is er een extra totalisatiecomputer ter beschikking per begonnen schijf van 30 stembureaus.

In tegenstelling tot de vorige verkiezingen zal de software van de totalisatiecomputers geen documenten meer afdrukken. Het is dan ook nutteloos om een printer aan te sluiten op die toestellen. Alle vereiste documenten worden afgedrukt via het afzonderlijk toestel (laptop) dat het Agentschap voor Binnenlands Bestuur ter beschikking stelt.

Van zodra de resultaten van alle stembureaus van een totalisatiecomputer opgeladen zijn (maximum 30 stembureaus), wordt een diskette gegenereerd waarmee het hoofdbureau die gedeeltelijke uitslag via een beveiligd draadloos netwerk naar de centrale server in Brussel kan sturen. Dat gebeurt via de specifiek daartoe ter beschikking gestelde laptop.

Het lokaal vrijgeven van de stemcijfers per schijf van 10 stembureaus is niet meer mogelijk. Die vroeger soms toegepaste procedure kan immers leiden tot ernstige vertragingen bij het doorsturen van de resultaten. Op 8 oktober is er dus een automatische bekendmaking van gedeeltelijke resultaten per toestel dat maximaal 30 stembureaus verwerkt heeft.

Omdat die uitslag onmiddellijk naar de centrale computer doorgestuurd wordt, is er ook geen bovenliggende totalisatie meer nodig voor de stemmen van verschillende totalisatiecomputers waarop telkens de resultaten van maximaal 30 stembureaus zijn geregistreerd.

Het doorsturen van de resultaten gebeurt dus met de specifieke laptop die het agentschap voor Binnenlands Bestuur ter beschikking stelt. Voor deze ingave van de verkiezingsresultaten wordt een systeem gebruikt dat grondig verschilt met vorige verkiezingen. Er zal op 8 oktober immers geen gebruik meer gemaakt worden van Publilink, het netwerk van Dexia. In de kritieke periode zal evenmin gebruik gemaakt van het publieke internet.

Deze laptop is in principe volledig draadloos verbonden met de beveiligde site van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur. Er wordt gebruik gemaakt van GPRS en EDGE technologie van het Mobistar gsm-netwerk. Als met geen van beide systemen een behoorlijke verbinding tot stand kan gebracht worden, is er nog een klassieke modemverbinding mogelijk via een gewone analoge PSTN-telefoonlijn.

Het toestel kan bijgevolg het best opgesteld worden op een plaats waar gsm-signalen kunnen ontvangen worden en waar – in noodgeval – verbinding kan gemaakt worden met een telefoonaansluiting.

11.4. Zetelberekening en proces-verbaal

De centrale server van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur in Brussel doet de verwerking en zetelberekening voor alle hoofdbureaus. Voor het opstellen van het proces-verbaal met de zetelverdeling genereert de centrale server een bijlage met de details van de zetelberekening.

De voorzitter kan met behulp van de laptop die het agentschap ter beschikking stelt, het proces-verbaal opmaken. Hij kan het verloop van de verkiezingen m.b.t. zijn taken volgen via de websoftware op de laptop.

De voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau heeft geen inzage in de gegevens van de provincieraadsverkiezingen van zijn gemeente. Evenmin als de voorzitter van het (stads)districtshoofdbureau inzage heeft in de gegevens van de gemeenteraadsverkiezingen in zijn district.

Nadat het bureau en de eventuele getuigen het volledige proces-verbaal hebben afgedrukt en ondertekend, ondertekent de voorzitter het elektronische gedeelte van het proces-verbaal ook digitaal door gebruik te maken van de elektronische handtekening en hij stuurt het door naar de centrale server in Brussel. De uitslag van de verkiezing is dan definitief en officieel. Hij wordt onmiddellijk gepubliceerd op de website www.vlaanderenkiest.be.

De uitslagen van de algemene stemmentelling en de namen van de gekozenen (effectieven en opvolgers) worden in het openbaar afgekondigd (artikel 59, GKW). Het proces-verbaal van de stemverrichtingen (formulier Ge83) ondertekend door de voorzitter, de overige leden en de getuigen van het hoofdbureau, worden in een verzegelde envelop gesloten waarop de inhoud ervan wordt vermeld.

Die envelop en de envelop met de processen-verbaal van de stembureaus worden in een verzegeld pak samengebracht. De voorzitter van het hoofdbureau stuurt dat zonder verwijl aan de provinciegouverneur (GKW artikel 60, zie rubriek II 1.2.). De voorzitters van de hoofdbureaus zenden de diskettes van de stembureaus in een verzegelde envelop aan de Vlaams minister van Binnenlands Bestuur of aan diens gemachtigde, zodra de verkiezing definitief geldig of ongeldig is verklaard.

Op verzoek van de voorzitter van het hoofdbureau stelt het college van burgemeester en schepenen van de hoofdplaats van het kanton hem het personeel en het materiaal ter beschikking dat hij nodig heeft voor zijn opdracht. Hetzelfde college bepaalt de vergoeding die door de gemeente aan de aangewezen personen zal worden betaald. In de gemeenten met geautomatiseerde stemming krijgen de voorzitters en de leden van de kiesbureaus de nodige praktische opleiding.

11.5. Praktische aanwijzingen inzake levering en ophaling van de specifieke laptops

Ik vestig er de aandacht op dat de specifieke laptop die het Agentschap voor Binnenlands Bestuur ter beschikking stelt, uitsluitend gebruikt kan worden voor het opladen van de uitslagen, het versturen ervan naar Brussel en voor het aanmaken van de processen-verbaal op de dag van de verkiezingen en de daaropvolgende nacht. Het toestel is daartoe voorzien van een printer.

De laptop wordt tegen ontvangstbewijs geleverd aan de hoofdbureaus in de week voor de verkiezingen. Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur hiervoor individuele afspraken maken. Bij de levering wordt onmiddellijk een test gedaan door een technicus van EDS-Telindus. Dat gebeurt op de locatie waar het toestel op 8 oktober zal opgesteld staan.

Op zondag 8 oktober moet een tweede test plaatsvinden tussen 9 en 12 uur 's ochtends. De voorzitter van het hoofdbureau neemt daartoe het initiatief. De correcte uitvoering van die test wordt opgevolgd via het centrale computersysteem.

De ter beschikking gestelde laptops zullen in de week na de verkiezingen opnieuw worden opgehaald.

12. Afsluitende verrichtingen na de totalisatieverrichtingen

De leden van het gemeentelijk hoofdbureau en de getuigen ondertekenen het proces-verbaal van de verkiezing onmiddellijk nadat het door de server in Brussel gegenereerd werd. De voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau stuurt dat proces-verbaal wordt, samen met de processen-verbaal van de verschillende stembureaus (bij geautomatiseerde stemverrichtingen) en stemopnemingsbureaus (bij manuele stemverrichtingen), de stembiljetten of magneetkaartikelen en de andere stukken, zoals vermeld in het laatste lid van artikel 46 en 52 van de Gemeentekieswet (de enveloppen van de stem- en in voorkomende geval de stemopnemingsbureaus), alsmede de akten van voordracht van de kandidaten en van aanwijzing van de getuigen, binnen drie dagen aan de provinciegouverneur (artikel 60 GKW).

Op het pak dat die stukken bevat, worden de datum van de verkiezing en de naam van de gemeente vermeld.

Een afschrift van het proces-verbaal van het gemeentelijk hoofdbureau, dat door de leden eensluidend is verklaard, wordt op de gemeentesecretarie voor iedereen ter inzage gelegd.

Iedere gekozen ontvangt een uittreksel uit dat proces-verbaal.

De provinciegouverneur houdt de verzegelde enveloppen met de kiezerslijsten waarop de opgekomen kiezers werden genoteerd, ter beschikking van de vrederechters die bevoegd zijn voor de toepassing van titel VI van het Kieswetboek, dat betrekking heeft in verband met de stemplicht (artikel 61 GKW).

De stembiljetten worden vernietigd nadat de verkiezing definitief geldig of ongeldig verklaard is.

Tot slot wijs ik erop dat de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau niet mag vergeten de lijsten voor de uitbetaling van de presentiegelden uiterlijk op maandagmorgen, de dag na de verkiezingen, aan de voorzitter van het kantonhoofdbureau voor de provincieraadsverkiezingen te zenden.

III. PARLEMENTAIRE CONTROLE VAN DE GEAUTOMATISEERDE STEMMING

De wet stelt een algemene parlementaire controle in op de diverse aspecten van het geautomatiseerd stemmen. Het Vlaams Parlement wijst deskundigen aan die de bij de geautomatiseerde stemming gebruikte software kunnen controleren, alsook het gebruik en het goed functioneren van de stemsystemen.

De leden van dat college hebben toegang tot alle gebouwen en lokalen waar verkiezingsactiviteiten plaatshebben en kunnen elke controlehandeling stellen die zij nodig achten.

Tijdens de verkiezingen zien die deskundigen toe op het gebruik en de goede werking van alle geautomatiseerde stem- en stemopnemingsystemen.

De deskundigen ontvangen van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur het materiaal en alle informatie die nodig is voor het uitoefenen van controle op de geautomatiseerde stem- en stemopnemingsystemen.

Zij verrichten die controle op de dag voor de verkiezingen en op de verkiezingsdag zelf, voor de opening van de stembureaus en voor de aanvang van de stemopneming.

De deskundigen zijn tot geheimhouding verplicht. Elke schending van die geheimhoudingsplicht wordt bestraft overeenkomstig artikel 458 van het Strafwetboek.

IV. AANGIFTE VAN VERKIEZINGSUITGAVEN

In rubriek II. paragraaf 3.2.2., 6°, werd er met betrekking tot de voordrachtsakte al op gewezen dat de kandidaten door de voordrachtsakte te ondertekenen, verklaren dat zij de bepalingen inzake de beperking van en de controle op de verkiezingsuitgaven zullen naleven. Zij verbinden zich ertoe de uitgaven en de herkomst van de geldmiddelen aan te geven en de identiteit van de natuurlijke personen die giften van 125 euro en meer hebben gedaan, te registreren (GKW artikel 23, § 2).

Artikel 23, § 2 van de Gemeentekieswet bepaalt dat de lijststaanvoerder binnen dertig dagen na de datum van de verkiezingen de uitgaven voor de verkiezingspropaganda van de lijst moet aangeven. Hij verbindt er zich tevens toe de herkomst van de geldmiddelen aan te geven en daarbij de identiteit van de natuurlijke personen die giften van 125 euro en meer hebben gedaan, te registreren. De hoofdgetuige van de lijst of de daartoe door de lijst gemandateerde persoon verzamelt de aangiften van de verkiezingsuitgaven van elke kandidaat van de lijst en dient ze binnen dertig dagen na de verkiezingen in bij de griffie van de rechtbank van eerste aanleg binnen wiens rechtsgebied de gemeente gelegen is. Dat gebeurt met het daartoe bestemde formulier dat de lijststaanvoerder ondertekent.

De aangiften worden vanaf de eenendertigste dag na de verkiezingen ter griffie van de rechtbank van eerste aanleg gedurende vijftien dagen ter inzage gelegd van alle kiesgerechtigden van de betrokken kieskring op vertoon van hun oproepingsbrief voor de verkiezingen.

De beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven is geregeld bij het decreet van 7 mei 2004, wat de verkiezingen van de provincieraden, de gemeenteraden en de districtsraden betreft.

Voor de volledigheid vestig ik nog de aandacht op artikel 23ter van de Gemeentekieswet, dat stelt :

« De aangiften van de verkiezingsuitgaven, ingediend overeenkomstig artikel 23, worden bewaard op de griffie van de rechtbank van eerste aanleg tot de honderdeenentwintigste dag na de datum van de verkiezingen.

Als een klacht als bedoeld bij artikel 12 van de wet van 7 juli 1994 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezing van de provincieraden en de gemeenteraden en voor de rechtstreekse verkiezing van de raden voor maatschappelijk welzijn, of een bezwaar als bedoeld bij artikel 74, § 1, tweede lid, wordt ingediend binnen honderdtwintig dagen na de datum van de verkiezingen, wordt de aangifte van de verkiezingsuitgaven van de kandidaat die het voorwerp is van de klacht, op hun verzoek overgezonden aan de betrokken procureur des Konings, aan de bestendige deputatie of aan het college bedoeld in artikel 83quinquies, § 2, van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instelling, naargelang het geval.

Als geen klacht als bedoeld bij artikel 12 van dezelfde wet van 7 juli 1994, noch een bezwaar als bedoeld bij artikel 74, § 1, tweede lid, wordt ingediend binnen de in het vorige lid bepaalde termijn, kunnen de betrokken documenten door de kandidaten worden afgehaald ».

V. SPECIFIEKE BEPALINGEN VOOR DE ZES RANDGEMEENTEN EN VOEREN

Zoals in het eerste deel van deze onderrichtingen al gesteld is (rubriek I.6), is de federale overheid bevoegd gebleven voor de regelgeving in verband met de verkiezingen van de schepenen, de raden voor maatschappelijk welzijn en de leden van het vast bureau in de Vlaamse randgemeenten en in Voeren, maar die verkiezingen worden wel door het gewesten georganiseerd, samen met de gemeenteraadsverkiezingen.

De Vlaamse Regering heeft ook voor de verkiezingen van de OCMW-raden de nodige formulieren ontworpen, die rekening houden met de federale regelgeving die van toepassing is. Omwille van het gebruiksgemak raad ik de voorzitters van de gemeentelijke hoofdbureaus ten stelligste aan die formulieren te gebruiken.

1. Verkiezing van de schepenen

Zodra het gemeentelijk hoofdbureau de gekozen titularissen en opvolgers voor de gemeenteraad aangewezen heeft, moet het ook de schepenen aanwijzen, overeenkomstig de bepalingen van artikel 15, § 2, van de Gemeentewet, ingevoegd bij artikel 3 van de wet van 9 augustus 1988 (zie ook punt 4).

De schepenen van de zes Vlaamse randgemeenten (Drogenbos, Kraainem, Linkebeek, Wemmel, Sint-Genesius-Rode en Wezembeek-Oppem) en Voeren worden rechtstreeks gekozen bij de verkiezing van de gemeenteraad op zondag 8 oktober 2006 op de wijze bepaald in artikel 15, § 2, van de Nieuwe Gemeentewet.

De quotiënten die met toepassing van artikel 56 van de Gemeentekieswet verkregen worden met het oog op de verdeling van de gekozenen onder de lijsten die aan de verkiezing deelgenomen hebben, worden in de volgorde van hun belangrijkheid gerangschikt totdat er voor alle lijsten samen zoveel quotiënten worden bereikt als er schepenen te kiezen zijn.

Aan iedere lijst worden zoveel schepenmandaten toegekend als haar stemcijfer quotiënten heeft opgeleverd die gelijk aan of hoger zijn dan het laatst gerangschikte quotiënt.

Als een lijst meer schepenmandaten verkrijgt dan ze kandidaten telt, worden de niet-toegekende mandaten gevoegd bij die welke aan de overige lijsten toekomen. De verdeling over die lijsten wordt gedaan door voortzetting van de in het eerste lid van artikel 56 van de Gemeentekieswet omschreven bewerking, zodat voor ieder nieuw quotiënt een mandaat wordt toegekend aan de lijst waartoe het behoort.

De mandaten van schepenen worden toegewezen aan de tot raadslid gekozen kandidaten in de volgorde van hun verkiezing.

De rang van de schepenen wordt bepaald door de volgorde van de toewijzing van het mandaat.

De regels betreffende de ontslagneming als raadslid zijn mede van toepassing op de ontslagneming als schepenen.

Als een vacature ontstaat, wordt het mandaat van schepenen toegewezen aan een raadslid van dezelfde lijst als die van de te vervangen schepenen, overeenkomstig de volgorde van de gerangschikte raadsleden.

De verdeling van de schepenmandaten is zoals bij het toewijzen van de gewone gemeenteraadszetels. Dezelfde tabel met quotiënten kan gebruikt worden. Er zijn alleen veel minder schepenmandaten te verdelen. We herhalen de richtlijnen.

De berekening gebeurt door de stemcijfers naast elkaar, op eenzelfde horizontale lijn te plaatsen, en onder elk cijfer de quotiënten van de deling van de stemcijfers, achtereenvolgens door 2, 3, 4, enz.

Voorbeeld :

		Lijst 1	Lijst 2	Lijst 3	Lijst 4
Stemcijfers :		840	432	360	328
	2.	420	216	180	164
	3.	280	144	120	109
Deling door	4.	210	108	90	82
	5.	168	86	72	65
	6.	140	72	60	54

Om het aantal schepenenmandaten te kennen dat aan elke lijst toekomt, onderstreept men dan achtereenvolgens de hoogste quotiënten ten belope van het aantal te begeven mandaten, te beginnen met de quotiënten van de deling door 2.

Onderstaand voorbeeld, in de onderstelling dat er 3 schepenenmandaten moeten begeven worden.

		Lijst 1	Lijst 2	Lijst 3	Lijst 4
Stemcijfers :		840	432	360	328
	2.	420 (1e)	216 (3e)	180	164
	3.	280 (2e)	144	120	109
Deling door	4.	210	108	90	82

Daar de toekenning van de 3 mandaten bepaald wordt door de 3 hoogste quotiënten, te beginnen met het quotiënt van de deling der stemcijfers door 2 (420, 280, 216), komen 2 schepenenmandaten toe aan lijst 1 en 1 mandaat aan lijst 2.

Als een lijst meer schepenenmandaten verkrijgt dan zij kandidaten telt, worden de niet-toegekende mandaten gevoegd bij die welke aan de overige lijsten toekomen; de verdeling over die lijsten gebeurt door voortzetting van de in het eerste lid van artikel 56 van de Gemeentekieswet omschreven bewerking.

De mandaten van schepenen worden toegewezen aan de tot raadslid gekozen kandidaten in de volgorde van hun verkiezing, naargelang van de belangrijkheid van de hierboven vermelde quotiënten.

De rang van de schepenen wordt bepaald door de volgorde van de toewijzing van het mandaat.

De regels betreffende de ontslagneming als raadslid zijn mede van toepassing op de ontslagneming als schepenen.

Als een vacature ontstaat, wordt het mandaat van schepenen toegewezen aan een raadslid van dezelfde lijst als die van de te vervangen schepenen, overeenkomstig de volgorde van de gerangschikte raadsleden.

Opmerkingen :

(1) Alle voorgedragen lijsten hebben meer kandidaten dan toegekende zetels

In het voorbeeld dat we hierboven bespraken, zijn 9 raadsleden te verkiezen en 3 schepenenmandaten te begeven.

— Het eerste schepenenmandaat wordt toegekend aan de eerste kandidaat die gekozen is tot gemeenteraadslid van lijst 1, op basis van het quotiënt 420.

— Het tweede mandaat wordt toegekend aan de tweede kandidaat die gekozen is tot gemeenteraadslid van dezelfde lijst, op basis van het quotiënt 280.

— Het derde mandaat wordt toegekend aan de eerste kandidaat die gekozen is tot gemeenteraadslid van lijst 2, op basis van het quotiënt 216.

(2) Een of meer lijsten hebben minder kandidaten dan toegekende zetels

In het eerste voorbeeld hierboven zijn er 3 schepenenmandaten te begeven. Lijst 1 krijgt 2 schepenenmandaten. Stel dat lijst 1 slechts 1 kandidaat heeft voorgedragen, terwijl de andere lijsten een voldoende aantal kandidaten voorgedragen hebben. Het tweede schepenenmandaat wordt toegekend aan lijst 2, omdat het op één na hoogste quotiënt (280) niet meetelt in de verdeling, omdat er geen kandidaat voor het toegewezen mandaat beschikbaar is. Ook het daaropvolgende quotiënt kan om dezelfde reden niet in rekening worden genomen, zodat aan lijst 3 de derde schepenen wordt toegewezen (met quotiënt 180).

		Lijst 1	Lijst 2	Lijst 3	Lijst 4
Stemcijfers :		840	432	360	328
	2.	420 (1e)	216 (2e)	180 (3de)	164
	3.	280 (2 ^e)	144	120	109
Deling door	4.	210	108	90	82

2. Verkiezing van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn

Krachtens artikel 17bis van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, zoals het werd ingevoegd door artikel 11 van de wet van 9 augustus 1988, worden de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn in de zes Vlaamse randgemeenten en in Voeren samen met de gemeenteraadsleden rechtstreeks en op dezelfde wijze als die gemeenteraadsleden verkozen.

Deze onderrichtingen zijn dan ook van toepassing op die verkiezing, onder voorbehoud van een aantal specifieke regels die hieronder worden gepreciseerd en die vastgesteld zijn bij koninklijk besluit van 26 augustus 1988, verschenen in het *Belgisch Staatsblad* van 31 augustus 1988 (met erratum in *Belgisch Staatsblad* van 10 september 1988 en gewijzigd bij de wet van 7 juli 1994 –Belgische Staatsblad van 16 juli 1994).

2.1. Bericht van de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau (artikel 22, 3e lid, van de Gemeentekieswet)

Op dinsdag 5 september 2006 maakt de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau bekend op welke plaats hij de voordrachten van de kandidaten voor de verkiezingen van 8 oktober 2006 en de aanwijzing van de getuigen van de kiesbureaus in ontvangst zal nemen op zaterdag 9 en zondag 10 september 2006 van, 13 tot 16 uur. In dat bericht moet uitdrukkelijk staan dat het niet alleen gaat om de verkiezing van de gemeenteraad, maar ook om de verkiezing van de raad voor maatschappelijk welzijn.

Het formulier A21 moet hiervoor gebruikt worden.

2.2. Aanwijzing van getuigen

Als de voordracht van kandidaten voor de raad voor maatschappelijk welzijn bij een voordracht van kandidaten voor de gemeenteraad gevoegd wordt, worden de getuigen en plaatsvervangende getuigen die de kandidaten voor de gemeenteraad hebben aangewezen om de verrichtingen in de kiesbureaus bij te wonen, ambtshalve ook aangewezen voor de ermee overeenstemmende lijst van kandidaten voor de raad voor maatschappelijk welzijn.

Als de voordracht van kandidaten voor de raad voor maatschappelijk welzijn niet bij een voordracht van kandidaten voor de gemeenteraad gevoegd wordt, kunnen zij afzonderlijk getuigen en plaatsvervangende getuigen aanwijzen. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn als een lijst of een alleenstaande kandidaat alleen maar kandidaat is voor de OCMW-raadsverkiezingen en niet voor de gemeenteraadsverkiezingen.

Dezelfde regel wordt gevolgd voor de aanwijzing van getuigen voor de stem- en stemopnemingsbureaus. Ook hiervoor zijn specifieke formulieren beschikbaar. Het betreft de formulieren O..

2.3. Voordracht van de kandidaten

De personen die voordrachten van kandidaten indienen voor de OCMW-raadsverkiezingen, kunnen daarvoor de vastgestelde modelformulieren gebruiken.

Voor de gemeenten Drogenbos, Linkebeek en Voeren is een afzonderlijk formulier ter beschikking. Die gemeenten tellen minder dan 5.000 inwoners. In die gemeenten bestaat de mogelijkheid om bij de voordracht van de kandidaten niet alleen een lijst van de effectieve kandidaat-raadsleden, maar ook een lijst van drie kandidaat-opvolgers voor te dragen als de verkiezing zonder stemming zou eindigen.

De voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau moet de kandidaten voor de OCMW-raadsverkiezingen in ieder geval ook ingeven in het informatiebestand dat de Vlaamse overheid heeft ontwikkeld. Dat systeem genereert de lijsten zoals ze afgedrukt moeten worden op het stembiljet of zoals ze zullen verschijnen op het computerscherm bij geautomatiseerde verkiezingen.

2.3.1. Akte van voordracht van de kandidaten voor de raad voor maatschappelijk welzijn

a) Indieners

Zoals het ook het geval is voor de voordrachtsakten voor de gemeenteraden, moet de voordrachtsakte voor de raad voor maatschappelijk welzijn ondertekend worden, ofwel door ten minste twee uittredende leden van de raad voor maatschappelijk welzijn van de desbetreffende gemeente, ofwel door hetzelfde aantal kiezers als met betrekking tot de voordracht voor de gemeenteraad.

Kiezers die een voordracht van kandidaten voor de gemeenteraad hebben ondertekend, mogen ook hun handtekening plaatsen op een voordracht van kandidaten van de raad voor maatschappelijk welzijn.

Kiezers of aftredende raadsleden die een voordrachtsakte willen indienen kunnen op uitdrukkelijk verzoek een Franstalig formulieren bekomen bij het gemeentebestuur.

b) Pariteitsregel en controle op de verkiezingsuitgaven

Zoals al aangegeven is, is bij de OCMW-raadsverkiezingen de pariteitsregel voor de aanwezigheid van mannen en vrouwen op de kandidatenlijsten niet van toepassing. Ook de wet van 24 mei 1994 ter bevordering van een evenwichtige verdeling van mannen en vrouwen op kandidatenlijsten geldt niet voor die verkiezingen. Voor de OCMW-raadsverkiezingen gelden bijgevolg geen specifieke bepalingen voor de aanwezigheid van beide geslachten op de lijsten.

De wet van 7 juli 1994 op de controle op de verkiezingsuitgaven is daarentegen wel van toepassing op de OCMW-raadsverkiezingen. De lijstaanvoerder moet binnen dertig dagen na de verkiezingen de verkiezingsuitgaven aangeven.

c) Indiening bij de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau

Zoals dat ook het geval is voor de gemeenteraadsverkiezingen, wordt de voordrachtsakte voor de raad voor maatschappelijk welzijn bij de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau ingediend. Dat wordt gedaan ofwel door een van de drie kiezers die de voordrachtsakte hebben ondertekend en die de kandidaten hebben aangewezen om de voordracht in te dienen, ofwel door één van de twee kandidaten die de uittredende leden van de raad voor maatschappelijk welzijn hebben aangewezen, en die de voordrachtsakte hebben ondertekend. De voorzitter geeft een ontvangstbewijs af.

De beide voordrachtsakten (gemeenteraad en raad voor maatschappelijk welzijn) mogen door dezelfde persoon afgegeven worden als die in beide voordrachtsakten daartoe aangewezen is.

2.3.2. Voorlopig en definitief afsluiten van de kandidatenlijst – Onderzoek naar de regelmatigheid van de voordrachtsakten en van de verkiesbaarheid der kandidaten - Verklaring van beroep - Verkiezing zonder stemming

De onderrichtingen in verband met het onderzoek en het afsluiten van de kandidatenlijsten voor de gemeenteraadsverkiezingen zijn ook van toepassing op de verkiezing van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn.

Bijgevolg moeten alle verrichtingen tweemaal gebeuren, afzonderlijk voor de gemeenteraad en voor de raad voor maatschappelijk welzijn.

Ik vestig uw aandacht in het bijzonder op een aantal specifieke punten voor de OCMW-raadsverkiezingen.

De kandidaten voor de gemeenteraad mogen ook kandidaat zijn voor de raad voor maatschappelijk welzijn.

Terwijl de verkiesbaarheidsvoorwaarden voor de kandidaten voor de gemeenteraad vervuld moeten zijn op de dag waarop de lijst van de kiezers wordt opgemaakt (m.a.w. op 1 augustus 2006), met uitzondering van de leeftijdsvereiste en de gevallen van uitsluiting die vervuld moeten zijn op de dag van de verkiezing (artikel 65 van de Gemeentekieswet), moeten voor de OCMW-raadsleden alle verkiesbaarheidsvoorwaarden (leeftijd, nationaliteit, woonplaats en niet-verkiesbaarheid) pas vervuld zijn op de dag van de verkiezingen (cf. artikel 7 van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn).

Dat kan tot gevolg hebben dat een kandidaat wel verkiesbaar kan zijn voor de raad voor maatschappelijk welzijn, maar niet voor de gemeenteraad, als hij bijvoorbeeld zijn hoofdverblijfplaats na 1 augustus 2006 in de gemeente zou hebben gevestigd.

Als er beroep wordt ingediend tegen de beslissing van het gemeentelijk hoofdbureau betreffende de verkiesbaarheid van een kandidaat voor de ene of de andere verkiezing, moeten de verrichtingen, bepaald in artikel 28, 29 en 30 van de Gemeentekieswet (bekendmaking van de gekozenen zonder stemming, het aanplakken van de kandidatenlijst in de vorm van een stembiljet en het opstellen van het voornoemd biljet) uitgesteld worden tot de zitting van de maandag 18 september 2006, de twintigste dag voor de verkiezing, om 18 uur. Dat is na de kennisneming van de beslissingen die het Hof van Beroep heeft genomen (artikel 30ter van de Gemeentekieswet).

Als de kandidaten voor ofwel de gemeenteraad, ofwel de raad voor maatschappelijk welzijn als gekozen zonder stemming verklaard worden, moet het bericht dat het college van burgemeester en schepenen publiceert om de kiezers op te roepen voor de verkiezingen, aangepast worden. Het is immers mogelijk dat voor de gemeenteraad meer kandidaten voor de verkiezingen worden voorgedragen dan er mandaten te begeven zijn, terwijl dat voor de verkiezingen voor de raad van maatschappelijk welzijn niet het geval is, of omgekeerd.

2.3.3. Letterwoord en volgnummer

Voor het letterwoord en volgnummer van de lijsten voor de OCMW-raadsverkiezingen kunnen er zich twee situaties voordoen :

a) Als de kandidatenlijst voor de OCMW-raadsverkiezingen bij de voordrachtsakte voor de gemeenteraad gevoegd is, wordt het letterwoord en het volgnummer, die aan de kandidatenlijst voor de gemeenteraad toegewezen zijn, ook toegekend aan de lijst voor de raad voor maatschappelijk welzijn.

b) Als de kandidatenlijst voor de OCMW-raadsverkiezingen niet bij een kandidatenlijst voor de gemeenteraad gevoegd is, maar apart werd ingediend (bijvoorbeeld omdat de lijst of de alleenstaande kandidaat alleen opkomt voor de OCMW-raadsverkiezing), draagt de lijst het letterwoord dat op de akte van voordracht is vermeld. In dat geval zijn er twee mogelijkheden :

- het letterwoord op de voordracht stemt overeen met het letterwoord van een lijst die een gewestelijk gemeenschappelijk volgnummer heeft gekregen. In dat geval krijgt de kandidatenlijst voor de raad voor maatschappelijk welzijn hetzelfde nummer als de overeenkomstige kandidatenlijst voor de gemeenteraad;

- het letterwoord op de voordracht stemt niet overeen met het letterwoord van een lijst die een gewestelijk gemeenschappelijk volgnummer heeft gekregen. In dat geval krijgt de kandidatenlijst voor het OCMW een (lokaal) volgnummer op basis van extra lotingen die het gemeentelijk hoofdbureau verricht, onmiddellijk na de extra lotingen voor de gemeenteraad. De lijst voor de OCMW-raad krijgt een volgnummer dat hoger is dan het laatste nummer dat toegekend is aan een lijst voor de gemeenteraad binnen dezelfde gemeente.

2.3.4. Het stembiljet en de schermen van de stemcomputer

Voor de vier Vlaamse randgemeenten waar manueel wordt gestemd, maakt het gemeentelijk hoofdbureau achtereenvolgens het stembiljet op voor de verkiezing van de gemeenteraad en het stembiljet voor de verkiezing van de raad voor maatschappelijk welzijn, (artikel 30bis van de Gemeentekieswet).

Het stembiljet voor de verkiezing van de gemeenteraad is wit en dat voor de verkiezing van de raad voor maatschappelijk welzijn is blauw.

Het stembiljet voor de OCMW-raadsverkiezingen heeft hetzelfde uitzicht als het stembiljet voor de gemeenteraadsverkiezingen. Dat model is vastgesteld bij ministerieel besluit, in uitvoering van artikel 30bis van de Gemeentekieswet.

Ook als met de computer gestemd wordt, hebben de computerschermen hetzelfde uitzicht als voor de gemeenteraadsverkiezingen.

2.3.5. Oproeping voor de verkiezingen en volmachten

De oproepingsbrief voor de kiezers is gemeenschappelijk voor alle verkiezingen. De oproeping voor de OCMW-raadsverkiezingen gebeurt dus met dezelfde oproepingsbrief als voor de gemeente- en provincieraadsverkiezingen. Op die oproepingsbrief in de Vlaamse randgemeenten en in Voeren wordt vermeld dat de kiezers ook hun stem moeten uitbrengen voor de raden voor maatschappelijk welzijn. Het model van oproepingsbrief werd vastgesteld bij ministerieel besluit.

Wat de volmachten betreft, spreekt het voor zich dat het formulier A, vastgesteld bij ministerieel besluit van 19 mei 2006, ook gebruikt kan worden door de kiezers die een andere kiezer wensen te machtigen om in hun naam te stemmen voor de OCMW-raadsverkiezingen.

Ook dat formulier is beschikbaar op de website www.vlaanderenkiest.be. Kiezers die dat wensen, kunnen op hun uitdrukkelijk verzoek een Franstalig volmachtformulier bij hun gemeentebestuur vragen.

2.3.6. De inrichting van de stemlokalen

Naast de teksten die conform artikel 34 van de Gemeentekieswet in de wachtruimte en in het stemlokaal ter beschikking moeten liggen of aangeplakt moeten worden, moeten in de zes Vlaamse randgemeenten en in de gemeente Voeren ook de tekst van het koninklijk besluit van 26 augustus 1988 tot vaststelling van de nadere regels voor de verkiezing van de raad voor maatschappelijk welzijn aangeplakt worden in de wachtruimte. Dat koninklijk besluit moet ook ter inzage liggen van de kiezers en van de leden van het stembureau, in het gedeelte van het gebouw waar de stemming plaats heeft.

In hetzelfde gedeelte van het stemlokaal moet, op een plaats die voor de kiezer duidelijk zichtbaar is, het volgende bericht aangeplakt worden, gedrukt met zwarte inkt en in hoofdletters met een hoogte van minstens 5 cm :

« U wordt verzocht uw stem uit te brengen overeenkomstig de procedure in artikel 40 van de Gemeentekieswet, zowel voor een kandidatenlijst voor de provincieraad, voor de gemeenteraad als voor een kandidatenlijst voor de raad voor maatschappelijk welzijn ».

In de stemlokalen waar manueel wordt gestemd worden drie stembussen opgesteld :

- een stembus met een groen opschrift en een letter P van 3 cm hoog (artikel 37ter Provinciekieswet) voor de groene stembiljetten van de provincieraad;

- een stembus met een wit opschrift en een letter G van 3 cm hoog voor de witte stembiljetten van de gemeenteraad;

- een stembus met een blauw opschrift en een letter R van 3 cm hoog voor de blauwe stembiljetten van de raad voor maatschappelijk welzijn.

2.3.7. Het proces-verbaal van de stemverrichtingen, vermeld in artikel 52 van de Gemeentekieswet

Het een model van proces-verbaal dat bij ministerieel besluit vastgesteld is, bevat twee duidelijk onderscheiden delen : een deel voor de verrichtingen van de verkiezingen voor de gemeenteraad en een deel voor de verkiezingen van de OCMW-raden.

2.3.8. Stemopnemingsverrichtingen (manuele verkiezingen)

De stemmen worden geteld in hetzelfde stemopnemingsbureau. Eerst worden de stemmen geteld voor de gemeenteraadsverkiezingen, pas daarna die voor de OCMW-raadsverkiezingen. Het stemopnemingsbureau gaat in beide gevallen op dezelfde wijze te werk.

Samenvatting van de chronologische volgorde van de verrichtingen :

- a) opneming van de stemmen voor de verkiezing van de leden van de gemeenteraad;
- b) optekening van de uitslagen van die verkiezing op de tabel met de uitslagen;
- c) opneming van de stemmen voor de verkiezing van de leden voor de raad van maatschappelijk welzijn;
- d) optekening van de uitslagen van die verkiezing op de tabel met de uitslagen;
- e) sluiting in de enveloppen van de verschillende reeksen van stembiljetten.

2.3.9. Algemene telling van de stemmen - Aanwijzing van de gekozenen

Wat de algemene telling van de stemmen betreft verwijs ik naar de desbetreffende rubrieken in deze onderrichtingen. De totalisatie en de verwerking van de uitgebrachte stemmen voor de OCMW-raadsverkiezingen in de Vlaamse Rand en in Voeren gebeurt immers op identiek dezelfde wijze als de totalisatie van de uitgebrachte stemmen voor de gemeenteraad.

De apparatuur die de Vlaamse overheid ter beschikking stelt, wordt ook gebruikt voor de verkiezingen van de OCMW-raad in de Vlaamse Rand en in Voeren.

Belangrijk : Bij de verkiezingen voor de raden voor maatschappelijk welzijn geldt het effect van de lijststem voor het bepalen van de gekozenen voor 50% van het aantal uitgebrachte lijststemmen.

Voor de aanwijzing van de gekozenen en de opvolgers voor de gemeenteraden, de districtsraden en de provincieraden heeft het Vlaams Parlement bij decreet van 7 juli 2006 bepaald dat het aantal uitgebrachte lijststemmen met het oog op het behalen van het verkiesbaarheidscijfer voor een derde in aanmerking wordt genomen om toe te voegen aan de naamstemmen in volgorde van de voordracht, tot dat het derde van het aantal lijststemmen uitgeput is. Dezelfde regeling geldt voor het vaststellen van de rangorde van de opvolgers.

Die decreetsbepaling geldt niet voor de verkiezingen voor de raden voor maatschappelijk welzijn. Voor de OCMW-raadsverkiezingen blijft de vroegere federale regeling van toepassing. Dat betekent dat het effect van de lijststem voor 50% in aanmerking wordt genomen om te bepalen welke kandidaten effectief gekozen zijn. Voor de rangorde van opvolgers geldt dezelfde regeling.

2.4. Verkiezing van de leden van het vast bureau voor maatschappelijk welzijn

Zoals de schepenen worden in de Vlaamse randgemeenten en in Voeren ook de leden van het vast bureau van het OCMW rechtstreeks verkozen (artikel 27*bis* van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn). Het vast bureau telt drie leden in de gemeenten Drogenbos, Kraainem, Linkebeek, Wemmel, Wezembeek-Oppeem en Voeren en vier leden in de gemeente Sint-Genesius-Rode.

De leden van het vast bureau worden op dezelfde manier als de schepenen verkozen.

Opmerking

De verkiezing van de laatste in nuttige orde geklasseerde kandidaat wordt pas definitief als de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn behoort tot de gekozenen van het vast bureau. Als dat niet het geval is, wordt de verkiezing van die kandidaat waardeloos.

Krachtens artikel 25*bis* van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, ingevoegd door de wet van 9 augustus 1988, komt het aan de gemeenschapsoverheid toe om de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn te benoemen onder de leden van de raad en op zijn voordracht.

Daarnaast is de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn, krachtens artikel 27, § 3, derde lid, van de wet van 8 juli 1976, van rechtswege, en met beraadslagende stem, voorzitter van het vast bureau. De voorzitter is inbegrepen in het aantal leden van het bureau.

VI. DISTRICTSRAADSVERKIEZINGEN IN DE STAD ANTWERPEN

1. Basisregels

In de stad Antwerpen hebben naast gemeenteraads- en provincieraadsverkiezingen ook verkiezingen voor de districtsraden plaats.

De leden van de districtsraden worden rechtstreeks verkozen voor zes jaar door de gemeenteraadskiezers die in de bevolkingsregisters van de gemeente zijn ingeschreven en die in het betrokken district wonen.

De verkiezingen worden georganiseerd op dezelfde dag als de gemeenteraadsverkiezingen en worden geregeld door dezelfde wetgeving. De deelname van de niet-Belgische kiezers aan de districtsraadsverkiezingen van de stad Antwerpen is mogelijk gemaakt door de wet van 9 juni 2000 (*Belgisch Staatsblad* van 11 juli 2000).

Er bestaat een onverenigbaarheid tussen het mandaat van gemeenteraadslid en lid van de districtsraad. Een kandidaat die tot gemeenteraadslid verkozen is, kan het mandaat van districtsraadslid bijgevolg niet opnemen.

2. Organisatie van de districtsraadsverkiezingen

De bepalingen voor de gelijktijdige verkiezing van de provincieraden, de gemeenteraden en de districtsraden zijn vastgelegd in artikel 37*septies* tot 37*undecies* van de Provinciekieswet. Artikel 86 tot 117 van de Gemeentekieswet hebben betrekking op de organisatie van de districtsraadsverkiezingen zelf. Die verwijzen grotendeels naar de overeenkomstige bepalingen in de Gemeentekieswet over de verkiezing van de gemeenteraad.

De Vlaamse overheid heeft afzonderlijke formulieren vastgesteld voor de districtsraadsverkiezingen. Die formulieren dragen de letter D.

2.1. Belangrijk - Samen zetelen van de hoofdbureaus

De voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg benoemt de voorzitters van elk van de hoofdbureaus voor de districtraadsverkiezingen uit de gemeenteraadskiezers in de volgorde die bepaald is bij artikel 95, § 4, derde lid, van het Kieswetboek.

Zoals al uiteengezet is in de onderrichtingen over de organisatie van de gemeenteraadsverkiezingen, heeft het Vlaamse Parlement met het oog op de organisatie van de verkiezingen van 8 oktober 2006 het vierde lid van artikel 18 van de wet van 11 april 1994 tot organisatie van de geautomatiseerde stemming gewijzigd.

In concreto zullen de diskettes met de stemresultaten voor alle verkiezingen samen op het gemeentehoofdbureau verwerkt worden. In Antwerpen zetelen het kantonhoofdbureau en het gemeentelijk districtshoofdbureau samen met het gemeentehoofdbureau.

Die organisatiewijziging houdt in dat er voor de districtsraadsverkiezingen geen afzonderlijke totalisatie van de resultaten is. De totalisatie loopt samen met die van de gemeenteraadsverkiezingen in het gemeentelijk hoofdbureau. Het gemeentelijk districtshoofdbureau heeft dus geen totalisatiecomputers meer nodig.

De voorzitter van het kantonhoofdbureau zorgt voor de organisatie van en de taakverdeling in het samengevoegde bureau. Juridisch blijven de hoofdbureaus met hun bevoegdheden bestaan. Het is alleen de fysieke organisatie van mensen en apparatuur die gewijzigd is. In Antwerpen is er één bureau voor kanton, de stad Antwerpen en de negen districten. Alle (stads)districtshoofdbureaus zetelen samen met het gemeentelijk hoofdbureau en het kantonhoofdbureau. In Antwerpen werden de gegevens vroeger op 3 niveaus geregistreerd. Dat wordt nu teruggebracht tot één.

Hiermee moet rekening gehouden worden bij de toewijzing van taken.

2.2. Kiezers en kiezerslijst

De bepalingen van artikel 1, *bis* en *ter* van de Gemeentekieswet die betrekking hebben op de voorwaarden om gemeenteraadskiezer te zijn, zijn van overeenkomstige toepassing op de verkiezingen voor de districtsraden, met dien verstande dat men niet alleen in het bevolkingsregister van de gemeente ingeschreven moet zijn, maar bovendien effectief in het desbetreffende district moet wonen. Het stemmen zelf heeft plaats in het district waar de kiezer op de kiezerslijst is ingeschreven en in hetzelfde bureau als waar hij voor de gemeenteraad en de provincieraad stemt.

In Antwerpen wordt de kiezerslijst dan ook opgedeeld volgens de districten. Een exemplaar van die lijst wordt onmiddellijk aan het districtshoofdbureau gezonden.

Uiterlijk op zondag 3 september 2006, vijftiendertig dagen voor de verkiezingen, zendt het college van burgemeester en schep en tegen ontvangstbewijs of met een aangetekende brief twee extra eensluidend verklaarde uittreksels uit de lijst van de kiezers, opgemaakt per district en per stemafdeling, aan de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg (artikel 92, 1^e lid GKW).

Uiterlijk op maandag 11 september 2006, zevenentwintig dagen voor de verkiezingen, stuurt de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg een van die uittreksels met een aangetekende brief door naar de voorzitter van het hoofdbureau die hij voor elk district heeft aangewezen. In elk district is er voor de verkiezing van de districtsraad een districtshoofdbureau.

2.3. Voordracht van de kandidaten en kiesverrichtingen

De bepalingen van de Gemeentekieswet over de voordracht van kandidaten zijn van overeenkomstige toepassing op de verkiezingen van de districtsraden (zie artikel 95 tot 105 van de Gemeentekieswet).

De kiesverrichtingen zijn gemeenschappelijk voor de provincie-, gemeente- en districtsverkiezingen. In de stad Antwerpen wordt automatisch gestemd. Ik verwijs in dat verband naar dat onderdeel van deze onderrichtingen.

De bepalingen van artikel 43 tot 55 van de Gemeentekieswet inzake de stemopneming zijn van overeenkomstige toepassing op de verkiezingen voor de districtsraden, met dien verstande dat « gemeente » moet worden vervangen door « district » en « gemeenteraadsverkiezingen » door « districtsraadsverkiezingen ».

De hiernavolgende beschrijving van de zetelverdeling is louter indicatief. De zetels worden in alle gevallen volledig automatisch door het informaticasysteem verdeeld. De gedetailleerde zetelverdeling kan afgedrukt worden en maakt integraal deel uit van het proces-verbaal.

Ik wijs er wel op dat de zetelverdeling van de districtsraadsverkiezingen gebeurt met toepassing van het stelsel D'Hondt (GKW, artikel 110) en niet van het stelsel Imperiali, zoals dat het geval is met de gemeenteraadsverkiezingen (GKW, artikel 56).

Dat betekent dat het stemcijfer van iedere lijst achtereenvolgens gedeeld wordt door 1, 2, 3, 4, enz. (en niet door 1; 1,5; 2; 2,5; 3, enz.). De quotiënten worden gerangschikt in de volgorde van hun belangrijkheid, totdat er voor alle lijsten samen zoveel quotiënten worden bereikt als er leden te kiezen zijn (artikel 110, GKW).

De verdeling over de lijsten gebeurt door aan iedere lijst zoveel zetels toe te kennen als haar stemcijfer quotiënten heeft opgeleverd, gelijk aan of hoger dan het laatste gerangschikte quotiënt, behoudens toepassing van artikel 168 van het Kieswetboek. Als een lijst meer zetels verkrijgt dan de lijst kandidaten telt, worden de niet-toegekende zetels gevoegd bij die welke aan de overige lijsten toekomen. De verdeling over die lijsten wordt gedaan door voortzetting van de in het eerste lid omschreven bewerking, zodat voor ieder nieuw quotiënt een zetel wordt toegekend aan de lijst artikel het behoort.

De bepalingen van artikel 57 en 61 van de Gemeentekieswet inzake de aanwijzing van de gekozenen zijn van overeenkomstige toepassing op de verkiezingen voor de districtsraden, met dien verstande dat telkens « gemeenteraadsleden » worden vervangen door « districtsraadsleden » en « gemeentesecretarie » door « secretariaat van het district ».

De bepalingen van artikel 65 van de Gemeentekieswet over de verkiesbaarheid zijn van overeenkomstige toepassing op de verkiezingen voor de districtsraden met dien verstande dat telkens « gemeenteraadslid » vervangen wordt door « districtsraadslid » en « gemeente » door « district ».

VII. Slotbepalingen

Ik verzoek de provinciegouverneurs in het volgende nummer van het bestuursmemoriaal de datum van publicatie van die onderrichting in het *Belgisch Staatsblad* te vermelden.

Ik bezorg deze omzendbrief ook rechtstreeks aan alle geadresseerden.

Die onderrichting kan ook geraadpleegd worden via het internet op het volgende adres : <http://www.vlaanderenkiest.be>.

M. KEULEN

Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering